Begroting 2027-2030

Gemeente Wormerland

Classificatie: I

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Inleiding 4
Samenvatting 11
Programma 1 - Dienstverlening 12
P1 THEMA 1: Informatievoorziening 12
P1 THEMA 2: Bereikbaarheid 13
P1 THEMA 3: Verkiezingen 13
Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling 16
P2 THEMA 1: Wonen in Wormerland 17
P2 THEMA 2: Ruimte aan ontwikkeling 17
P2 THEMA 3: Duurzaamheid 18
P2 THEMA 4: Open Landschap behouden 20
Programma 3 - Sociaal domein 24
P3 THEMA 1: Voor en met elkaar 25
P3 THEMA 2: Iedereen kan meedoen 26
P3 THEMA 3: Preventie 29
P3 THEMA 4: Passende zorg en ondersteuning 30
P3 THEMA 5: Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein 31
Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs 36
P4 THEMA 1: Inclusieve samenleving 37
P4 THEMA 2: Meedoen en meedenken 38
P4 THEMA 3: Thuis in Wormerland 39
P4 THEMA 4: Sterke basis voor de jeugd 40
P4 THEMA 5: Passende accommodaties 40
Programma 5 - Leefomgeving 45
P5 THEMA 1: Wij hebben een veilige leefomgeving 47
P5 THEMA 2: Groen en klimaatadaptatie 52
P5 THEMA 3: Afval 53
P5 THEMA 4: Gebouwenbeheer 53
Programma 6 - Bestuur en organisatie 61
P6 THEMA 1: Bestuur 62
P6 THEMA 2: Organisatie 63
P6 THEMA 3: Financiën 64
Programma 40 - Mutaties in reserves 70
Paragrafen 72
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 73
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen 90

Classificatie: I

Paragraaf Grondbeleid 95
Paragraaf Verbonden partijen 97
Paragraaf Financiering 108
Paragraaf Lokale heffingen 112
Paragraaf Bedrijfsvoering 123
Paragraaf Taakstellingen en Stelposten....124
Paragraaf Kengetallen....126
Paragraaf Openbaarheid 129
Paragraaf Oekraïnecrisis....130
Financieel beeld 132
Financiële positie....132
Bijlagen....142
Taakvelden 142
Begrotingsrichtlijnen 2027 143
Overzicht begrotingssubsidies 2027....145

Classificatie: I

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Aan de raad van Wormerland,

Hierbij bieden wij u de conceptbegroting voor de periode 2027-2030. De begroting is structureel sluitend.

Coalitieakkoord 2026-2030

De verkiezingen in 2026 hebben op 3 juni 2026 geleid tot een Coalitieakkoord 'Aandacht en vertrouwen'. Het college is op het moment dat de Begroting 2027-2030 tot stand kwam nog bezig met het verwerken van dit akkoord tot een College uitvoeringsprogramma. De uitwerking hiervan met bijbehorende financiële vertaling ontvangt u later dit jaar. De Begroting 2027 borduurt daarom nog voort op afhechting van het vorige coalitieakkoord en bevat daardoor geen nieuw beleid.

Structureel sluitende begroting

Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat óf het eerste jaar óf het laatste jaar structureel sluitend is. Echter, in de Begroting 2026 hebben wij een structureel sluitend perspectief vanaf 2029 gepresenteerd. Dit perspectief moet in deze Begroting 2027 behouden blijven. Het jaar 2029 moet structureel en reëel sluitend blijven. Het is niet toegestaan dit steeds weer een jaar op te schuiven. Dus alleen 2030 structureel sluitend zou niet voldoen aan de eisen van de provincie. Wanneer 2029 structureel en reëel sluitend is, geldt dit eveneens voor de daaropvolgende jaren. Daarmee is ook 2030 structureel sluitend. De begroting die we u hierbij aanbieden voldoet aan deze richtlijn.

Surplus inzetten niet nodig

Om de begroting structureel sluitend te maken is het sinds de begroting 2025 toegestaan onder bepaalde voorwaarden 10% van het overschot (surplus) van de Algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De gemeente Wormerland is financieel weerbaar genoeg om deze methodiek toe te mogen passen. Het overschot in de Algemene reserve is het deel dat we niet nodig hebben om onze risico's af te kunnen dekken. Kort gezegd: alle gelden die in de Algemene reserve zitten boven de ratio 1 (=surplus) mogen voor 10% ingezet worden als structurele inkomst.
Waar in vorige begrotingsjaren de inzet van het surplus nog noodzakelijk was om tot een structureel sluitende begroting te komen, is dit vooralsnog niet nodig. Het uitgangspunt van structurele lasten dekken uit structurele baten blijft het streven. Bij het vaststellen van het College uitvoeringsprogramma wordt dit opnieuw beoordeeld.

Uitgangspunt begrotingssaldi

De vastgestelde begrotingssaldi van de Kadernota 2027-2030 zijn de basis voor deze begroting.

Jeugdhulp/Wmo tekorten

De verwachting is dat zowel bij Wmo als jeugdhulp in 2027 de kosten zullen stijgen als gevolg van de aanbestedingen. Wij blijven de financiële en maatschappelijke ontwikkelingen nauwlettend volgen. De kosten voor zowel de jeugdhulp als de Wmo zijn lastig te voorspellen. Het betreffen openeinderegelingen waarop gemeenten slechts beperkt kunnen sturen. Binnen de jeugdhulp en de Wmo bestaat de verwachting dat de kosten de komende periode verder zullen stijgen.

Reserves

We hebben de opdracht gekregen van de raad het aantal reserves te verminderen. In deze begroting zijn daar alvast voorbereidingen voor getroffen door bij een aantal reserves de structurele toevoegingen en/of onttrekkingen af te ramen. Richting volgende P&C-documenten wordt een proces belopen om te onderzoeken of reserves (deels) kunnen vrijvallen.

Classificatie: I

Het college wenst de raad goede beraadslagingen en een breed gedragen uitkomst in besluiten toe.

Wormerland, 28 september 2026

Het college van Wormerland,

de secretaris, de burgemeester,

E. van der Linden A.J. Michel - de Jong

Financieel resultaat

In de tabel hieronder ziet u het begrotingsverloop. Uitgangspunt zijn de begrotingssaldi uit de Kadernota 2027.

Verloop begrotingssaldi	2027	2028	2029	2030
Saldi Kadernota 2027-3030	67.267	-459.159	345.312	790.958
1. Effect meicirculaire 2026 (Zie raadsbericht Z1911187)	-30.543	21.230	-52.407	-1.492
2. Verhoging afvalstoffenheffing (100% kostendekkend)	200.959	200.959	200.959	200.959
3. Jeugdhulp (nadeel)	-70.168	-139.362	-139.362	-139.362
4. Wmo (nadeel)	-187.810	-367.824	-367.824	-367.824
5. Baggeren (voordeel)	90.000	90.000	90.000	90.000
6. Bomen (nadeel)	-33.000	0	0	0
7. AV-systeem naar OVER-gemeenten (voordeel)	57.336	57.336	57.336	57.336
8a. OZB - areaaluitbreiding herzien	7.092	-132.211	15.985	185.079
8b. OZB - compensatie daling algemene uitkering (+3,7%)	191.650	191.650	191.650	191.650
9. Brugbediening (dekking uit reserve)	-106.903	-106.903	-106.903	-106.903
10. Uitbreiding fte college t/m jun 2030 (raadsbesluit 8 jun 2026)	-50.000	-50.000	-50.000	-25.000
11. Diversen	-60.754	76.085	75.570	134.306
Mutaties in reserves:				
12. Mutaties in Reserve Bruggen en kunstwerken	106.903	106.903	106.903	106.903
13. Mutaties in Reserve Collegewissel	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
14. Mutaties in Reserve Gymnastiekuitrusting	-7.467	-7.467	-5.558	-2.000
15. Mutaties in Reserve Monumentenzorg	9.706	-104	86	9.896
16. Mutaties in Reserve Nog uit te voeren werken	-6.094	-6.094	-6.094	-6.094

Classificatie: I

17. Mutaties in Reserve Speeltuinen	5.000	5.000	5.000	5.000
18. Mutaties in Reserve Uitbreiding De Balk	39.978	39.978	23.732	23.732
19. Mutaties in Algemene Reserve	0	0	0	-277
Begrotingssaldi 2027-2030	**213.152**	**-489.983**	**374.385**	**1.136.867**

De regels in bovenstaand verloopoverzicht zijn hieronder toegelicht.

1 Effect meicirculaire 2026
U heeft op 23 juni 2026 een raadsbericht ontvangen waarin u bent geïnformeerd over de effecten van de meicirculaire 2026 voor de gemeente Wormerland (Kenmerk Z1911187).

2 Verhoging afvalstoffenheffing (weer 100% kostendekkend met ingang van 2027)
In de begroting van 2026 heeft de raad besloten om met ingang van 2027 de afvalstoffenheffing weer 100% kostendekkend op te nemen in de begroting 2027. Hiervoor stijgt het tarief met 14%, zoals reeds is aangekondigd in het raadsbericht. De lasten van afval worden in 2027 hoger. Denk hierbij aan de CO2-heffing en vrachtwagenheffing en extra personele inzet vanuit de buitendienst. We blijven inzetten op het behalen van de VANG-doelstelling (van afval naar grondstof).

3+4 Wmo en jeugdhulp
In 2027 wordt meer inzicht verwacht in de financiële effecten van de aanbestedingen binnen de jeugdhulp en de Wmo. Op basis van de huidige inzichten kan een beperkt deel van de verwachte tariefstijging worden opgevangen door een iets lagere volumeontwikkeling dan eerder geraamd.

Tegelijkertijd blijven de kosten binnen beide domeinen naar verwachting toenemen. Binnen de jeugdhulp stijgen de vraag, de complexiteit van de problematiek en de inzet van specialistische ondersteuning. Binnen de Wmo zorgen vergrijzing en de aanhoudende effecten van het abonnementstarief voor een groeiende ondersteuningsvraag.

De jeugdhulp en de Wmo zijn openeinderegelingen, waardoor de mogelijkheden voor gemeenten om op de uitgaven te sturen beperkt zijn. Daarnaast wordt verwacht dat het Rijk de komende jaren slechts beperkt aanvullende middelen beschikbaar stelt. Wij blijven de financiële en maatschappelijke ontwikkelingen daarom nauwlettend volgen.

5 Baggeren
Het reguliere budget voor baggeren was afgelopen jaren hoger dan de jaarlijkse kosten. De verschillen tussen begroting en werkelijke uitgaven werden verwerkt via de reserve Vaarwegen. Vanaf 2027 zijn de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen gestopt. Wel blijft deze reserve beschikbaar (zonder separaat raadsbesluit) als dekking voor jaren waarin baggeren duurder uitvalt dan begroot.

6 Bomen
Er is een incidenteel budget opgevoerd voor het opstellen van een bomenbeheerplan.

7 AV-systeem naar OVER-gemeenten
De kosten voor het audiovisuele systeem voor de raad zijn overgeheveld naar OVER-gemeenten. De kosten zijn opgenomen in de OVER-begroting 2027. De OVER-begroting 2027 is verwerkt in de Kadernota 2027 van de gemeente Wormerland. Daarom waren de kosten dubbel begroot.

8a OZB - areaaluitbreiding herzien
Jaarlijks worden de prognose van gereedkomen van nieuwe woningen herzien. Nieuwe woningen leveren een OZB-opbrengst op. Herziening van deze gereedkoming heeft daarom een effect op de begrote inkomsten. Daarnaast is het huidige jaar aangesloten op de meest recente prognoses van Cocensus.

Classificatie: I

8b. OZB - compensatie daling algemene uitkering (+3,7%)
In de Kadernota 2027 is de OZB-opbrengst alleen opgehoogd met het inflatiepercentage (2027: +1,9%). In het uitgangspunt van de begrotingssaldi (1e regel van de tabel) zijn de mutaties van de Kadernota 2026 al verwerkt. Hierdoor is deze reguliere stijging met het inflatiepercentage geen onderdeel van de bovenstaande tabel waarin het begrotingsverloop wordt weergegeven ná de Kadernota 2026. Naast deze inflatiestijging verhogen we jaarlijks conform bestaand beleid de OZB-opbrengst met de daling van de Algemene uitkering als gevolg van de WOZ-stijging. Een WOZ-waardestijging heeft een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Zo houden we de baten van de gemeente gelijk. Deze compensatiestijging van de OZB-opbrengst was nog niet verwerkt in de Kadernota 2027 en is daarom wel onderdeel van het begrotingsverloop.

9 Brugbediening (budgetneutraal)
De bedieningskosten van de Poelsluisbrug en Spijkerboorderbrug komen voort uit de overname van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) in 2024 en waren onjuist verwerkt in eerdere begrotingen. Dit is budgettair neutraal gecorrigeerd. De structurele HHNK-gelden waren ten onrechte toegevoegd aan de reserve Bruggen en kunstwerken.

10 Uitbreiding fte college t/m juni 2030 (raadsbesluit 8 juni 2026)
In de raad van 8 juni 2026 is besloten tot tijdelijke uren-uitbreiding van de wethouders van 0,825 fte naar 0,935 per wethouder. Dit geldt voor de bestuursperiode van juli 2026 t/m juni 2030.

11 Diversen
Dit betreft restpost van diverse zowel positieve en negatieve budgetbijstellingen.

12 Mutaties in reserve Bruggen en Kunstwerken (budgetneutraal)
De bedieningskosten van de Poelsluisbrug en Spijkerboorderbrug komen voort uit de overname van het HHNK in 2024 en waren onjuist verwerkt in eerdere begrotingen. De structurele HHNK-gelden waren ten onrechte toegevoegd aan de reserve Bruggen en kunstwerken.

13 Mutaties in reserve Collegewissel
Het doel van deze reserve is (gedeeltelijke) dekking van kosten bij vertrek/vervanging van collegeleden, bijvoorbeeld als gevolg van een nieuwe coalitie. De kosten die gepaard gaan met collegewisselingen fluctueren enorm. Per wisseling van collegelid zijn de kosten ook zeer verschillend (afhankelijk van leeftijd vertrekkende leden, ervaring van nieuwe leden en eventuele verhuiskosten en wachtgelden). De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve was €5.000. Dit hebben we verhoogd met €10.000.

14 Mutaties in reserve Gymnastiekuitrusting
De vervanging van gymnastiekuitrusting verloopt grillig. De jaarlijkse toevoeging aan de reserve gymnastiekuitrusting was te laag ingeschat waardoor de reserve negatief zou worden.

15 Mutaties in reserve Monumentenzorg
De begrote mutaties zorgden ervoor dat de reserve negatief werd wat niet is toegestaan. De wijzigingen zijn aanpassingen daarop. In deze begroting 2027 is de reserve eind 2026 leeg. Er loopt echter nog een dwangsomprocedure. De vrijgekomen middelen daaruit zullen deze reserve weer voeden. Dit wordt verwerkt in het Najaarsbericht 2026.

16 Mutaties in reserve Nog uit te voeren werken
Dit is een administratief herstel van de verwerking van het nieuwe meerjarenonderhoudsplan van Het Kasteel. De onttrekking uit de reserve Nog uit te voeren werken was per abuis structureel geboekt.

Classificatie: I

17 Mutaties in reserve Speelplaatsen
De structurele mutaties op de reserve Speelplaatsen zijn naar nul gebracht.

18 Mutaties in reserve Uitbreiding De Balk
Deze reserve is bij de bestemming van het rekeningresultaat 2025 gevormd (raad 30 juni 2026) en is bedoeld om de tijdelijke extra kosten te dekken van het hogere krediet voor de eerste extra lokalen en het parkeren. De onttrekkingen uit deze reserve zijn de begroting 2027 ingepland.

STRUCTUREEL SLUITENDE BEGROTING
Bovenstaande begrotingssaldi bevatten deels incidentele baten en lasten. Die moeten achterwege gelaten worden om het structureel evenwicht te bepalen. Het structureel evenwicht houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Deze structurele begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat óf het eerste jaar óf het laatste jaar structureel sluitend is. Echter, in de Begroting 2026 hebben wij een structureel sluitend perspectief vanaf 2029 gepresenteerd. Dit perspectief moet in deze Begroting 2027 behouden blijven. Het jaar 2029 moet structureel en reëel sluitend blijven. Het is niet toegestaan dit steeds weer een jaar op te schuiven. Dus alleen 2030 structureel sluitend zou niet voldoen aan de eisen van de provincie. Wanneer 2029 structureel en reëel sluitend is, geldt dit eveneens voor de daaropvolgende jaren. Daarmee is ook 2030 structureel sluitend. De begroting die we u hierbij aanbieden voldoet aan deze richtlijn.

Eigenlijk is de begroting 2027 alle jaren structureel sluitend te noemen omdat de dip in 2028 veroorzaakt wordt door het dal n de algemene uitkering, het zogenaamde ravijnjaar. Dit mogen we echter conform regelgeving niet als incidentele dip beschouwen vandaar dat 2028 in onderstaand overzicht negatief is.

Structureel begrotingsevenwicht	2027	2028	2029	2030
A. Begrotingssaldo (structureel en incidenteel samen)	213.152	-489.983	374.385	1.136.867
B. Incidentele budgetten	913.281	192.949	65.241	151.729
C. Totaal structureel begrotingsevenwicht (A+B)	**1.126.433**	**-297.034**	**439.626**	**1.288.596**

Leeswijzer

Indeling

Samenvatting
Dit geeft een snelle visuele doorkijk in de (financiële) begroting.

Programma's
In deze begroting vindt u de inmiddels vertrouwde 6 programma's en de (verplichte) paragrafen. Elk programma bestaat uit thema's die omschrijven wat het bestuur wil bereiken. Per thema zijn doelen benoemd met activiteiten die we gaan uitvoeren in 2027 om deze doelen te halen. Deze opbouw is bij ieder programma eerst schematisch weergegeven in een 'doelenboom' en vervolgens tekstueel beschreven. De begroting is de (beleids)vertaling vanuit het coalitieakkoord/collegeprogramma 2022-2026.

Classificatie: I

Verschillenanalyses
Per programma vindt u een financieel overzicht van het totaal van de producten binnen dat programma. Daaronder vindt u een verklaring van de verschillen (groter dan €25.000) ten opzichte van de begroting 2026. Zowel de lasten als de baten van de begroting 2027 worden afzonderlijk vergeleken met de geactualiseerde begroting 2026 (inclusief de wijzigingen uit het Voorjaarsbericht 2026).

Reserves en voorzieningen
Onderaan bij elk programma zijn de reserves en voorzieningen toegelicht.

Paragrafen
Na de programma's vindt u de paragrafen. Deze paragrafen zijn verplicht opgenomen in de begroting. Alleen de paragraaf Oekraïnecrisis is niet verplicht.

Financieel beeld
In het hoofdstuk Financieel beeld zijn een aantal financiële overzichten opgenomen, zoals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dit verplicht stelt.

Bijlagen
In de bijlagen staan de begrotingsrichtlijnen zoals vastgesteld bij de Kadernota 2027. Daarnaast is er de verplichte tabel 'Taakvelden' opgenomen. De taakveldenindeling is voor alle gemeenten gelijk volgens de BBV zodat cijfers van gemeenten met elkaar vergeleken kunnen worden.

Doorbelasting van de werkorganisatie naar de producten

We willen allereerst benadrukken dat de doorbelasting vanuit OVER-gemeenten naar de producten budgetneutraal is. Alle ambtelijke uren worden toegerekend aan de verschillende producten. Deze urenverdeling wordt vervolgens gebruikt om de volledige bijdrage die wij aan OVER-gemeenten betalen over de producten te verdelen. Hierdoor krijgt ieder product een evenredig aandeel van de totale kosten die aan OVER-gemeenten worden betaald. De doorbelasting leidt dus niet tot extra kosten, maar kan wel zorgen voor verschuivingen tussen producten.

Bij programma's 1 tot en met 6 worden de verschillen ten opzichte van de begroting 2026 toegelicht als deze groter zijn dan €25.000. Een deel van deze verschillen kan worden veroorzaakt door de doorbelasting vanuit OVER-gemeenten. In die gevallen wordt, ten behoeve van de leesbaarheid van de begroting, verwezen naar deze leeswijzer.

Hogere doorbelasting dan in 2026
Wanneer in de verschillenverklaring sprake is van een hogere doorbelasting van uren, betekent dit dat in 2027 meer uren aan het betreffende product worden besteed dan in 2026. Dit kan het gevolg zijn van een verschuiving van ambtelijke uren tussen producten of van een uitbreiding van de personele capaciteit.

Lagere doorbelasting dan in 2026
Wanneer de doorbelasting vanuit OVER-gemeenten lager is dan in 2026, kan dit twee oorzaken hebben:

1. Er worden in 2027 minder uren aan het product besteed dan in 2026. In dat geval is sprake van een verschuiving van uren naar andere producten.
2. De wijziging van de verdeelsystematiek voor overheadkosten leidt tot een lagere toerekening van kosten aan het product.

Classificatie: I

Verdeelsystematiek overheadkosten
In de begroting 2026 is een deel van de overheadkosten toegerekend aan de producten. Dit is niet in overeenstemming met de BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Op grond van deze regelgeving moeten overheadkosten centraal worden verantwoord op het taakveld Overhead (Programma 6, Product 027 Overhead).

In de begroting 2026 zijn daardoor te veel overheadkosten aan producten toegerekend en te weinig kosten verantwoord op het taakveld Overhead. Onder overheadkosten vallen onder andere kosten voor ICT, huisvesting en ondersteunende functies, zoals financiële, juridische en leidinggevende medewerkers.

In de begroting 2027 is deze omissie hersteld. Alle overheadkosten worden weer volledig verantwoord op het taakveld Overhead, waardoor de begroting weer voldoet aan de BBV-regelgeving. Hierdoor worden in 2027 geen overheadkosten meer toegerekend aan de meeste producten.

Voor enkele producten blijft het wel toegestaan overheadkosten toe te rekenen. Dit geldt voor producten waarbij kostentoerekening essentieel is, zoals afval en riolering.

Hoewel de verdeling naar producten van de bijdrage aan OVER-gemeenten een budgettair neutrale verdeling van kosten betreft, begrijpen we dat dit wellicht vragen oproept. Daarom hebben we bovenstaand vertaald in een tabel om meer inzicht te geven. Onderaan de tabel vertellen we wat de effecten zijn van de omissie van 2026.

	2026	2026 had moeten zijn	2027
A. Bijdrage aan OVER-gemeenten	14.505.952	14.505.952	14.598.765
B. Product '027 Overhead' (Programma 6)	4.191.122	6.328.374	6.315.437
C. Uurtarief overhead	56,32	85,04	80,95
D. Uurtarief primair proces	91,15	62,43	65,88
E. Uurtarief totaal (C+D)	**147,47**	**147,47**	**146,83**
F. Totaal aantal overhead-uren (uren-excel-bestand)	77.465	77.465	77.339
G. Totaal aantal primaire-uren (uren-excel-bestand)	100.171	100.171	100.145
H. Totaal aanal uren (F+G)	**177.636**	**177.636**	**177.484**
I. Percentage overhead uren (F/H)	44%	44%	44%
J. Percentage primaire uren (G/H)	56%	56%	56%

Toelichting op de tabel

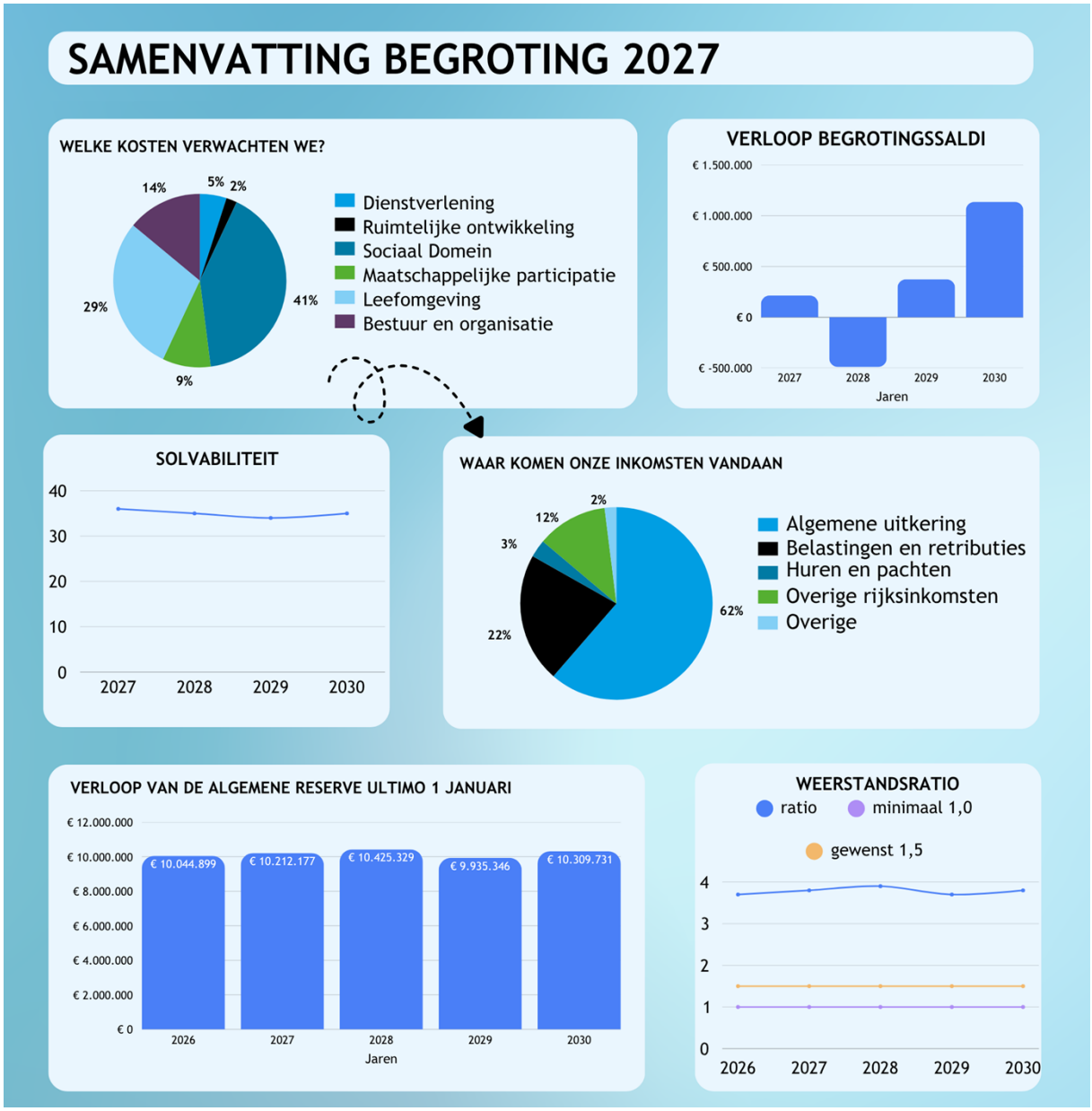
Het uurtarief primair proces (D)
Het uurtarief primair bevatte in 2026 deels overheadskosten. Dit is niet toegestaan conform de BBV-regelgeving. Hierdoor is het uurtarief waarmee de kosten van OVER-gemeenten zijn doorbelast aan de producten te hoog in 2026. Een deel van deze kosten had dus op het product Overhead moeten landen.

Product '027 Overhead' (B)
Het effect van doorrekening met een te hoog uurtarief primair proces is dat het product '027 Overhead' (Programma 6) in 2026 €2.137.252 te laag is geweest.

Geen effect op kostendekkende producten (E)
Aan de meeste producten had alleen het uurtarief primair proces toegerekend mogen worden in plaats van het uurtarief overhead. Daardoor zijn de doorberekeningslasten op de producten in 2026 te hoog geweest. Aan producten waar kostendekkendheid een rol speelt (zoals afval en riolering) worden zowel primaire als overheadskosten doorbelast. Aangezien het totale uurtarief van €147,47 wel juist was heeft dit op deze producten geen effect.

Classificatie: Int

Samenvatting

Classificatie: Int

Programma 1 - Dienstverlening

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Dienstverlening zetten we ons in op het gebied van: Burgerlijke stand, Basisregistratie personen (BRP), de Kieswet, vergunningverlening en overige directe en digitale dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Wat willen we bereiken?

Als gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Zij staan centraal in onze dienstverlening. Vanuit deze visie is dienstverlening voor ons meer dan het loket van Burgerzaken waar inwoners een paspoort kunnen aanvragen. Als gemeente willen wij onze inwoners optimaal te woord staan en informatie bieden van hoge kwaliteit. Verder hoort het bij onze dienstverlening dat de gemeenteloketten toegankelijk zijn voor iedereen en dat we meedenken en proactief handelen. Deze servicenormen gelden voor al onze afdelingen. Integraal werken is hiervoor essentieel. Het gaat dan om zowel de wettelijke taken als om de samenhang op andere onderdelen binnen de diverse disciplines.

Programma 1: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Informatievoorziening	DOEL 1.1 Kwaliteit informatievoorziening verbeteren	1.1.1 - Klantreis op de website optimaliseren wordt vervolgd 1.1.2 - Optimaliseren digitale dienstverlening
THEMA 2 Bereikbaarheid	DOEL 2.1 Bereikbaarheid verbeteren	2.1.1 - We gaan verder met het uitvoeringsplan dienstverlening
THEMA 3 Verkiezingen	Doel 3.1 Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen 2027	3.1.1 - Organiseren verkiezingen 2027

P1 THEMA 1: Informatievoorziening

Elke vraag die bij ons binnenkomt beantwoorden wij volgens onze servicenormen, of dit nu digitaal, per post, telefonisch of persoonlijk is. We denken en zoeken mee naar mogelijkheden en oplossingen. Onze informatievoorziening is actueel, begrijpelijk en transparant.

Doel

P1 DOEL 1.1: Kwaliteit informatievoorziening verbeteren

Het is een constant proces om te werken aan kwalitatief goede informatievoorziening die aansluit bij vragen vanuit onze inwoners, ondernemers en instellingen. Als de situatie daarom vraagt, bieden we waar mogelijk maatwerk.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P1 1.1.1 Klantreis op de website optimaliseren

De klantreis beschrijft de stappen die een bezoeker van de website doorloopt vanaf het eerste contact tot een doelactie zoals een formulier invullen of contact opnemen.
Uit het onderzoek naar de klantreis zijn aanbevelingen gekomen die we getoetst hebben bij inwoners door middel van interviews.
Deze aanbevelingen leiden tot acties als het verder aanpassen van de website maar ook het actief informeren van inwoners door bijvoorbeeld het sturen van een brief als herinnering dat een ontheffing of registratie bijna verloopt.

P1 1.1.2 Optimaliseren digitale dienstverlening

Inmiddels is er een groot aantal e-diensten werkend. We blijven ons ontwikkelen en voegen nieuwe mogelijkheden toe zodra dit technisch mogelijk is.
In 2027 verwachten we e-diensten gericht op de verkiezingen te implementeren. Hiervoor zijn we naast de techniek ook afhankelijk van de leveranciers.

P1 THEMA 2: Bereikbaarheid

De lijnen tussen inwoners, ondernemers, instellingen en de gemeente zijn kort en de persoonlijke contacten zijn warm. Contacten verlopen vooral via onze digitale kanalen: website, digitale formulieren en sociale media (zoals wettelijk ook vereist). Daarnaast blijven wij ook toegankelijk via de telefoon en voor het maken van een persoonlijke afspraak.

Doel

P1 DOEL 2.1: Bereikbaarheid verbeteren

We verbeteren onze bereikbaarheid aan de hand van de behoefte van onze inwoners en de gevestigde bedrijven en instellingen. Onze prioriteit ligt bij het optimaliseren van de digitale dienstverlening en het realiseren van een laagdrempelige fysieke toegang binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P1 2.1.1 We gaan verder met het uitvoeringsplan dienstverlening

Overheidsdiensten moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Ook voor mensen met een beperking. Daarom zijn we gestart met de uitrol van het project Digitale toegankelijkheid. Het doel is om de website en de documenten die hierop te vinden zijn voor iedereen toegankelijk te maken. Zo is onze schriftelijke communicatie is zoveel mogelijk op taalniveau B1, we gebruiken korte, duidelijke zinnen, geven concrete voorbeelden en vermijden ingewikkelde woorden en vaktaal.

We zullen de website blijven monitoren, zorgen voor kennisdeling, training en verdere bewustwording. Een voorbeeld hiervan is de inzet van een webteam waarbij vertegenwoordigers van de diverse afdelingen zelf bijdragen aan het actueel en toegankelijk houden van de informatie op de website voor hun doelgroep.

P1 THEMA 3: Verkiezingen

In 2027 zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschappen. De voorbereiding en uitvoering van deze verkiezingen zijn een belangrijk onderdeel van ons werk in 2027.

Doel

P1 DOEL 3.1 Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen 2027

We organiseren de verkiezingen goed, veilig en toegankelijk voor alle stemgerechtigde inwoners.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P1 3.1.1. Organiseren verkiezingen 2027

In maart 2027 vinden er weer verkiezingen plaats. Deze keer voor de Provinciale Staten en de waterschappen.
Om dit goed te laten verlopen gaan we het volgende doen:

- Tijdig starten met de voorbereidingen (planning, personeel, locaties)
- Zorgen voor duidelijke informatie voor kiezers
- Extra aandacht voor toegankelijkheid en begrijpelijke communicatie
- Inzetten op een goede opkomst en eerlijke stemprocedure

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
030 BRP (basisregistratie personen)	**18.227**	**16.029**	**25.402**	**25.402**	**25.402**	**25.402**
031 Persoonsdocumenten	**141.244**	**159.977**	**160.367**	**82.107**	**82.107**	**82.107**
032 Burgerlijke Stand	**15.824**	**23.565**	**28.654**	**28.654**	**28.654**	**28.654**
033 Verkiezingen	**104.228**	**144.117**	**127.168**	**62.168**	**192.168**	**127.168**
034 Dienstverlening algemeen	**1.357.688**	**1.706.181**	**1.536.560**	**1.536.560**	**1.536.560**	**1.536.560**
040 APV- en andere vergunningverlening	**373.056**	**335.550**	**195.014**	**195.014**	**195.014**	**195.014**
080 Bedrijfscontacten en -vestiging	**25.273**	**36.709**	**27.597**	**27.597**	**27.597**	**27.597**
081 Markt	**13.728**	**29.676**	**38.260**	**38.260**	**38.260**	**38.260**
082 Evenementen	**3.284**	**1.459**	**1.487**	**1.487**	**1.487**	**1.487**
260 Omgevingsvergunningen	**945.197**	**1.041.237**	**659.228**	**659.228**	**659.228**	**659.228**
261 Handhaving bestaande bouw en gebruik	**134.805**	**168.061**	**171.254**	**171.254**	**171.254**	**171.254**
Totaal Lasten	**3.132.555**	**3.662.561**	**2.970.991**	**2.827.731**	**2.957.731**	**2.892.731**
Baten						
030 BRP (basisregistratie personen)	**38.131**	**30.967**	**34.611**	**34.611**	**34.611**	**34.611**
031 Persoonsdocumenten	**291.486**	**289.783**	**303.950**	**168.301**	**168.301**	**168.301**
032 Burgerlijke Stand	**32.483**	**30.064**	**39.806**	**39.806**	**39.806**	**39.806**
034 Dienstverlening algemeen	**6.388**	**7.680**	**7.826**	**7.826**	**7.826**	**7.826**
040 APV- en andere vergunningverlening	**34.153**	**41.568**	**42.358**	**42.358**	**42.358**	**42.358**
081 Markt	**18.479**	**16.368**	**16.679**	**16.679**	**16.679**	**16.679**
082 Evenementen	**2.890**	**5.437**	**5.540**	**5.540**	**5.540**	**5.540**
260 Omgevingsvergunningen	**1.389.663**	**450.057**	**400.000**	**250.000**	**250.000**	**250.000**
Totaal Baten	**1.813.671**	**871.924**	**850.770**	**565.121**	**565.121**	**565.121**
Resultaat baten minus lasten	**-1.318.884**	**-2.790.637**	**-2.120.221**	**-2.262.610**	**-2.392.610**	**-2.327.610**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Classificatie: Int

Product	Verschil	Toelichting
034 Dienstverlening algemeen	lasten €169.621 (voordeel)	De lasten voor 2027 zijn lager dan voor 2026 door de doorberekening van de uren van de werkorganisatie. Dit zorgt voor een verschil van €67.900 bij de uitvoering van de BAG, en voor €104.600 bij de uren van Burgerzaken. Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
040 APV- en andere vergunningverlening	lasten €140.536 (voordeel)	Ten opzichte van 2026 zijn minder uren en overhead toegekend aan dit product. Hierdoor ook een voordeel in de toerekening van de overhead op dit product. Voor de verklaring van het verschil in deze toegerekende kosten is in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting een algeheel verklarende tekst opgenomen.
260 Omgevingsvergunningen	lasten €382.009 (voordeel)	Ook aan dit product worden minder ambtelijke uren besteed en doorbelast op dit product. Hierdoor ontstaat een voordelig verschil op het product ten opzichte van 2026. Voor de verklaring van het verschil in toegerekende kosten is een algeheel verklarende tekst opgenomen in de leeswijzer van de inleiding.
	baten €50.057 (nadeel)	Naast de jaarlijkse raming van €250.000 voor de leges van kleinere omgevingsvergunningen, is voor 2026 een bedrag van €200.000 geraamd voor de verdere uitbreiding van het project Wormervelden, en voor 2027 een bedrag van €150.000 voor het 2e deel van het project Gele Lisstraat. Dit zorgt voor een verschil van €50.000 tussen deze jaren.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestemmingsreserve Verkiezingen	36.284	41.284	46.284	116.284	56.284	61.284
Totaal reserves	**36.284**	**41.284**	**46.284**	**116.284**	**56.284**	**61.284**

29-okt-2026

Toelichting Reserves

Reserve Verkiezingen
Het doel van deze reserve is het verdelen over de jaren van de onregelmatige uitgaven voor het organiseren van verkiezingen. De onregelmatigheid van de uitgaven komt doordat het aantal verkiezingen per jaar verschillend is. Er zijn jaren dat er helemaal geen verkiezingen zijn en er zijn jaren met één of meer verkiezingen. Door elk jaar het gemiddelde benodigde bedrag toe te voegen aan de reserve blijven de jaarlijkse lasten voor de exploitatie gelijk. De werkelijk gemaakte kosten worden uit de reserve gehaald. Jaarlijks wordt er €70.000 toegevoegd aan de reserve. Het begrote bedrag per te organiseren verkiezing is begroot op €65.000. Voor 2027 staat de Provinciale Staten en waterschappen op de planning (maart 2027).

Classificatie: Int

Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkeling zetten we ons in op het gebied van: goed wonen, werken en recreëren en het zoveel mogelijk behouden van open cultuurlandschap voor het nageslacht.

Wat willen we bereiken?

Wij blijven ons inzetten voor een groene woon- en leefomgeving met voldoende en passende woningen en sociaal maatschappelijke en economische voorzieningen voor huidige en toekomstige generaties. Ook bevorderen wij de doorstroming hiervan. Wij hechten groot belang aan verduurzaming en energieneutraliteit. Onze ambitie is om in 2040 als gemeentelijke organisatie energieneutraal te zijn en de klimaatdoelstellingen, vanuit de Klimaatwet en Klimaatakkoorden, behaald te hebben. Als gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Wij hebben de verantwoordelijkheid om draagvlak te creëren bij initiatieven die een duidelijke maatschappelijke meerwaarde hebben.

Programma 2: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Wonen in Wormerland	DOEL 1.1 Passend woningaanbod voor onze inwoners	1.1.1 - Woningvoorraad vergroten
THEMA 2 Ruimte aan ontwikkeling	DOEL 2.1 Ruimtelijk beleid actualiseren	2.1.1 - Uitvoering van het Gebiedsvisieprogramma 2.1.2 - Omzetten bestemmingsplannen naar omgevingsplan 2.1.3 - Opstellen monumentale waardenkaart 2.1.4 - Gebiedsontwikkeling Bartelsluis onderzoeken
THEMA 3 Duurzaamheid	DOEL 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen	3.1.1 - Zonnepanelen in de openbare ruimte 3.1.2 - Aansluiten in de regio energie en klimaat 3.1.3 - Nulmeting en strategie tot 2050 footprint 3.1.4 - Bevorderen verduurzamen bedrijven(terreinen)
	DOEL 3.2 Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen	3.2.1 - Bevorderen verduurzaming bedrijventerreinen
	DOEL 3.3 Verduurzaming bestaande bouw	3.3.1 - Woningverduurzaming stimuleren 3.3.2 - Wijkuitvoeringsplannen WUP 3.3.3 - Verduurzaming gemeentelijke gebouwen
THEMA 4 Open Landschap behouden	DOEL 4.1 Veenweidegebied behouden	4.1.1 - Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld

Classificatie: Int

P2 THEMA 1: Wonen in Wormerland

Wij dragen bij aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Daarbij vinden wij het belangrijk dat de kwaliteit en de duurzaamheid van de woningvoorraad wordt verhoogd en het groene karakter en de identiteit van onze gemeente bewaard blijft. Waar mogelijk staan wij open voor alternatieve woonvormen zoals: wonen in de tweede lijn, Tiny Houses, starterswoningen, woningsplitsing, transformatie van niet meer gebruikte bedrijfsgebouwen, kantoorpanden en agrarische gebouwen en meergeneratiewoningen.

Doel

P2 DOEL 1.1: Passend woningaanbod voor onze inwoners

Er staat een aantal grote woningbouwontwikkelingen gepland voor de vergroting van het aanbod koopwoningen voor verschillende doelgroepen, denk aan het project Zaandriehoek en diverse projecten aan de Veerdijk. We onderzoeken ook de extra woningbouwmogelijkheden in onze gemeente.
Om het woningtekort terug te dringen stimuleren wij uitbreiding van het aanbod van (sociale) huurwoningen. In samenwerking met de woningcorporaties WormerWonen en Parteon zorgen wij voor het aanbieden van verschillende soorten huurwoningen om zo meerdere doelgroepen te bedienen.
Om de doorstroming binnen onze gemeente te bevorderen, is aanbod van duurzame huurwoningen belangrijk.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P2 1.1.1 Woningvoorraad vergroten

Via diverse projecten wordt gewerkt aan het vergroten van de woningvoorraad. Dit zijn o.a. Zaandriehoek, Silhouet/Wormervelden fase 4, Sportaccommodaties, Gele Lisstraat, Molenbuurt II, diverse projecten Veerdijk, Pakhuisplein en de locatie Plaatwalserij in Neck. Hierbij start naar verwachting de uitvoering van een aantal grotere projecten binnen twee jaar vanaf nu. Uiteindelijk worden er circa 1350 nieuwbouwwoningen toegevoegd aan de woningvoorraad tussen 2026 en 2040. Hierin zitten ook de circa 300 woningen die gesloopt worden in het kader van de stadsvernieuwing. Dit leidt tot een netto toename van de bestaande woningvoorraad van circa 1050 woningen of 20%.

P2 THEMA 2: Ruimte aan ontwikkeling

Het bieden van ruimte aan ontwikkeling en het waarborgen van de kwaliteit van het woon-, werk- en recreatiegebied. We blijven onze omgeving doelmatig ontwikkelen, beheren en gebruiken. Daarbij staat de behoefte van onze inwoners, ondernemers en instellingen voorop en geven we ruimte aan initiatieven. Wij willen een aantrekkelijke gemeente blijven om in te wonen, vestigen en recreëren.

Doel

P2 DOEL 2.1: Ruimtelijk beleid actualiseren

Per 1 januari 2024 werken we met de Omgevingswet en bestaat het instrument bestemmingsplan niet langer. De wettelijke actualisatieplicht voor bestemmingsplan is eerder al vervallen met het oog op de Omgevingswet. Het ruimtelijk beleid wordt vastgelegd in een omgevingsvisie en een omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P2 2.1.1 Uitvoering van het Gebiedsvisieprogramma

In 2024 is het Gebiedsprogramma Neck door het college vastgesteld.
De uitvoering van het Gebiedsprogramma bestaat uit:
a. het versterken van de Poortfunctie;
b. de ecologische verbindingszone;
c. de herontwikkeling van het Sluiseiland ter plaatse van de Plaatwalserij;
d. de stedenbouwkundige verkenning voor aanvullende woningbouw ter afronding van de meest recente nieuwbouw in Neck.

In 2025/2026 is hiermee gestart met een primaire focus op de herontwikkeling van het Sluiseiland en de stedenbouwkundige verkenning voor de aanvullende woningbouw in Neck. Zo is een intentieovereenkomst gesloten voor de herontwikkeling van de Plaatwalserij tot woningbouwlocatie en is het initiatief voor een Knarrenhof ® in Neck Zuid met de initiatiefnemers en met de provincie verder verkend. Ook zijn het versterken van de Poortfunctie en de ecologische verbindingszone in 2026 verkend als compensatiemogelijkheid van de aantasting van het Beschermd landschap door een andere ruimtelijke ontwikkeling in Neck. In 2027 zal de uitvoering van het Gebiedsprogramma verder worden ingezet.

P2 2.1.2 Omzetten basisregeling naar omgevingsplan

Ook in 2027 zetten we de omzetting van de bestemmingsplannen naar een omgevingsplan voort, een traject dat tot 2032 zal gaan duren.

P2 2.1.3 Opstellen monumentale waardenkaart

Door het opstellen van een waardenkaart erfgoed vergroten we de kennis over en het bewustzijn van het lokale erfgoed en ondersteunen we het gemeentelijk erfgoedbeleid. Het opstellen van een dergelijke waardenkaart erfgoed, al langer een gemeentelijke ambitie, zal medio 2027 opgestart worden.

P2 2.1.4 Gebiedsontwikkeling Bartelsluis onderzoeken

De gemeente ondersteunt de wens van diverse betrokkenen om de sluis te (laten) restaureren en wil initiatieven van derden stimuleren en faciliteren. De gemeente heeft eerder het huis naast de sluis (Engewormer 7) aangekocht als strategische aankoop. Daarnaast ligt er een aanbod van het HHNK om de sluis aan de gemeente te verkopen. De gemeente overweegt of en hoe deze aankoop mogelijk gemaakt kan worden en onder welke randvoorwaarden. We willen goed uitzoeken wat een eventuele renovatie van de sluis aan kosten met zich meebrengt en of de doelstelling van de renovatie in lijn is met de eisen vanuit HHNK. Daarnaast is het van belang een meerjaren onderhoudsprogramma op te stellen om te zorgen dat de dan gerenoveerde Bartelsluis ook in de toekomst als cultuurhistorisch waardevol object kan blijven voortbestaan. Hierbij zal ook afgewogen moeten worden op welke wijze de gemeente om wil gaan met de naastgelegen woning.

P2 THEMA 3: Duurzaamheid

Bij de ontwikkeling van ons leefgebied kijken wij hoe we het leefklimaat en de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Daarbij staan betaalbare en schone energievoorzieningen voorop.

Doel

P2 DOEL 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen

Wij werken ernaartoe om als gemeente energieneutraal te worden. In 2030 willen we een CO2-reductie realiseren van 49% op de gebouwen die eigendom van de gemeente zijn. Dit is in lijn met de doelen uit het Klimaatakkoord.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P2 3.1.1 Zonnepanelen in de openbare ruimte

Het zoekgebied uit de RES voor zonnepanelen langs de A7 is opgenomen in het programma OER (Opwekking van Energie op Rijksvastgoed). In 2027 zal, na vaststelling van de voorkeursvariant, de planvormingsfase worden doorlopen.

Classificatie: Int

P2 3.1.2 Aansluiten in de regio energie en klimaat

Binnen de Energieregio Noord-Holland Zuid nemen we deel aan de werkgroepen RES, warmte en energie-infrastructuur.

We zijn betrokken bij het programma Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ) van het ministerie van KGG en het project 380kV-netuitbreiding Noord-Holland Noord van TenneT en het ministerie van KGG.

Binnen het eerste spoor van de Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland (versnelling uitbreiding e-infra) zijn we actief binnen het cluster Purmerend-Wijdewormer.

We zijn betrokken bij de uitvoering van de provinciale Energievisie en het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (pMIEK). Ook werken we met Liander binnen Zaanstreek-Waterland aan het 'regionaal programmeren' van het elektriciteitsnet: het op elkaar afstemmen van de inrichting van het elektriciteitsnet op (ruimtelijke) ontwikkelingen in de regio.

P2 3.1.3 Nulmeting en strategie tot 2050 footprint

In 2025 is een 'nulmeting' van de carbon footprint van de gehele gemeente Wormerland uitgevoerd. Eind 2026 worden de resultaten gepresenteerd aan de raad. In 2027 gaan we op basis daarvan de strategie voor het behalen van klimaatneutraliteit in 2050 vastleggen in een routekaart/uitvoeringsprogramma. Voor de gemeentelijke organisatie wordt in 2027 het CO2-reductieplan geüpdatet.

P2 3.1.4 Bevorderen verduurzamen bedrijven(terreinen)

We vragen bij de provincie subsidie aan uit het TOBED (Toekomstbestendige Bedrijventerreinen) fonds (aanvraag loopt). Hiermee kunnen wij, middels een subsidieregeling, ondernemers helpen met het verduurzamen van hun bedrijfspand.

Doel

P2 DOEL 3.2: Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen

Om een duurzame samenleving te worden, stimuleren wij ondernemers en instellingen om zo veel mogelijk circulair in te kopen en te verkopen. Het gaat er hierbij om andere materialen te hergebruiken en energieneutraal te werken.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P2 3.2.1 Bevorderen verduurzaming bedrijventerreinen

Gemeente Wormerland is aangesloten bij het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2026. Dit akkoord is gericht op energiebesparing bij bedrijven door een combinatie van stimulerend toezicht, handhaving en ondersteuning met energiescans en advies. De uitvoering van het akkoord wordt voor de gemeente Wormerland gedaan door ODIJ. Provincie Noord-Holland werkt, in overleg met omgevingsdiensten en gemeenten, aan verlenging van het akkoord tot 2030.

Doel

P2 DOEL 3.3: Verduurzaming bestaande bouw

In 2050 moeten in Nederland 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af. Dat betekent voor de bestaande bouw: beter isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Om dit doel te halen heeft gemeente Wormerland samen met partners in de Metropoolregio Amsterdam een intentieovereenkomst getekend om aardgasvrij te bouwen. Ook steunen en faciliteren we lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P2 3.3.1 Woningverduurzaming stimuleren

De isolatiesubsidieactie met WoonWijzerWinkel loopt door in 2027.

Inwoners die te maken hebben met energiearmoede kunnen bezoek krijgen van een energiecoach van WelzijnWonenPlus, inclusief warmtescan.

In het najaar van 2027 nemen we wederom deel aan de Nationale Duurzame Huizenroute.

Doorlopend: met alle vragen over de verduurzaming van hun woning kunnen inwoners terecht bij het digitale energieloket van de gemeente (Duurzaam Bouwloket) en het fysieke energieloket van Zaanstad en Wormerland: de WoonWijzerWinkel in Wormerveer.

Voor grote verduurzamingsmaatregelen kunnen inwoners gebruikmaken van de duurzaamheidslening van de gemeente.

P2 3.3.2 Wijkuitvoeringsplannen WUP

Sinds 2025 wordt gewerkt aan het opstellen van het nieuwe Warmteprogramma Wormerland, als opvolger van de Transitievisie Warmte. In 2027 zal uitvoering gegeven worden aan het nieuwe Warmteprogramma. Eén van de onderdelen uit dit programma is dat er een actualisatie van de wijkuitvoeringsplannen voor Plaszoom en Molenbuurt moeten worden opgesteld.

Het voorbereidende onderzoek naar de wijk Neck, uitgevoerd door een onderzoeksbureau, is inmiddels afgerond. Daarbij zijn twee rapporten opgeleverd: een technische analyse en een rapport over de bevolkingsstructuur van Neck. Daarnaast is een participatieplan voor de kleine kernen opgesteld.

Vanaf juni 2026 loopt het participatietraject ‘Aardgasvrij Wonen’ in Neck. De resultaten van dit traject worden meegenomen in het nog op te stellen wijkuitvoeringsplan voor Neck, dat gepland staat voor het derde kwartaal van 2027.

Het participatietraject in de wijken Plaszoom en Molenbuurt heeft uitgewezen dat de isolatieopgave in deze wijken nog aanzienlijk is. Ook uit de verkenning van mogelijke warmteoplossingen blijkt dat niet één techniekkeuze voor de hand ligt. Zowel een all-electric oplossing als een warmtenet worden gezien als mogelijke alternatieven voor aardgas.

Het door HVC ontwikkelde warmtenet vanuit Zaanstad, gebaseerd op geothermie, wordt echter pas op langere termijn verwacht en laat naar verwachting nog zeker vijftien jaar op zich wachten. In de tussentijd zal daarom moeten worden ingezet op all-electric oplossingen als alternatief voor aardgas.

P2 3.3.3 Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

De MFA Neck heeft DUMAVA-gelden (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) toegekend gekregen. Echter het pand heeft al een zeer goed energielabel. De extra investering die benodigd is vanuit de gemeente, weegt niet op tegen de marginale winst die behaald wordt op reductie van CO2-uitstoot en verlaging van de energielasten. Omdat de subsidie specifiek voor dit pand beschikbaar is gesteld vervalt deze subsidie. Daarnaast is het afgelopen jaar het dak van de MFA wegens problemen vervangen. Tijdens de vervanging van het dak, is er gekozen om het dak extra te isoleren. Hierdoor is het pand nog energiezuiniger geworden.
Het energiemanagementsysteem is nu in gebruik en in combinatie met de reeds opgestelde meerjarenonderhoudsplannen (MJOP’s) zal gekeken worden welke panden in de gemeente slimmer zijn om te verduurzamen met maximale CO2-reductie en energieverlaging. Hiermee werken we toe naar de klimaatdoelstellingen van 2030 met als doel een CO2-reductie van 55% ten opzichte van 1990.

P2 THEMA 4: Open Landschap behouden

Het open en groene cultuurlandschap kenmerkt Wormerland. Dit willen we behouden. Daarbij denken we aan doorkijkjes en aan het cultuurhistorisch erf, maar ook aan het veenweidegebied en de droogmakerijen. We onderzoeken de kansen aan de rafels van ons groen aansluitend aan de kleine kernen en linten. Er is ook aandacht voor de agrarische sector; dat deze voldoende ruimte houdt voor bedrijfsvoering binnen de landelijke geldende milieunormen.

Doel

Classificatie: Int

P2 DOEL 4.1: Veenweidegebied behouden

Het veenweidegebied heeft te maken met bodemdaling door de afname van het grondwaterpeil. Om ons veenweidegebied te behouden en de uitstoot van CO2 terug te dringen, is goed waterbeheer van belang. Het is belangrijk om in samenspraak met Natuurmonumenten, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de provincie en landeigenaren invulling te geven aan de diverse uitdagingen die er liggen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P2 4.1.1 Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld

Vanuit de stikstofcrises ziet de provincie een groot belang bij het natuurherstel in dit gebied. Echter ontbreekt het aan financiële middelen en is de provincie hiervoor aan het lobbyen bij het Rijk. Daarom is er op het moment nog veel onzekerheid over het vervolg. In oktober 2025 heeft Gedeputeerde Staten in besluit genomen ten aanzien van de NNN-realisatie in de zogeheten ‘korte termijn agenda’. Het Wormer- en Jisperveld is aangewezen als prioritair gebied en als focusgebied. Desalniettemin zijn er op korte termijn onvoldoende middelen bij de provincie om actief aan de slag te gaan met het Wormer- en Jisperveld. De eerste fase, de toekomstvisie, wordt door de provincie in 2026 vastgesteld. Het uitvoering geven aan deze visie wordt uitgesteld tot na 2030.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
064 Verkeer	**150.695**	**97.143**	**75.714**	**75.714**	**75.714**	**75.714**
083 Toerisme en streekmarketing	**48.390**	**68.984**	**69.458**	**69.458**	**69.458**	**69.458**
130 Natuur en landschap	**109.242**	**129.063**	**105.550**	**109.630**	**109.630**	**109.630**
240 Omgevingsplan	**166.603**	**163.848**	**104.877**	**104.877**	**104.877**	**104.877**
243 Ruimtelijke ordening	**757.530**	**578.250**	**418.642**	**418.642**	**418.642**	**418.642**
244 Project Sportaccommodaties	**797.578**	**338.072**	**3.130**	**3.130**	**3.130**	**3.130**
250 Woonruimtezaken	**34.145**	**105.922**	**93.728**	**93.728**	**93.728**	**93.728**
251 Volkshuisvestingsbeleid	**235.738**	**65.380**	**35.746**	**35.746**	**35.746**	**35.746**
279 Monumenten	**599.048**	**133.239**	**196.711**	**186.921**	**158.940**	**160.044**
Totaal Lasten	**2.898.969**	**1.679.901**	**1.103.556**	**1.097.846**	**1.069.865**	**1.070.969**
Baten						
064 Verkeer	**609**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
083 Toerisme en streekmarketing	**-498**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
130 Natuur en landschap	**16.012**	**15.657**	**15.955**	**15.955**	**15.955**	**15.955**
242 Vrijstelling en wijziging WRO	**0**	**4.258**	**4.339**	**4.339**	**4.339**	**4.339**
243 Ruimtelijke ordening	**1.904.262**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
250 Woonruimtezaken	**1.250**	**342**	**348**	**348**	**348**	**348**
251 Volkshuisvestingsbeleid	**174.627**	**13.544**	**12.959**	**12.371**	**11.780**	**11.186**
279 Monumenten	**516.073**	**22.075**	**69.261**	**69.261**	**69.261**	**69.261**
Totaal Baten	**2.612.335**	**55.876**	**102.862**	**102.274**	**101.683**	**101.089**
Resultaat baten minus lasten	**-286.634**	**-1.624.025**	**-1.000.694**	**-995.572**	**-968.182**	**-969.880**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Classificatie: Int

Product	Verschil	Toelichting
240 Omgevingsplan	lasten €58.971 voordeel	In 2026 is een incidenteel budget opgenomen geweest van €42.000 voor uitbestede werkzaamheden Omgevingsplan aan de OD IJmond. Dit bedrag komt niet meer terug in 2027. Daarnaast was in 2026 een incidenteel budget opgenomen van €19.000 voor het opstellen van de kerkenvisie. Ook dit bedrag komt niet meer terug in 2027, waarmee 2027 gebaseerd is op uitsluitend de reguliere budgetten.
243 Ruimtelijke ordening	lasten €159.608 voordeel	In 2026 zijn kosten opgenomen voor de uitvoering van projecten, waaronder het Zaanoeverproject, welke niet meer voorkomen in 2027. Hierdoor ontstaat een voordelig verschil van €95.620 in 2027 ten opzichte van 2026. Als dit budget niet (volledig) benut wordt in 2026 dan zal dit budget niet vrijvallen maar terugvloeien in de reserve Nog uit te voeren werken. Daarnaast is er een daling in de toegerekende kosten. De verklaring van de wijziging in de toegerekende kosten is opgenomen in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
244 Project Sportaccommodaties	lasten €334.942 voordeel	Het budget voor de planbegeleiding, onderzoeken, en externe inhuur voor het project Sportaccommodaties is vooralsnog nihil in 2027. Bij het go /no-go-besluit zal een adequate inschatting van de projectkosten aan de raad zal worden aangeboden.
251 Volkshuisvestingsbeleid	lasten €29.634 voordeel	In 2026 is een incidenteel budget opgenomen voor het opstellen van beleid 'Wonen in de tweede lijn". Deze budgetten komen niet meer terug in 2027, vandaar een voordeel ten opzichte van 2026. Ook de toegerekende kosten dalen hierdoor ten opzichte van 2026. De verklaring van de wijziging in de toegerekende kosten is opgenomen in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
279 Monumentenzorg	lasten €63.937 nadeel	Het verschil ontstaat door een incidenteel budget voor de monumentale waardenkaart in 2026 van €25.000, ten laste van de reserve nog uit te voeren werken in 2026. Hierdoor ontstaat een voordeel ten opzichte van 2027. Het nadelig verschil van €87.369 komt voort uit de kapitaallasten, voortkomend uit de geplande noodzakelijke investeringen van het Heerenhuis Spijkerboor, conform het in 2026 vastgestelde MJOP.
	baten €47.186 voordeel	Meer huurinkomsten begroot voor het Heerenhuis in Spijkerboor dan in 2026.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	67.810	9.810	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan	296.494	305.494	314.494	323.494	332.494	341.494
Fonds Volkshuisvesting	955.754	955.754	955.754	955.754	955.754	955.754
Ontwikkelingsfonds	195.166	0	0	0	0	0
Realisatiestimulans woningbouw (Sisa J17)	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves	**1.515.224**	**1.271.058**	**1.270.248**	**1.279.248**	**1.288.248**	**1.297.248**

29-okt-2026

Classificatie: Int

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve Monumentenzorg
Deze reserve is gecreëerd als buffer om incidentele kosten en afwijkingen t.o.v. het subsidiebudget op te kunnen vangen. Bij incidentele kosten kan gedacht worden aan kosten als inwinning van externe adviezen, inspecties en onderzoeken van nieuwe en bestaande rijks- en provinciale monumenten. Bij het opvangen van schommelingen in verstrekte subsidies wordt gekeken naar begrote versus werkelijke verstrekte subsidies: zijn er meer subsidies verstrekt dan begroot dan wordt de budgetoverschrijding onttrokken uit de reserve. Zijn er minder subsidies verstrekt dan begroot dan wordt het restbudget aan de reserve toegevoegd.

Bij de Kadernota 2026 is er €25.000 vrijgevallen in het kader van het Duurzaam begrotingsevenwicht. Daarnaast is er een begrote onttrekking in 2026 is voor rapportages en onderzoeken voor instandhoudingsverplichtingen (€10.000) en de opvang voor schommelingen in subsidieverstrekkingen (€3.000).
Tot slot is er in 2026 €20.000 beschikbaar gesteld voor juridische inhuur in verband met de inning van een dwangsom (Dorpsstraat 13 Jisp).

Eind 2026 is de reserve leeg. In 2026 zijn er echter dwangsommen ontvangen die worden toegevoegd aan deze reserve. Dit wordt verwerkt in het Najaarsbericht 2026.

De monumentale panden die de gemeente in bezit heeft (kerktorens Wormer en Jisp en het Heerenhuis) hebben geen relatie tot de reserve Monumentenzorg.

Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan
Het doel van deze reserve is de pieken in de uitgaven met betrekking tot het opstellen van het omgevingsplan te voorkomen zodat de jaarlijkse lasten voor de exploitatie gelijk blijven. Jaarlijks wordt er €24.000 aan deze reserve toegevoegd. De werkelijke gemaakte kosten voor het opstellen van het omgevingsplan worden onttrokken aan de reserve. Gelet op de prognose en uitvoeringskosten van de Omgevingswet is het saldo van de reserve nog niet toereikend om alle bestemmingsplannen om te zetten naar de Omgevingswet.

Fonds Volkshuisvesting
Uit deze reserve zijn leningen verstrekt aan de woningstichting in het kader van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting en aan particulieren in de vorm van Startersleningen. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen t.b.v. volkshuisvesting en startersleningen voor verstrekt kunnen worden. We verwachten in 2026 geen mutaties in deze reserve.

Ontwikkelingsfonds
Het ontwikkelingsfonds is ingesteld om financieel negatieve bouwplannen mogelijk te maken. De reserve is gevormd door financieel positieve bouwplannen te reserveren. Bij het Voorjaarsbericht2025/Kadernota 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)). Eén van deze DBE-reservemutaties is het opheffen van deze reserve Ontwikkelingsfonds. Er valt in 2026 €195.136 vrij ten gunste van de Algemene Reserve. Hierdoor is de reserve eind 2026 leeg.

Classificatie: Int

Programma 3 - Sociaal domein

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Sociaal Domein zetten we ons in op het gebied van: beleid en uitvoering van de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, armoede, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet inburgering en Wet publieke gezondheid.

Wat willen we bereiken?

Iedereen in Wormerland mag en kan meedoen, dat is de ambitie van het programma Sociaal Domein. We werken aan bestaanszekerheid, gezond leven en opgroeien en aan maatschappelijke ondersteuning met daar waar mogelijk zorg op maat.
Het is belangrijk dat onze inwoners verbonden (kunnen) zijn met de samenleving en zich gesteund voelen bij het vervullen van zorgtaken. In de dorpsgemeenschappen gaat veel zorg naar elkaar uit. Wie zorg of hulp nodig heeft, krijgt zo snel mogelijk – en zo nodig op maat – een goede oplossing. We zorgen ervoor dat inwoners die ondersteuning nodig hebben dit gemakkelijk en dichtbij vinden. We sluiten aan bij de leefwereld van inwoners om bij hun situatie passende ondersteuning te kunnen bieden. Integraal beleid en een goed op elkaar afgestemde uitvoering zijn hiervoor essentieel. Het gaat dan niet alleen om de wettelijke taken binnen het sociaal domein, maar ook om de samenhang met bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs, omgeving en economie.

We ontwikkelen een integraal beleidskader met vier centrale thema's. Dit werken we in de komende jaren uit om de voorwaarden te scheppen voor een integrale uitvoering:

1. **Voor en met elkaar**
Dit thema richt zich op ondersteuning van de sociale betrokkenheid van de dorpsgemeenschappen, op zo goed en lang mogelijk thuis kunnen wonen van kwetsbare inwoners, en op mantelzorgondersteuning.

2. **Iedereen kan meedoen**
Dit thema richt zich onder andere op armoede- en schuldenproblematiek en op het verlichten van eenzaamheid.

3. **De kracht van preventie**
Dit thema richt zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl en op een sterke basis voor jeugd.

4. **Passende ondersteuning en zorg**
Dit thema richt zich op de ontwikkeling van passende hulp voor inwoners, de ontwikkeling van de Integrale Toegang en samenwerking met onze partners.

Classificatie: Int

Programma 3: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Voor en met elkaar	DOEL 1.1 Ondersteunen lang thuis wonen	1.1.1 - Uitvoering geven aan Woonzorgprogramma 1.1.2 - Beschermd wonen van Zaanstad naar Wormerland 1.1.3 - Aanbesteding WMO-arrangementen
THEMA 2 Iedereen kan meedoen	DOEL 2.1 Armoedebestrijding	2.1.1 - Uitvoeren Plan armoedebestrijding
	DOEL 2.2 Aanpak laaggeletterdheid	2.2.1 - Aanpak laaggeletterdheid
	DOEL 2.3 Schuldenproblematiek aanpakken	2.3.1 - Uitvoeren acties beleidsplan schuldhulpverlening
	DOEL 2.4 Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	2.4.1 - Uitvoeren van wetgeving participatie
	DOEL 2.5 Toepassen menselijke maat	2.5.1 - Uitvoeren programma ruimte voor maatwerk
THEMA 3 Preventie	DOEL 3.1 Bevorderen gezonde leefstijl	3.1.1 - Uitvoering geven aan Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)
	DOEL 3.2 Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd	3.2.1 - Versterken sociale basis
THEMA 4 Passende zorg en ondersteuning	DOEL 4.1 Jeugdhulp	4.1.1 - Uitvoeren hervormingsagenda jeugd 4.1.2 - implementeren nieuwe aanbesteding specialistische jeugdhulp
THEMA 5 Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein	DOEL 5.1 Integraal werken binnen de beleidsdomeinen	5.1.1 - Opstellen en uitvoeren van het integraal beleidskader 2027-2032

P3 THEMA 1: Voor en met elkaar

Veel inwoners voelen zich met elkaar verbonden en zien naar elkaar om. Dit noemen we sociale betrokkenheid. Deze betrokkenheid en het behouden ervan of zelfs het vergroten, is belangrijk. Als mensen elkaar kennen en zich met elkaar verbonden voelen, is de kans groter dat zij rekening willen houden met en zich willen inzetten voor elkaar. Met een goede sociale betrokkenheid snijdt het mes aan twee kanten. Je verbonden voelen met je naasten draagt bij aan mentale gezondheid. Bij een groep horen en sociale contacten hebben, vinden veel mensen fijn. En het kan eenzaamheid tegengaan. Daarnaast kan verbondenheid een laagdrempelig vangnet vormen met oog voor elkaar.

De drie speerpunten zijn:
- Het ondersteunen van de onderlinge sociale betrokkenheid
- Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen
- Versterken mantelzorgondersteuning

Doel

Classificatie: Int

P3 DOEL 1.1: Ondersteunen lang thuis wonen

De gemeente ondersteunt inwoners in het faciliteren om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Dit is het hoofddoel van de Wet maatschappelijke ondersteuning van 2015. De gemeente doet dit op twee manieren. 1. Via de maatwerkvoorzieningen waarvoor een indicatie nodig is (dagbesteding, begeleiding, hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen, trapliften, aanvullend openbaar vervoer, enzovoorts). 2. Via voorliggende voorzieningen (mantelzorgondersteuning, inzet vrijwilligers, tafeltje dekje, Belbus, enzovoorts). Deze voorliggende voorzieningen worden meestal door de welzijnsorganisaties georganiseerd.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 1.1.1 Uitvoering geven aan Woonzorgprogramma

Momenteel wordt er met de huisartsenvereniging bekeken welke mogelijkheden er zijn voor huisvesting van 2 nieuwe huisartsen.

Regionaal zijn er diverse projectgroepen om het daklozenprobleem verder in kaart te brengen. Samen met woningbouwverenigingen en zorgaanbieders is een intentieverklaring getekend.

P3 1.1.2 Beschermd wonen van Zaanstad naar Wormerland

Beschermd Wonen wordt op dit moment uitgevoerd door de centrumgemeente Zaanstad. Zij regelt en betaalt beschermd wonen voor de hele regio. Er komt een nieuwe wetswijziging tot invoering van het woonplaatsbeginsel beschermd wonen. De gemeente waar iemand vandaan komt wordt verantwoordelijk. De overheveling gaat net zoals in 2026, ook in 2027 niet door omdat de wetgeving hierover vertraagd is.

P3 1.1.3 Aanbesteding WMO-arrangementen

De Wmo-arrangementen bestaan uit: hulp bij het huishouden, dagbesteding, begeleiding en respijtzorg. De aanbestedingsstukken zijn eind 2026 gepubliceerd. Deze aanbesteding vindt plaats vanuit Zaanstad, Wormerland, Oostzaan, Landsmeer en Waterland - onder leiding van Zaanstad. In 2027 vinden drie vragenrondes plaats waarin aanbieders vragen stellen aan de aanbestedende gemeenten, waarna de selectie plaatsvindt van aanbieders. Daarna vindt de implementatie en voorbereiding plaats van deze aanbesteding, waarvan de nieuwe contractperiode aanvangt op 1 januari 2028. Een belangrijk deel van deze implementatie zal Algemene Voorzieningen betreffen. Deze Algemene Voorzieningen binnen de Wmo arrangementen zijn nieuw voor de aan deze aanbesteding deelnemende gemeenten.

P3 THEMA 2: Iedereen kan meedoen

Mee kunnen doen heeft te maken met thema 1: ‘Voor en met elkaar’. Het vraagt om verbindingen tussen inwoners onder elkaar en tussen (maatschappelijke) organisaties en inwoners waarbij men respect heeft voor elkaar, naar elkaar omkijkt en voor elkaar zorgt. We gaan uit van inwoners die er zelf voor kunnen zorgen dat ze meedoen. Maar we weten dat er soms (tijdelijk) grenzen zitten aan de zelfredzaamheid. We weten ook dat niet alle problemen te voorkomen of op te lossen zijn en dat er mensen zijn die te maken hebben met een beperking. Ook zijn er mensen die niet volledig zichzelf kunnen zijn omdat anderen ze dan niet accepteren. Daarom zetten wij ons in voor inwoners die, op sommige gebieden, niet of niet volledig mee kunnen doen.
Het kan bijvoorbeeld gaan om bemiddeling naar passend werk, het (beter) leren lezen en schrijven, een openbare ruimte geschikt maken voor rolstoelen of een bijdrage leveren aan de acceptatie van diversiteit in seksualiteit en gender.

De twee speerpunten zijn:
- Het ondersteunen van inwoners die (tijdelijk) financieel niet zelfredzaam zijn en/of schulden hebben.
- Effectieve aanpak van eenzaamheid.

Doel

Classificatie: Int

P3 DOEL 2.1 Armoedebestrijding

De hoge inflatie is over de afgelopen periode wel gedaald maar het aantal mensen (en kinderen) die in armoede verkeren stijgt nog steeds. De belangrijkste oorzaken zijn nog steeds de hoge energieprijzen en de stijging van de kosten van levensmiddelen. Dit raakt de mensen met een laag inkomen extra hard. Bovendien wonen mensen met lagere inkomens vaker in slechter geïsoleerde huurwoningen: dat betekent meer stoken om het warm te houden.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 2.1.1 Uitvoeren Plan armoedebestrijding

Het beleidsplan armoede is vastgesteld voor de periode 2024–2028. Dit betekent dat we ook in 2027 volop bezig zijn met de uitvoering. In dat jaar willen we opnieuw een netwerkbijeenkomst organiseren met zowel formele -als informele partners. Het doel is om signalen, kennis en expertise te bundelen, integraliteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat professionals elkaar makkelijker weten te vinden wanneer zij te maken krijgen met sociale problematiek.

Daarnaast zetten we sterker in op communicatie rond levensgebeurtenissen (zoals een scheiding of baanverlies) en informeren we inwoners beter over wat zij kunnen doen wanneer zij hiermee te maken krijgen. Naast deze actiepunten uit het beleidsplan blijven we inspelen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Grote sociaaleconomische trends, zoals een energiecrisis of het verstrekken van noodpakketten aan minima, zijn ontwikkelingen die niet altijd te voorzien zijn. Waar nodig spelen we hier direct op in, ook in 2027.

Doel

P3 DOEL 2.2: Aanpak laaggeletterdheid

Ongeveer 2,5 miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. In het dagelijks leven moeten mensen vaak lezen, schrijven, rekenen of omgaan met de computer. Een gebrek aan basisvaardigheden kan grote nadelen hebben. Met de arbeidsmarktregio is in 2020 een regionaal plan Aanpak Laaggeletterdheid opgesteld. Wij maken samen met het onderwijs en de bibliotheek, een lokale vertaling van dit plan waarin taalstimulering op het werk en binnen het gezin centraal staat. Ook het herkennen van laaggeletterdheid door hulp- en dienstverleners krijgt aandacht.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 2.2.1 Aanpak laaggeletterdheid

Samen met de Bibliotheek voor de Zaanstreek en SCWO is een breed activiteitenaanbod opgezet in de bibliotheek om laaggeletterdheid tegen te gaan. De bibliotheek is en blijft ook in 2027 dé plek waar we ons inzetten voor het bestrijden van laaggeletterdheid. We richten ons daarbij op alles wat mensen stimuleert om de bibliotheek binnen te stappen en hen te motiveren om met taal en literatuur aan de slag te gaan. Er hebben al diverse activiteiten plaatsgevonden, onder andere rond kunst en thema's als rouw en mediawijsheid. Deze lijn zetten we in 2027 voort. Daarnaast willen we in 2027 doorgaan met onze pilot om gemeentelijke brieven te vereenvoudigen, zodat deze voor iedereen begrijpelijk en toegankelijk zijn.

Doel

P3 DOEL 2.3: Schuldenproblematiek aanpakken

We willen dat inwoners die onder de armoedegrens leven en/of schulden hebben weer grip krijgen op hun situatie, volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving en uiteindelijk (weer) zelfredzaam worden. We werken aan het voorkomen van schulden en armoede onder inwoners, met speciale aandacht voor jongeren.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P3 2.3.1 Uitvoeren acties beleidsplan schuldhulpverlening

In 2027 ligt de nadruk op inzicht krijgen in de eerste monitorresultaten naar aanleiding van de nieuwe manier van werken voor gegevensverzameling en -analyse. Dit draagt bij aan meer inzicht in de resultaten van de schuldhulpverleningstrajecten. Met deze inzichten kan beter gestuurd worden op de in- en uitstroom, doorlooptijden en effectiviteit van schuldhulpverleningstrajecten. Voor een aantal acties die we in 2026 wilden uitvoeren zijn eerste stappen gezet maar deze zijn nog niet afgerond. Daarom gaan we hiermee verder in 2027. Dit gaat bijvoorbeeld om:

- Aansluiting bij de Verwijsindex Schuldhulpverlening.
- In samenwerking met de uitvoering kijken, op basis van de dienstverlening, of onze huidige documenten en aanpak voor een traject nog voldoen.
- Versterken van de doelgroepgerichte aanpak binnen de basisdienstverlening, conform de landelijke verplichting om doelgroepen afzonderlijk te benaderen.

Als deze afgerond zijn gaan we met overige acties uit het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2024–2028 aan de slag.

Doel

P3 DOEL 2.4: Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Het stimuleren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen we met ondersteunende maatregelen die als doel hebben mensen actief en naar vermogen te laten participeren in de arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 2.4.1 Uitvoeren van wetgeving participatie

Vanaf 1 januari 2026 is de Participatiewet in Balans van kracht waarbij menselijke maat, vertrouwen en vereenvoudiging de uitgangspunten zijn. Dit brengt een gefaseerde aanpak met zich mee tot wijziging van de Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.

(IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Deze wijzigingen zijn gericht op het verbeteren van de uitvoerbaarheid en het aantrekkelijker maken van (deeltijd)werk naast een uitkering. In de Participatiewet in Balans wordt gewerkt met drie sporen:

- Korte termijn (spoor 1, met 3 fasen): in 2027 geven we uitvoering aan de laatste aanpassingen van fase 1. Daarna starten we met de vertaling van de aanpassingen van fase 2 en 3 welke per 1 januari 2027 zullen zijn. Deze aanpassingen hebben betrekking op verruiming van bijverdiengrenzen, uniform verrekenen van inkomsten uit arbeid en het toespitsen van verplichtingen op het individu. Hierbij kan rekening gehouden worden gehouden met mantelzorgtaken.
- Toekomstvisie (spoor 2): wij nemen deel aan de verdere ontwikkeling van een vernieuwde Participatiewet waarin realisme, eenvoud en vertrouwen centraal staan.
- Professionalisering (spoor 3): wij blijven investeren in de deskundigheid van onze uitvoerende professionals, zodat zij toegerust zijn op de nieuwe beleidsuitgangspunten.

De aanpassingen van spoor 1 vertalen we naar lokale uitvoering. We zorgen ervoor dat ons gemeentelijk beleid met betrekking tot minimavoorzieningen in lijn is met de speerpunten van de nieuwe wetgeving.

Wij betrekken hierbij de uitvoeringsorganisatie, ICT en communicatie waarbij we de belangen van de inwoners vooropstellen. Wanneer noodzakelijk stellen we beleidsregels en lokale verordeningen op, rekening houdend met de beschikbare invoeringsruimte en lokaal beleid.

Doel

Classificatie: Int

P3 DOEL 2.5: Toepassen menselijke maat

Het gaat met name om het bewustzijn te vergroten bij zowel diegenen die de regelgeving uitvoeren als bij diegenen die het beleid opstellen. De aanbevelingen uit het rekenkamercommissierapport 'Voor de inwoners' nemen we hierin mee. Daarnaast worden organisatiebreed ambassadeurs getraind in het toepassen van de doorbraakmethode door het Instituut voor Publieke Waarden (IPW).

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 2.5.1 Uitvoeren programma ruimte voor maatwerk

Binnen team sociaal domein worden verschillende landelijke, wettelijke opgaven uitgevoerd alsook de doelstellingen uit het coalitieakkoord, zoals het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de Hervormingsagenda Jeugd en de Doorbraakmethode. Deze opgaven worden samengebracht in het programma **Ruimte voor Maatwerk**. Hierdoor ontstaat meer samenhang in de uitvoering en kunnen werkwijzen, resultaten en maatschappelijke effecten beter worden gestuurd, gevolgd en geëvalueerd.

P3 THEMA 3: Preventie

Het is belangrijk dat we problemen zoveel mogelijk voorkomen. Of dat ze zo klein mogelijk blijven en/of in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Dit is goed voor de inwoner(s) waar het om gaat. Maar ook voor de samenleving. Volgens een rapport van de VNG zitten hier drie gedachten achter:

- Preventie is efficiënter en goedkoper dan achteraf problemen oplossen.
- In een inclusieve samenleving kunnen alle inwoners meedoen. Preventief werken helpt daarbij.
- De maatschappij kan er last van hebben als iemand zich niet volgens de geldende normen gedraagt.

De gemeente werkt onder meer samen met inwoners, vrijwilligers, het onderwijs en professionele hulpverleners aan preventie.
De twee speerpunten zijn:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Een sterke basis voor de jeugd.

Doel

P3 DOEL 3.1: Bevorderen gezonde leefstijl

Bij een gezonde leefstijl denken wij aan gezond eten, goed voor jezelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten en een zinvolle besteding van je dag hebben. Met een gezonde leefstijl kun je de gezondheid beïnvloeden. Daarbij is gezondheid meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, meedoen in de maatschappij, zingeving van het leven en over de omgeving waarin je leeft. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hoe ze leven. Maar ook de maatschappij heeft belang bij mensen met een gezonde leefstijl. Zo vergroot een gezonde leefstijl het mee kunnen doen in de maatschappij. En het verlaagt de maatschappelijke kosten (bijvoorbeeld zorgkosten en uitkeringen).

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 3.1.1 Uitvoering geven aan Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

De Rijksoverheid is voornemens om in het najaar van 2026 een specifieke uitkering (SPUK) vast te stellen waarin diverse bestaande en nieuwe middelen worden gebundeld. Deze SPUK omvat onder meer:

- de AZWA-middelen. Deze bestaan uit structurele financiering voor basisfunctionaliteiten, aangevuld met tijdelijke impulsgelden voor doorbraakmethoden en ontwikkelagenda's.
- middelen uit het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO), gericht op gelijkgerichte mantelzorg, respijtzorg en logeerzorg;
- structurele GALA-middelen, verbonden aan meerdere thema's en programma's, waaronder valpreventie, Kansrijke Start, respijtzorg en het terugdringen van gezondheidsachterstanden;

Classificatie: Int

- doorbraakmiddelen, bedoeld om de realisatie van basisfunctionaliteiten te versnellen.

  De middelen voor de Brede Regeling Combinatiefuncties maken geen onderdeel uit van deze SPUK en worden afzonderlijk beschikbaar gesteld.

  Op dit moment is nog geen definitieve duidelijkheid over de omvang van de middelen die via deze SPUK aan gemeenten zullen worden toegekend, aangezien de officiële SPUK-brief nog niet is ontvangen. De in deze begroting opgenomen bedragen betreffen derhalve een voorlopige indicatie. Hierbij geldt nadrukkelijk het voorbehoud dat deze bedragen bij publicatie van de definitieve SPUK-brief nog substantieel kunnen wijzigen.

Doel

P3 DOEL 3.2: Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd

Een sterke basis wil zeggen: een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Uiteraard met hun opvoeders. Maar er zijn allerlei medeopvoeders. Bijvoorbeeld, familie, buren, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, en cultuur- en sportbegeleiders. Samen zorgen zij voor een sterke basis waar kinderen, jongeren en hun ouders gestimuleerd worden. En gesteund als het even wat moeilijker is. Het versterken van de sociale basis is opgenomen als opgave in de hervormingsagenda jeugd en een meerjarenplan wat niet alleen jeugd betreft maar het gehele sociaal domein bestrijkt.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 3.2.1 Versterken sociale basis

In 2027 versterken we de sociale basis. Hiervoor stimuleren we de samenwerking tussen partners uit onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur en welzijn. Dit doen we door een vervolgbijeenkomst te organiseren, waarin we het eerder opgebouwde netwerk verder versterken.

P3 THEMA 4: Passende zorg en ondersteuning

Vrijwel alle inwoners hebben op een bepaald moment in hun leven behoefte aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Inwoners die niet in staat zijn om dit te organiseren, worden geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing.
Het ontvangen van passende ondersteuning klinkt simpel. Maar hier zit een hele wereld achter. Het is belangrijk om te bepalen hoe je denkt over en kijkt naar deze ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat we allerlei verschillende processen inrichten volgens dezelfde doelen en uitgangspunten. Onderstaande punten zijn hierbij voor ons heel belangrijk. Ze gelden voor de gemeentelijke processen (bijvoorbeeld beleidsontwikkeling, dienstverlening en inkoop). Maar ook voor de werkzaamheden van onze partners waarmee wij een inkoop- of een subsidierelatie hebben.

De twee speerpunten zijn:
- Het bieden van passende ondersteuning volgens onze visie.
- Een soepele overgang van 18- naar 18+.

Doel

P3 DOEL 4.1: Jeugdhulp

Jongeren en hun gezinnen kunnen op een bepaald moment in hun leven behoefte hebben aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Wanneer het niet lukt om dit zelfstandig te organiseren, worden zij geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing. Samen met de jongere en het gezin wordt de hulpvraag in beeld gebracht. Er is een aanbod aan lokale, vrij toegankelijke voorzieningen. Wanneer dit niet toereikend is, is er specialistische jeugdhulp. De behoefte aan ondersteuning loopt soms door tot na het bereiken van 18-jarige leeftijd. Hier ondersteunen wij bij indien nodig op maat.

Classificatie: Int

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 4.1.1 Uitvoeren hervormingsagenda jeugd

In 2027 wordt een tweede advies van de Commissie van der Ark verwacht over de Hervormingsagenda Jeugd. De gemeente volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en bereidt zich voor op de mogelijke consequenties. Waar mogelijk en passend binnen de lokale context, zullen wij de aanbevelingen uit dit tweede advies vertalen naar beleid en uitvoering, met als doel de jeugdzorg verder te verbeteren en toekomstbestendig te maken.

P3 4.1.2 Implementeren nieuwe aanbesteding specialistische jeugdhulp

Per 1 januari 2027 gaan de nieuwe contracten voor de specialistische jeugdhulp in. Met de start van de nieuwe contacten wordt de werkwijze voor specialistische jeugdhulp verder doorontwikkeld. Deze veranderingen vragen aanpassingen van het Jeugdteam en gecontracteerde aanbieders. In 2027 ligt de focus daarom op een zorgvuldige implementatie, waarbij het jeugdteam de nieuwe werkwijze verder eigen maakt en wordt gewerkt aan een goede integratie in de dagelijkse praktijk. Waar nodig sturen we bij om de beoogde effecten voor jeugdigen en gezinnen te behalen.

P3 THEMA 5: Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein

In 2023 is er een nieuw plan voor het sociaal domein vastgesteld. Dit gaat om het integraal beleidskader - Koers sociaal domein 2023-2026 ‘Samen voor elkaar’. In dit plan staan de aandachtspunten van de gemeente voor het sociaal domein beschreven en laten we zien hoe we dit domein vorm willen geven. De verbinding met de inwoners staat voorop en we bekijken vraagstukken steeds meer in samenhang. Veel heeft met elkaar te maken.

- We willen een betere dienstverlening leveren: digitaal en fysiek
- Onze inwoners, ondernemers en organisaties worden sneller geholpen en de systemen zijn daarin faciliterend

Doel

P3 DOEL 5.1: Integraal werken binnen de beleidsdomeinen

Integraal werken gaat om de afstemming en samenhang tussen verschillende elementen in de aanpak van vraagstukken. Dit betekent (domeinoverstijgend) samenwerken.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P3 5.1.1 Uitvoeren van de uitvoeren van het integraal beleidskader 2027-2032

In 2027 wordt het nieuwe integraal beleidskader van het sociaal domein vastgesteld. Hierin worden zowel de wettelijke taken - als de bestuurlijke uitgangspunten van het College Uitvoeringsprogramma opgenomen. Vanuit het integraal beleidskader wordt vervolgens een vertaling gemaakt in de uitvoeringsagenda waar in 2027 uitvoering aan wordt gegeven.

Classificatie: Int

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
140 Integrale aanpak sociaal domein	**150.084**	**167.333**	**77.074**	**0**	**0**	**0**
150 Inkomensvoorziening	**4.593.487**	**5.107.549**	**5.161.847**	**5.161.847**	**5.161.847**	**5.161.847**
152 Armoedebeleid	**854.300**	**1.329.620**	**1.075.095**	**1.075.803**	**1.039.387**	**1.039.387**
155 Sociale werkvoorziening	**110.832**	**82.290**	**83.854**	**83.854**	**83.854**	**83.854**
157 Participatiebudget	**1.036.436**	**851.741**	**879.064**	**879.064**	**879.064**	**881.135**
163 Volksgezondheid	**1.113.892**	**1.077.374**	**1.047.507**	**1.041.005**	**1.041.238**	**1.041.520**
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	**6.083.922**	**6.397.889**	**6.292.651**	**6.459.617**	**5.620.316**	**5.593.426**
170 Oekraïnecrisis	**2.947.355**	**3.101.284**	**1.517.114**	**101.930**	**101.930**	**101.930**
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	**4.971.879**	**5.250.188**	**5.338.822**	**5.335.581**	**5.335.581**	**5.335.581**
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	**1.527.881**	**1.749.920**	**1.905.582**	**1.905.582**	**1.905.582**	**1.905.582**
183 Zorg en veiligheid	**247.387**	**361.278**	**393.275**	**390.439**	**390.439**	**390.439**
285 Kwijtschelding gemeentebelastingen	**2.832**	**1.143**	**2.038**	**2.038**	**2.038**	**2.038**
Totaal Lasten	**23.640.287**	**25.477.609**	**23.773.923**	**22.436.760**	**21.561.276**	**21.536.739**
Baten						
150 Inkomensvoorziening	**4.279.560**	**4.657.342**	**4.745.832**	**4.745.832**	**4.745.832**	**4.745.832**
152 Armoedebeleid	**65.530**	**33.953**	**34.598**	**34.598**	**34.598**	**34.598**
157 Participatiebudget	**629.801**	**361.390**	**368.257**	**368.257**	**368.257**	**368.257**
163 Volksgezondheid	**257.327**	**240.374**	**0**	**0**	**0**	**0**
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	**160.736**	**140.295**	**140.467**	**244.002**	**357.395**	**357.395**
170 Oekraïnecrisis	**3.462.452**	**3.101.284**	**1.517.114**	**101.930**	**101.930**	**101.930**
Totaal Baten	**8.855.406**	**8.534.638**	**6.806.268**	**5.494.619**	**5.608.012**	**5.608.012**
Resultaat baten minus lasten	**-14.784.881**	**-16.942.971**	**-16.967.655**	**-16.942.141**	**-15.953.264**	**-15.928.727**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Product	Verschil	Toelichting
140 Integrale aanpak sociaal domein	lasten €90.259 voordeel	We zien hier een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie. (€92.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
150 Inkomensvoorziening	lasten €54.298 nadeel	Deze stijging van de lasten betreft de bij Kadernota doorgevoerde indexatie van €89.000. We zien daarnaast een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie. (€35.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
	baten €88.490 voordeel	Deze stijging van de baten betreft de bij Kadernota doorgevoerde indexatie.

Classificatie: Int

152 Armoedebeleid	lasten €254.525 voordeel	We zien hier een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie. (€250.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
157 Participatiebudget	lasten €27.323 nadeel	Deze stijging van de lasten betreft de bij Kadernota doorgevoerde indexatie van €16.000. We zien daarnaast een hogere doorberekening van de uren van de werkorganisatie (€11.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
163 Volksgezondheid	lasten €29.867 voordeel	De daling van de lasten wordt aan de ene kant veroorzaakt door de afloop van de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord in 2026 (€123.000). In 2027 komt hier een nieuwe specifieke uitkering Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord voor in de plaats, die inmiddels is gepubliceerd. De middelen 2027 zullen bij het voorjaarsbericht 2027 aan de Begroting 2027 worden toegevoegd. Hier tegenover staat een stijging van de lasten voor de werkzaamheden van de GGD van €93.000. Dit komt onder andere door de noodzakelijke aanvullende capaciteit het Meld- en Adviespunt Bijzondere Zorg , deelname aan de Zo Spoedig Mogelijk tafel en hogere de operationele kosten van het samenwonen met de veiligheidsregio hoger zijn. Daartegenover staat een incidentele meevaller door de verkoop van het pand Vurehout in 2026, waardoor de bijdrage GGD in 2026 lager uitviel.
	baten €240.374 nadeel	De daling van de baten wordt aan de ene kant veroorzaakt door de afloop van de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord in 2026 (€240.000). In 2027 komt hier een nieuwe specifieke uitkering Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord voor in de plaats, die inmiddels is gepubliceerd. De middelen 2027 zullen bij het Najaarsbericht 2026 aan de Begroting 2027 worden toegevoegd.
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	lasten €105.238 voordeel	Voor de Wmo zien we vanaf 2027 een stijging van het benodigde budget. In 2027 bedraagt de aanvullende budgetbehoefte €262.000. De belangrijkste oorzaak is de verwachte tariefstijging vanuit de overbruggingsperiode in 2027 in verband met de lopende aanbesteding arrangementen. Deze stijging wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een lager dan eerder verwacht gebruik van voorzieningen en lagere uitgaven aan persoonsgebonden budgetten. Daarnaast zijn middelen opgenomen voor vervoer bij dagbesteding en landelijk ingekochte begeleiding. Voor 2028 neemt de budgetdruk verder toe, door de verwachte tariefstijging vanuit de nieuwe arrangementcontracten vanaf 1 januari 2028. Vanaf 2029 houdt de begroting rekening met het kabinetsvoornemen om huishoudelijke hulp niet langer als maatwerkvoorziening binnen de Wmo aan te bieden. Conform de meicirculaire 2026 is hiervoor een budgetneutrale aanpassing van €850.000 verwerkt. Zodra er meer duidelijkheid is over de uitwerking van deze maatregel, wordt de begroting hierop aangepast. Daarnaast leidt een lagere doorbelasting van uren vanuit de werkorganisatie tot een voordeel van €367.000. Hierop wordt nader ingegaan in de leeswijzer van deze begroting.
170 Oekraïnecrisis	lasten €1.584.170 voordeel	In 2027 dalen de lasten, omdat wij verwachten geen transitiekosten te maken . Dit geldt ook voor 2026, echter is hier het budget hier nog niet op aangepast. Dit gebeurt bij het Najaarsbericht 2026.
	baten €1.584.170 nadeel	In 2027 dalen de baten, omdat wij verwachten geen transitiekosten te maken . Dit geldt ook voor 2026, echter is hier het budget hier nog niet op aangepast. Dit gebeurt bij het Najaarsbericht 2026.
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	lasten €88.634 nadeel	Voor specialistische jeugdzorg neemt de budgetbehoefte vanaf 2027 toe. In 2027 bedraagt de aanvullende budgetvraag €119.000. De belangrijkste oorzaak is de verwachte tariefstijging als gevolg van de regionale aanbesteding en de reguliere indexatie. Daarnaast zien we een verschuiving in het zorggebruik, met hogere uitgaven voor ambulante ondersteuning, dyslexiezorg en persoonsgebonden budgetten, terwijl de uitgaven voor verblijf, jeugdbescherming en enkele andere zorgvormen lager uitvallen dan eerder geraamd. De lopende aanbesteding op Dyslexiezorg heeft naar verwachting geen tariefeffect (afgerond op 1 januari 2027) Daarnaast leidt een lagere doorbelasting van uren vanuit de werkorganisatie tot een voordeel van €30.000. Hierop wordt nader ingegaan in de leeswijzer van deze begroting.
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	lasten €155.662 nadeel	Bij Jeugdhulp Lokaal betreft het voornaamste kostenverschil een budget van €100.000 voor kinderen die gebruik moeten maken van de Peuterplusgroep in verband met ontwikkelachterstanden. Al jaren is hier een structureel budget voor. Tot en met 2026 is dit budget echter tijdelijk niet nodig geweest omdat we een Specifieke uitkering

Classificatie: Int

		(Onderwijsachterstanden) van het rijk ontvingen waar deze kosten uit betaald konden worden. Daarom was dit budget tot en met 2026 tijdelijk afgeraamd naar nul. Vanaf 2027 is nog niet duidelijk of er opnieuw rijksmiddelen komen die hiervoor kunnen worden ingezet. Om peuterplus zeker te stellen is het budget vanaf 2027 nooit afgeraamd geweest vanwege deze onzekerheid. Daardoor staat er vanaf 2027 €100.000 budget geraamd. De begroting 2027 is in dit opzicht niet gewijzigd, maar omdat we bij de verschillenanalyse kijken naar de verschillen ten opzichte van het jaar 2026 is dit een nadeel. Er is immers in 2027 €100.000 beschikbaar en in 2026 was dit nul. Inmiddels is bekend dat deze Specifieke Uitkering nog doorloopt tot en met 2028, daarna wordt het een Bijzondere Fondsuitkering (BFU). Wat de bedragen zijn die we in 2027 hiervoor van het Rijk ontvangen is nog niet bekend. Als het mogelijk blijkt om (een deel van) deze €100.000 toch weer af te kunnen ramen, zullen we dat bij het Voorjaarsbericht 2027 doen. Daarnaast stijgen de kosten voor het inzet van het Jeugdteam met €46.000 in verband met afgesproken indexatie, verwachten we €17.000 aanvullende kosten voor Centrum Jong (een evaluatie op het huidige takenpakket loopt) en overige reguliere indexaties (€2.000). We zien ook een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie. (€10.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
183 Zorg en veiligheid	lasten €31.997 nadeel	De toename van de kosten bij Zorg en Veiligheid van €46.000 is als volgt opgebouwd. We zien een toename van de bijdrage aan het Zorg en Veiligheidshuis Zaanstreek-Waterland (€14.000) als gevolg van de structurele kosten voor de uitvoering van wettelijke taken die voortvloeien uit de Wet Gegevensdeling in Samenwerkingsverbanden (WGS) en de Wet Gegevensverwerking Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroristische Activiteiten (wet PARTA) een autonome stijging voor de inzet GGD Amsterdam (Lijkschouw, Euthanasie en Collegiaal overleg overlijden) en vervoer stoffelijk overschot en kosten mortuarium (€3.000) en toename van de bijdrage aan de werkzaamheden van de GGD van €29.000. Dit komt onder andere door de noodzakelijke aanvullende capaciteit inzet Veilig Thuis en hogere overheadkosten, doordat de operationele kosten van het samenwonen met de veiligheidsregio hoger zijn). We zien ook een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie. (€14.000). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestemmingsreserve Armoedebestrijding	335.912	301.012	266.112	231.212	231.212	231.212
Bestemmingsreserve Asielzoekers	57.272	57.272	57.272	57.272	57.272	57.272
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	20.002	20.002	20.002	20.002	20.002	20.002
Bestemmingsreserve Opvang Ontheemden	1.874.100	1.874.100	1.874.100	1.874.100	1.874.100	1.874.100
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	525.066	561.409	561.409	561.409	561.409	561.409
Totaal reserves	**2.812.352**	**2.813.795**	**2.778.895**	**2.743.995**	**2.743.995**	**2.743.995**

29-okt-2026

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve Armoedebestrijding
In de raad van december 2022 is deze reserve ingesteld waaraan toen, vooruitlopend op de inhoudelijke uitwerking van besteding van deze gelden, €200.000 is toegevoegd. In 2024 is het armoedebeleidsplan vastgesteld (raad juli 2024). Om daar invulling aan te geven wordt in 2026 t/m 2028 €34.900 per jaar onttrokken aan deze reserve. Dit is bestemd voor het menstruatieuitgiftepunt, aandacht voor levensgebeurtenissen, kleding- en voedselbank, netwerkbijeenkomst sociale partners, monitoring en evaluatie en maatwerkbudget.

Classificatie: Int

Reserve asielzoekers
Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024 (raadsbesluit september 2025) is een nieuwe reserve Asielzoekers gevormd. De ontvangen rijksgelden vanuit de decembercirculaire 2024 (€28.636) en de septembercirculaire 2025 (€28.636) zijn aan deze reserve toegevoegd. Deze gelden ontvingen we ter uitvoering van de Spreidingswet (opvang asielzoekers), een nieuwe rijkstaak.

Het college komt met een toekomstperspectief over deze reserve.

Reserve Sociaal Domein
Conform het besluit bij de Jaarrekening 2019 wordt het saldo tussen begrote en werkelijke kosten van het Sociaal domein vereffend in de reserve Sociaal domein. Hierdoor loopt de gemeente minder risico als de uitgaven op het Sociaal Domein hoger uitvallen dan begroot. Deze gelden beschikbaar om toekomstige tegenvallers binnen het Sociaal domein op te kunnen vangen.

Reserve Innovatie Sociaal Domein
Deze (sub)reserve maakt deel uit van de reserve Sociaal Domein. Er zijn geen onttrekkingen begroot. Deze gelden zijn beschikbaar voor de Hervormingsagenda jeugd. De Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) is een plan om de jeugdzorg in Nederland te verbeteren. Het doel is betere hulp dichtbij huis, minder bureaucratie voor zorgverleners en het betaalbaar houden van de zorg. Het Rijk en gemeenten werken hierin samen om het stelsel op orde te krijgen.

Bestemmingsreserve Opvang Ontheemden
Als we meer of minder (Rijks-)gelden ontvangen dan we kosten maken voor de opvang van ontheemden vereffenen we dit in deze reserve zonder separaat raadsbesluit. Het doel van deze reservering is om niet-declarabele kosten i.v.m. ontheemden te kunnen dekken. Over de besteding (onttrekking) van deze gelden is wel een raadsbesluit vereist. Deze reserve is ingesteld in de raad van december 2024 (bij het Najaarsbericht 2024). Er zijn geen mutaties in deze reserve begroot. Het college denkt na over de onderbouwing van deze reserve en overweegt of deze reserve gedeeltelijk kan vrijvallen.

Classificatie: Int

Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Maatschappelijke participatie houden we ons bezig met: het verenigingsleven, kunst en cultuur, sport en bewegen, sociaal-cultureel werk, kinderopvang, onderwijs en jongerenwerk.

Wat willen we bereiken?

Wormerland kenmerkt zich door een grote sociale betrokkenheid van inwoners. Deze betrokkenheid uit zich in verbondenheid en solidariteit en het draagt bij aan de leefbaarheid in onze gemeente. Als college ondersteunen we deze verbondenheid en zetten we in op wederkerigheid (zodat mensen niet alleen hulp ontvangen, maar ook kunnen geven).

We streven ernaar dat kinderen thuis kunnen opgroeien en ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. We bieden inwoners een breed activiteiten- en voorzieningenaanbod aan in onderwijs, kinderopvang, sport en sociaal-cultureel werk. Zo heeft iedereen de mogelijkheid om mee te doen en talenten te ontwikkelen. We doen dit in samenwerking met maatschappelijke organisaties en initiatieven vanuit de gemeente: voor en met elkaar! Als gemeente spelen we in op wat er leeft, denken we oplossingsgericht mee en faciliteren we waar mogelijk.

Classificatie: Int

Programma 4: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Inclusieve samenleving	DOEL 1.1 Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen	1.1.1 - De acties van de Lokale Inclusie en diversiteitsagenda uitvoeren
THEMA 2 Meedoen en meedenken	DOEL 2.1 Kinderen, jongeren, dorpen en bestuur dichter bij elkaar brengen	2.1.1 - Jongeren bij de politiek betrekken
	DOEL 2.2 Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk en het toegankelijk maken van kunst en cultuur voor alle inwoners	2.2.1 - Doorontwikkelen bibliotheek als gevolg van de nieuwe wetgeving 2.2.2 - Opvolging geven aan onderzoek motie lokale kunst
THEMA 3 Thuis in Wormerland	DOEL 3.1 Verminderen eenzaamheid	3.1.1 - Doorontwikkelen vervolgacties eenzaamheid
THEMA 4 Sterke basis voor de jeugd	DOEL 4.1 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie	4.1.1 - Vervolgstappen vve maken op basis van de evaluatie in 2026
THEMA 5 Passende accommodaties	DOEL 5.1 Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties	5.1.1 - Voorbereiding realisatie verduurzaming sportaccommodaties
	DOEL5.2 Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau	5.2.1 - Gevolg geven aan onderzoek ontmoetingsplaatsen 2026
	DOEL 5.3 Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit voor het basisonderwijs	5.3.1 - Tijdelijke uitbreiding 'De Balk' plaatsen 5.3.2 Locatieonderzoeken uitvoeren t.b.v. nieuw schoolgebouw in kern Wormer

P4 THEMA 1: Inclusieve samenleving

Iedereen moet de vrijheid kunnen ervaren om vorm te geven aan zijn leven. Wormerland wil een inclusieve samenleving zijn. We bouwen aan een samenleving die open staat voor iedereen en waar ruimte is om jezelf te kunnen zijn. Verschillen mogen gevierd worden. In clubs en verenigingen, op school, op het werk of in de buurt. Het maakt niet uit wat je culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, talenten of fysieke of mentale uitdagingen zijn.

Doel

Classificatie: Int

P4 DOEL 1.1: Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen

In juli 2016 werd in Nederland het VN-verdrag over de rechten van personen met een beperking van kracht. In dit kader hebben we, samen met mensen met een beperking, een Lokale inclusie Agenda opgesteld. Deze agenda omvat onder andere: hoe werken we aan de toegankelijkheid van openbare gebouwen en evenementen? Op basis van dit plan maken we duidelijk op welke manier en in welk tempo we bestaande belemmeringen op kunnen lossen. Een inclusieve samenleving gaat om acceptatie van alle minderheidsgroepen. Om deze reden hebben we ook een diversiteitsagenda opgesteld. Voor beide agenda's werken we samen met onze partners, van basisscholen tot sociaal culturele instellingen. Gezien de samenhang tussen beide agenda's worden deze samengevoegd tot één agenda.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 1.1.1 De acties van de Lokale Inclusie Agenda en diversiteitsagenda uitvoeren

De gemeente blijft ook in 2027 inzetten op het versterken van kansengelijkheid en onderlinge verbinding, met specifieke aandacht voor het vergroten van sociale netwerken en wederzijds begrip tussen inwoners. De ontmoetingsactiviteiten in de bibliotheek worden verder doorontwikkeld tot een toegankelijk en structureel aanbod, waarmee inwoners elkaar beter weten te vinden en ontmoeting wordt gestimuleerd. We zorgen dat ontmoeting tussen verschillende groepen inwoners expliciet onderdeel wordt van het activiteitenaanbod in de bibliotheek en de Omslag. Daarnaast organiseren we in 2027 minimaal één (netwerk)bijeenkomst waarbij maatschappelijke partners samenkomen om kennis en ervaringen te delen, samenwerking te versterken en het lokale netwerk rondom inclusie en diversiteit verder te borgen.

Ook zetten we in op het beter informeren van nieuwkomers in Wormerland over de beschikbare voorzieningen en het lokale netwerk van partners. Dit doen we onder andere door het ontwikkelen en verstrekken van een welkomstpakket, waarmee nieuwkomers wegwijs worden gemaakt binnen onze gemeente.

P4 THEMA 2: Meedoen en meedenken

Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Als gemeente hechten we veel waarde aan participatie: het meedoen met initiatieven. Soms doet de gemeente mee met initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie) en soms doen inwoners mee met initiatieven van de overheid (burgerparticipatie).

Doel

P4 DOEL 2.1: Kinderen, jongeren, dorpen en bestuur dichter bij elkaar brengen

De stem van kinderen en jongeren is belangrijk voor ons beleid. Voor kinderen van de basisschool hebben we al de menukaart waar kinderen kunnen deelnemen aan verschillende, leerzame activiteiten. Ook willen wij aanvullend de participatie onder de jongeren bevorderen. Het onderzoek in 2025 geeft richting hoe wij deze jongeren kunnen vinden en hoe wij hen het beste kunnen benaderen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 2.1.1 Jongeren bij de politiek betrekken

In 2027 betrekken we jongeren actief bij projecten en beleidsontwikkelingen die hen raken, zodat hun stem wordt meegenomen in de gemeentelijke besluitvorming. Daarnaast verkennen we samen met het jongerenwerk mogelijkheden om de betrokkenheid van jongeren bij de lokale politiek en democratie verder te vergroten.

Doel

Classificatie: Int

P4 DOEL 2.2: Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk en het toegankelijk maken van kunst en cultuur voor alle inwoners

Het is belangrijk dat inwoners samen met anderen kunnen meedoen aan maatschappelijke activiteiten en het verenigingsleven. Het verenigingsleven draagt bij aan belangrijke waarden zoals betrokkenheid van leden, sociale cohesie, voorkomen van isolement en eenzaamheid, sportief gedrag, culturele en kunstzinnige ontwikkeling, zelfbeheer van accommodaties, en de ontwikkeling van talenten van leden in besturen en bij de organisatie van activiteiten. Verenigingen zijn niet alleen trefpunt voor activiteiten maar ook kleine democratieën waarin mensen met elkaar zaken moeten regelen. De verenigingsgebouwen en de buurt- en dorpshuizen zijn daarbij belangrijke voorzieningen.
'Het gaat er niet om wat cultuur is, maar wat cultuur doet.' Naast de verbindende kracht vanuit het sterke verenigingsleven is cultuur ook een middel om doelen in het sociaal domein te realiseren. Denk aan het bevorderen van sociale participatie en het tegengaan van eenzaamheid. Wanneer we hiervoor concrete en haalbare mogelijkheden zien werken we dit uit in een plan.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 2.2.1 Doorontwikkelen bibliotheek als gevolg van nieuwe wetgeving

In 2027 is het doel opnieuw het realiseren van een creatief en gevarieerd activiteitenaanbod, in lijn met de vijf voorwaarden die door de Rijksoverheid zijn gesteld.

SCWO blijft als lokale aanjager een centrale rol hebben bij de activiteiten van de doorontwikkeling van de bibliotheek in de Omslag in Wormerland. Ook worden er, net als voorgaande jaren, diverse activiteiten georganiseerd om mensen te enthousiasmeren te gaan lezen en om vaker naar de bibliotheek te gaan.

P4 2.2.2 Opvolging geven aan onderzoek motie lokale kunst

In november 2025 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de mogelijkheden voor exposities van lokale kunstenaars in het gemeentehuis te onderzoeken. Tijdens de expositie Kunst Verbindt is gebleken dat hiervoor belangstelling bestaat onder kunstenaars, mits aan de benodigde randvoorwaarden wordt voldaan. In 2026 worden de mogelijkheden, randvoorwaarden, organisatie en eventuele kosten verder in beeld gebracht. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken of en hoe hier vanaf 2027 vervolg aan kan worden gegeven.

P4 THEMA 3: Thuis in Wormerland

Of je nu in een problematische situatie opgroeit, als volwassene kampt met beperkingen of andere moeilijkheden, of dat de gebreken van het ouder worden optreden: iedereen verdient een plek waar hij zich thuis voelt. We zetten daarom in op een stabiel thuis voor alle inwoners. Ook al is het in de praktijk niet altijd haalbaar; het is ons uitgangspunt om ondersteuning te organiseren. We werken dit uit als onderdeel van het thema 'met en voor elkaar' binnen ons integrale beleid. Daarbij besteden we speciale aandacht aan mantelzorgers (zie programma 3), mensen die kampen met eenzaamheidsgevoelens en kwetsbare ouderen.

Doel

P4 DOEL 3.1: Verminderen eenzaamheid

Eenzaamheid overkomt jong en oud. Hoe eenzaamheid voelt en wat het met je doet, is voor iedereen anders. Sociale eenzaamheid (bij een gemis aan contacten) is iets anders dan emotionele eenzaamheid (het gemis van een hechte band met een specifiek persoon). Helaas is niet alle eenzaamheid oplosbaar, maar we willen wel bijdragen aan vermindering. We streven ernaar om de stijgende trend van het aantal eenzame mensen te stoppen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 3.1.1 Doorontwikkelen vervolgacties eenzaamheid

In 2027 wordt de inzet op het verminderen van eenzaamheid voortgezet en verder versterkt. De gemeente blijft hierbij inzetten op een integrale aanpak, in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners, zorg- en welzijnsorganisaties en inwoners.

Classificatie: Int

Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is het structureel organiseren van netwerkbijeenkomsten. In 2027 worden weer bijeenkomsten georganiseerd, gericht op het versterken van samenwerking, kennisdeling en het signaleren van eenzaamheid. Tijdens deze bijeenkomsten wordt actief gestuurd op het verbinden van formele en informele partijen, het delen van best practices en het bevorderen van gezamenlijke initiatieven.

Daarnaast wordt ingezet op het vergroten van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van bestaande voorzieningen en activiteiten, het ondersteunen van vrijwilligers en het stimuleren van innovatieve initiatieven die bijdragen aan het doorbreken van eenzaamheid.

Door deze inzet wordt beoogd om een duurzaam en lokaal verankerd netwerk te realiseren, waarin vroegsignalering, preventie en passende ondersteuning centraal staan.

P4 THEMA 4: Sterke basis voor de jeugd

We dragen zorg voor een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat begint bij de ouders, maar ook bij de medeopvoeders: familie, buren, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, sportbegeleiders en vrijwilligers. Samen zorgen zij voor een sterke basis. Een leefomgeving die ouders uitnodigt om vragen te stellen, waar kinderen buiten kunnen spelen en hun talenten kunnen ontwikkelen, helpt hierbij. Zo'n sterke basis gaat kansenongelijkheid tegen en draagt bij aan ontwikkeling tot zelfredzame volwassenen.

Doel

P4 DOEL 4.1: Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie

Er zijn vanuit het Rijk gelden beschikbaar gesteld om het onderwijsachterstandenbeleid (oab) vorm te geven. Positiever geformuleerd hebben we het over onderwijskansen. Voor- en vroegschoolse educatie (vve) is daarvan het hoofdbestanddeel. Hierbij komt ook de verbinding tussen kinderopvang, basisonderwijs en jeugdhulp aan de orde (doorgaande zorglijn). Deze Specifieke Uitkering liep tot en met 2026 en er waren plannen voor een Bijzondere Fondsuitkering. Inmiddels is bekend dat er in 2027 en 2028 nog sprake is van de huidige Specifieke Uitkering.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 4.1.1 Vervolgstappen vve maken op basis van de evaluatie in 2026

De evaluatie van de Subsidieregeling voor Voorschoolse educatie en peuterplus voeren we in 2026 uit. De uitkomsten gebruiken we als basis voor eventuele vervolgstappen in 2027. In 2027 zetten we in op gerichte toeleiding van geïndiceerde doelgroepkinderen naar een plek binnen de voorschoolse educatie.

P4 THEMA 5: Passende accommodaties

Voor het uitvoeren van activiteiten zijn accommodaties nodig. Accommodaties vormen een basisvoorwaarde. We denken aan buurt- en dorpshuizen, verenigingsgebouwen, sporthal, zwembad, gymzalen, sportvelden. We zien graag dat de voorzieningen voldoen aan de eisen van de tijd. Voor een deel is de gemeente eigenaar, vaak is het in eigendom en beheer van het verenigingsleven.
De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvesting voor basisscholen. Meestal gaat het dan om nieuwbouw of uitbreiding van een gebouw. Dit geldt voor schoolgebouwen en gymnastiekaccommodaties. De gemeente moet zorgen voor geld en een plek, ofwel: bekostigen van bouw en beschikbaar stellen van terrein. Het schoolbestuur doet aanvragen bij de gemeente en is bouwheer.
We brengen jaarlijks met een leerlingenprognose de ruimtebehoefte van scholen in beeld. We doen dat aan de hand van de bestaande situatie (capaciteit van de gebouwen), de woningbouwverwachting, de bevolkingssamenstelling en de historie van de belangstelling voor scholen. Vervolgens bezien we waar actie nodig is. We doen dit in een samenwerking tussen de afdeling Samenleving (onderwijshuisvesting) en Leefomgeving (volkshuisvesting). Er is dan ook een relatie met programma 5.

Classificatie: Int

Doel

P4 DOEL 5.1: Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties

We zetten de onderzoeken voort naar de mogelijkheid van de realisatie van sportaccommodaties in combinatie met woningbouw.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 5.1.1 Voorbereiding realisatie verduurzaming sportaccommodaties

In 2027 gaan we verder met de voorbereidingen voor de realisatie van sportaccommodaties in combinatie met woningbouw. We richten ons op het afronden van ruimtelijke procedures. Dit vormt de basis voor de verdere ontwikkeling en uiteindelijke realisatie in de daaropvolgende jaren.

Doel

P4 DOEL 5.2: Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau

Alle activiteiten van de gemeente, instellingen en andere organisaties in Wormerland bepalen samen het voorzieningenniveau voor inwoners. Om preventief te kunnen werken is een bepaald niveau van voorzieningen nodig. Het gaat om de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, plannen te smeden, hulp te vinden, vrije tijd door te brengen en jezelf te ontwikkelen. Voorzieningen die vrij toegankelijk zijn zonder dat een indicatie (toegangsbewijs) nodig is. In het kader van het integraal beleid voor het sociaal domein bereiden we de komende jaren keuzes voor over de aard en omvang van die voorzieningen. De uitkomsten van diverse onderzoeken moeten hier plaats in krijgen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 5.2.1 Gevolg geven aan onderzoek ontmoetingsplaatsen 2026

In 2026 voerden we een onderzoek uit onder inwoners naar ontmoetingsplekken. In hoeverre ontmoeten inwoners elkaar in de buurt? En in hoeverre dragen bestaande ontmoetingsplaatsen hieraan bij? En hoe komen we tot een optimaal netwerk van ontmoetingsplekken? In 2027 gaan we kijken met welke aanbevelingen we aan de slag willen gaan en werken we dit zo nodig uit in een voorstel.

Doel

P4 DOEL 5.3: Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit voor het basisonderwijs

Voor de langere termijn en een brede kijk op diverse voorzieningen is een integraal huisvestingsplan (IHP) een goed instrument. De rijksoverheid heeft wetgeving in de maak om een IHP verplicht te stellen en waarbij de schoolbesturen verantwoordelijk worden voor het binnenklimaat in de scholen en een meerjarenplanning moeten hebben wegens hun onderhoudsplicht. Ook moet het IHP volgens het wetsontwerp zicht bieden op welke termijn gebouwen renovatie of nieuwbouw moeten krijgen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P4 5.3.1 Tijdelijke uitbreiding ‘De Balk’ plaatsen

Op locatie de Balk wordt tijdelijke uitbreiding gerealiseerd, zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijs. Deze uitbreiding is noodzakelijk om de groei van het aantal leerlingen op te vangen en de continuïteit van het onderwijs te waarborgen.

Classificatie: Int

P4 5.3.2 Locatieonderzoeken uitvoeren t.b.v. nieuw schoolgebouw in kern Wormer

In de kern Wormer is voorzien in de realisatie van een nieuw schoolgebouw rond 2032. Voorafgaand aan een besluit over de bouw is een zorgvuldige voorbereiding nodig. Deze voorbereiding bestaat onder meer uit locatieonderzoek, participatie met inwoners en betrokkenen en het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken.

In 2026 is gestart met een locatieonderzoek voor het nieuwe schoolgebouw. In 2027 doen we vervolgonderzoeken om te komen tot een voorkeurslocatie.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
090 Onderwijshuisvesting	**391.490**	**439.595**	**508.606**	**485.494**	**450.946**	**447.862**
091 Bewegingsonderwijs	**67.978**	**74.538**	**76.357**	**76.357**	**76.357**	**76.357**
092 Leerlingenvervoer	**427.526**	**562.913**	**568.196**	**568.196**	**568.196**	**568.196**
093 Overige lokale onderwijstaken	**600.214**	**609.777**	**621.722**	**621.722**	**621.722**	**621.722**
100 Multifunctionele accommodaties	**405.090**	**429.488**	**440.695**	**440.694**	**422.693**	**423.275**
102 Peuterspeelzalen	**67.124**	**89.233**	**104.418**	**104.417**	**104.418**	**104.417**
103 Openbare bibliotheek	**348.928**	**588.847**	**393.035**	**393.035**	**393.035**	**393.035**
104 Club- en buurthuiswerk	**549.157**	**575.343**	**562.685**	**562.685**	**562.685**	**562.685**
105 Muziekonderwijs	**95.048**	**97.841**	**99.700**	**99.700**	**99.700**	**99.700**
107 Kunst en Cultuur	**234.799**	**349.588**	**268.198**	**265.923**	**265.923**	**265.923**
110 Sportstimulering	**96.369**	**85.095**	**108.674**	**108.674**	**108.674**	**108.674**
111 Sportterreinen	**265.230**	**326.186**	**287.042**	**287.042**	**287.042**	**287.042**
112 Sportzalen	**139.862**	**182.585**	**161.975**	**155.150**	**155.151**	**155.151**
113 Sporthal	**210.930**	**201.307**	**223.482**	**223.482**	**223.482**	**223.482**
114 Zwembad	**370.781**	**563.212**	**557.574**	**557.574**	**557.574**	**557.574**
115 Burgerparticipatie	**67.960**	**122.453**	**92.757**	**92.757**	**92.757**	**92.757**
180 Jongerenbeleid	**106.342**	**140.003**	**130.019**	**130.019**	**130.019**	**130.019**
190 Kinderopvang	**57.483**	**67.369**	**77.230**	**77.230**	**77.230**	**77.230**
Totaal Lasten	**4.502.311**	**5.505.373**	**5.282.365**	**5.250.151**	**5.197.604**	**5.195.101**
Baten						
092 Leerlingenvervoer	**653**	**3.359**	**3.423**	**3.423**	**3.423**	**3.423**
093 Overige lokale onderwijstaken	**492.595**	**479.591**	**488.703**	**488.703**	**488.703**	**488.703**
100 Multifunctionele accommodaties	**465.093**	**478.091**	**491.022**	**491.022**	**491.022**	**491.022**
103 Openbare bibliotheek	**16.046**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
111 Sportterreinen	**72.526**	**52.529**	**54.812**	**54.812**	**54.812**	**54.812**
112 Sportzalen	**8.251**	**8.311**	**8.469**	**8.469**	**8.469**	**8.469**
113 Sporthal	**60.564**	**60.564**	**60.564**	**60.564**	**60.564**	**60.564**
114 Zwembad	**5.465**	**73.686**	**73.686**	**73.686**	**73.686**	**73.686**
Totaal Baten	**1.121.192**	**1.156.131**	**1.180.679**	**1.180.679**	**1.180.679**	**1.180.679**
Resultaat baten minus lasten	**-3.381.119**	**-4.349.242**	**-4.101.686**	**-4.069.472**	**-4.016.925**	**-4.014.422**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Classificatie: Int

Product	Verschil	Toelichting
090 Onderwijshuisvesting	lasten €69.011 nadeel	In 2027 zijn de kapitaallasten hoger dan in 2026, door de realisatie van de tijdelijke lokalen bij locatie De Balk. Dit laat een verschil zien van €58.500. Daarnaast is er in 2027 een hogere doorberekening van de werkorganisatie aan dit product door de beleidsmedewerker Onderwijs in verband met de onderzoeken etc. in het kader van de bouw van een nieuwe school in de kern in Wormer. Daar tegenover staat dat er voor het jaar 2026 een budget van €30.000 beschikbaar is gesteld (via het Voorjaarsbericht 2026) voor een locatiestudie naar deze nieuw te bouwen school. Vervolgbudgetten hiervoor vanaf 2027 zijn nog niet in deze begroting opgenomen. Dit laat hier dus lagere lasten zien in 2027, ten opzichte van 2026.
103 Openbare bibliotheek	lasten €195.812 voordeel	Voor de uitbreiding van taken van de bibliotheken is door het Rijk 2 maal €100.000 beschikbaar gesteld. Doordat de Bibliotheekwet op het moment van opstellen van deze begroting nog niet door de Tweede Kamer is vastgesteld, zijn er nog geen extra middelen hiervoor voor het jaar 2027 opgenomen. Waarschijnlijk komt hier in de Septembercirculaire 2026 meer duidelijkheid over. De €100.000 vanuit 2025 is voor het grootste, niet uitgegeven deel meegenomen naar 2026. Dit veroorzaakt dus een verschil tussen 2026 en 2027 van bijna €200.000.
107 Kunst en Cultuur	lasten €81.390 voordeel	In 2026 is er een budget van €50.000 door de Raad beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar ontmoetingsplaatsen in Wormerland. Een ander deel van het verschil in lasten, is een lagere doorberekening van de uren van de werkorganisatie (€33.100). Hierover vindt u een algemene toelichting in de Leeswijzer van dit document.
111 Sportterreinen	lasten €39.144 voordeel	De lagere lasten in 2027 worden veroorzaakt door de doorbelasting van de werkorganisatie, waarover u in de Leeswijzer een toelichting vindt.
115 Burgerparticipatie	lasten €29.696 voordeel	De lagere lasten in 2027 worden veroorzaakt door de doorbelasting van de werkorganisatie, waarover u in de Leeswijzer een toelichting vindt.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen	15.990	10.523	12.523	14.523	16.523	18.523
Bestemmingsreserve onderh. beeldende kunst in de openbare ruimte	55.284	55.284	55.284	55.284	55.284	55.284
Bestemmingsreserve uitbreiding lokalen De Balk	0	127.173	155.419	115.441	91.709	67.977
Totaal reserves	**71.274**	**192.980**	**223.226**	**185.248**	**163.516**	**141.784**

29-okt-2026

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen
Deze reserve heeft als doel de grilligheid in kosten voor vervanging, onderhoud en reparatie van gymnastiektoestellen te egaliseren. Aan deze reserve werd tot en met 2026 jaarlijks €12.533 toegevoegd. Deze jaarlijkse toevoeging is in de Begroting 2027 verhoogd naar €20.000 per jaar. De werkelijke kosten zullen worden onttrokken, deze zijn begroot op €18.000 per jaar.

Classificatie: Int

Bestemmingsreserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte
In november 2019 is het amendement 'Beeldende kunst' aangenomen. In dit amendement is aangenomen dat niet bestede onderhoudsgelden gereserveerd worden en niet zullen vrijvallen in het rekeningresultaat. Er zijn nog geen mutaties op de reserve bekend.

Bestemmingsreserve uitbreiding lokalen De Balk
Deze reserve is bij de bestemming van het rekeningresultaat 2025 gevormd (raad 30 juni 2026) en is bedoeld om de tijdelijke extra kosten te dekken van het hogere krediet voor de eerste extra lokalen en het parkeren. Deze lokalen worden gerealiseerd conform raadsbesluit van 10 maart 2026 (in tegenstelling tot eerdere voornemens tot huren van de extra lokalen). In het IHP was uitgegaan van 3 lokalen in 2026 en 3 lokalen in 2028. Het besluit van maart 2026 is echter om eerst 4 extra lokalen te realiseren, en later nog 2. De eerste investering in 2026 is hierdoor hoger (en die in 2028 lager) dan we op basis van het IHP in de Kadernota 2026 hebben opgenomen. Daarnaast bleek ook een krediet nodig voor extra parkeervoorzieningen. Deze reserve dient ter dekking van de hogere kapitaallasten als gevolg van dit besluit. De reserve wordt gevoed door het eerdere budget voor de huur van noodlokalen, in deze reserve te storten.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)	1.385.082	1.524.559	1.661.887	1.847.323	1.958.838	1.963.300
Totaal voorzieningen	**1.385.082**	**1.524.559**	**1.661.887**	**1.847.323**	**1.958.838**	**1.963.300**

29-okt-2026

Toelichting voorzieningen

Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MJOPs)
Voor de gemeentelijke panden zijn allemaal afzonderlijke onderhoudsplannen (MJOP) opgesteld (raad mei 2026). Deze MJOPs hebben op dit moment een looptijd tot en met 2055. Iedere 4 jaar moeten deze MJOPs weer opnieuw worden geactualiseerd en worden de budgetten bijgesteld. Het doel van deze voorziening is de jaarlijkse exploitatielasten gelijk te houden en te reserveren voor toekomstig onderhoud.
De jaarlijkse toevoeging conform het raadsbesluit van mei 2026 bedragen €445.644. Deze lasten worden jaarlijkse geïndexeerd met het reguliere inflatiepercentage (2027:+1,9%). Hiermee wordt de toevoeging in 2027 €447.901. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden uit deze voorziening betaald. In 2027 zijn de werkelijke kosten begroot op €310.573 (conform vastgesteld Mjop raad mei 2026). Daarnaast wordt bij monumentale panden de ontvangen rijkssubsidie toegevoegd aan de voorziening.

Classificatie: Int

Programma 5 - Leefomgeving

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die Wormerland ontplooit voor het woon-, werk- en leefklimaat binnen onze gemeente. Bij het beheer van de openbare ruimte gaat het zowel om het planmatige beheer als om het ad hoc (dagelijkse) onderhoud. In programma 5 valt qua begroting ook de afdeling Openbare Orde & Veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap tussen de Zaan en Purmerend. Onze gemeente heeft een aantrekkelijk leefklimaat met een schone en veilige leefomgeving. We willen de gemeente duurzaam onderhouden, en waar nodig verder ontwikkelen en voor de toekomst behouden.

Onze ambitie is een gezonde, veilige en goed onderhouden leefomgeving voor onze inwoners, de bedrijven en verenigingen en een goede bereikbaarheid voor onze bezoekers. In de gemeente Wormerland zorgen we ervoor dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is.
We hebben een voldoende onderhouden woon- en werkomgeving, die voldoet aan de behoeften van inwoners, bedrijven en verengingen. Wat we doen (en niet doen) moet ertoe leiden dat onze inwoners de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte met een voldoende waarderen.

Classificatie: Int

Doelenboom

Programma 5: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Wij hebben een veilige leefomgeving	DOEL 1.1 Overlast aanpakken	1.1.1 - Algemene overlast verminderen en ook overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag 1.1.2 - In werking brengen handhavingsplan inclusief vaartoezicht 1.1.3 - Pilot buurtouderproject starten 1.1.4 - Interveniëren bij zeer ernstige woonoverlast 1.1.5 - Handhavingsinstrumentarium onderzoeken
	DOEL 1.2 Ondermijnende criminaliteit tegengaan	1.2.1 - Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden 1.2.2 - Implementatie weerbaarheidsnorm 1.2.3 - Drugshandel en hennepteelt bestrijden 1.2.4 - Integrale controle 1.2.5 - Prostitutie bestrijden
	DOEL 1.3 Cybercrime verminderen	1.3.1 - Bewustwording cybercrime vergroten
	DOEL 1.4 High Impact Crime verminderen	1.4.1 - Woninginbraken en babbeltrucs terugdringen
	DOEL 1.5 Crisisbeheersing: inzet op een weerbare samenleving	1.5.1 - Bewustwording vergroten en handelingsperspectief bieden voor een weerbare samenleving
	DOEL 1.6 Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma	1.6.1 - Uitvoering geven aan het mobiliteitsprogramma
	DOEL 1.7 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven	1.7.1 - Jaarlijks actualiseren van de APV
	DOEL 1.8 Vergunningen, toezicht en handhaving	1.8.1 - U&H strategie
THEMA 2 Groen en klimaatadaptatie	DOEL 2.1 Maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie	2.1.1 - Toepassen van klimaatadaptatie bij nieuwe aanleg van wegen en groen en combineren met groot onderhoudsprojecten
	DOEL 2.2 Groen / Walkanten	2.2.1 - Uitvoering beheerplan walkanten /onderhouden beschoeiing
THEMA 3 Afval	DOEL 3.1 Van afval naar grondstof	3.1.1 - De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren
THEMA 4 Gebouwenbeheer	DOEL 4.1 Beheer gebouwen verbeteren	4.1.1 - Verduurzamen

Classificatie: Int

P5 THEMA 1: Wij hebben een veilige leefomgeving

De hoeveelheid verkeer op de wegen neemt toe. Bereikbaarheid is belangrijk voor iedere inwoner, ondernemer en bezoeker van Wormerland. Bovendien zijn er veel bouwprojecten die de verkeersdrukte op de wegen verhogen. Deelvervoer en elektrificatie zijn onderwerpen die steeds meer deel uitmaken van onze samenleving. Hiernaast is het de vraag of de gedachte dat iedereen in de openbare ruimte plaats heeft voor zijn voertuig, nog houdbaar is in de deze tijd. De focus voor onze openbare ruimte ligt bij een goede leefbaarheid. Het is noodzakelijk dat we in een schone, duurzame, veilige leefomgeving wonen, werken en recreëren. Dit bereiken we o.a. door een focus op de openbare orde en veiligheid.
Om de openbare ruimte als een veilige leefomgeving te behouden, zoeken wij de samenwerking met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. We zetten in op het voorkomen van overlast en onveilige situaties en op het tegen gaan van ondermijnende activiteiten. Ook wordt de samenwerking gecontinueerd tussen veiligheid en zorg om casuïstiek adequaat op te pakken en beleidsplannen op elkaar af te stemmen.
Met de inzet van boa's en toezichthouders is de wens om meer proactief te werken voort te zetten, waarbij we gebruik maken van het handhavingsplan.

Doel

P5 DOEL 1.1: Overlast aanpakken

We zetten in op preventief en handhavend optreden om de overlast in de openbare ruimte terug te dringen met bijzondere aandacht voor de boa-organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.1.1 Algemene overlast verminderen en ook overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag

De interne en externe integrale samenwerking is noodzakelijk om jeugdoverlast tegen te gaan. De insteek is om in samenwerking met onze ketenpartners criminalisering bij jongeren te voorkomen, personen met onbegrepen gedrag beter te kunnen helpen en om overlast in de wijken tegen te gaan. Interne samenwerking met het Sociaal Domein en de aan hun gelieerde ketenpartners en samenwerking met o.a. de politie en de jongerenwerker is essentieel om te bepalen wie de beste interventiekaarten in handen heeft. Daar waar nodig wordt het gemeentelijk instrumentarium benut, zoals een bestuurlijke waarschuwing, een last onder dwangsom of een gebiedsverbod. In 2027 treedt de regionale PGA (persoons gerichte aanpak) in werking. Deze aanpak is voor ingewikkelde en complexe problematiek en wordt onder regie van de gemeente en de regisseur PGA samen met ketenpartners en hulpverleners uitgevoerd. De PGA is een intensief, lokaal traject voor jongeren (tot 18 jaar) die crimineel gedrag vertonen of ernstige overlast veroorzaken. Het doel is om escalatie te stoppen en een positieve gedragsverandering in gang te zetten. In 2027 wordt (vroeg)signalering (door)ontwikkeld en kan indien nodig de groepsaanpak worden ingezet conform het landelijke 7 stappenmodel.

P5 1.1.2 In werking brengen handhavingsplan inclusief vaartoezicht

Het handhavingsplan is in 2026 geïmplementeerd evenals het digitale handhavingssysteem. Door het handhavingsplan zijn thema's (in bepaalde periodes) geprioriteerd. In 2027 wordt 2 keer per jaar gekeken of er aanvullende prioritering bij moet komen afhankelijk van actuele situaties. De prioritering wordt begin en halverwege het jaar uitvoerig besproken en kan tussentijds bijgesteld worden indien nodig. Door het in werking brengen van een handhavingsplan, waarin de thema's voor de boa en toezichthoudende organisatie zijn ondergebracht is gerichter sturen op het terugdringen van overlast mogelijk. Door thema's te prioriteren kan nog pro actiever gewerkt worden.

Classificatie: Int

P5 1.1.3 Pilot buurtouderproject starten

De pilot buurtouderproject wordt doorgeschoven naar 2027. Vanuit de gemeenschap is de vraag ontstaan om een buurtouderproject op te zetten. Dit project gaat plaatsvinden in een wijk waar veel overlast ervaren wordt. De gemeente gaat dit burgerinitiatief ondersteunen en de samenwerking met inwoners verstevigen. De pilot wordt opgestart met een paar buurtouders, WormerWonen en de gemeente. Het doel is om de overlast terug te dringen in het publieke domein en jongeren op een laagdrempelige manier een steun en toeverlaat in de wijk te bieden. De gemeente stelt zich faciliterend op en stelt samen met de aanvrager een plan van aanpak op gericht op de implementatie van de pilot.

P5 1.1.4 Interveniëren bij zeer ernstige woonoverlast

Irritaties in de woonomgeving worden laagdrempelig aangepakt door inzet van Beter Buren. Ernstige woonoverlast wordt in samenspraak met ketenpartners opgepakt. Meerdere partijen kunnen hierin een rol spelen. Te denken valt aan het Sociaal Domein en de aan hun gelieerde zorgpartners, WormerWonen, de politie, etc. Er is sprake van een integrale aanpak onder regie van een casus regisseur van de gemeente waarbij woonoverlast de openbare orde raakt. Als door ernstige woonoverlast de openbare orde in het geding is, worden interventies uit de Wet Aanpak Woonoverlast of de APV ingezet. Er is een groeiende zorgproblematiek zichtbaar bij woonoverlast situaties. Ingezet wordt op een lobby om de handelingsperspectieven op dit vlak te optimaliseren. We blijven investeren in de samenwerking met de zorgpartijen die een rol van betekenis kunnen spelen zodat gezamenlijk ingezet wordt om preventief op te treden danwel escalaties te voorkomen. Vanuit de woonzorgvisie wordt regionaal concreet nagedacht over het oprichten van Skaeve Huse in de regio Zaanstreek. Skaeve Huse is een bijzondere vorm van begeleid wonen voor mensen die door psychiatrische problemen overlast veroorzaken in hun woonomgeving. Op het terrein van Skaeve Huse is elke dag een beheerder aanwezig die de leefregels bewaakt. Collega's van Openbare Orde & Veiligheid zullen meedenken over de mogelijkheid om dit tot stand te brengen.

P5 1.1.5 Handhavingsinstrumentarium onderzoeken

We willen de handhavingsmogelijkheden uitbreiden. Momenteel wordt er vanuit de APV gehandhaafd op feitcodes. We onderzoeken of en op welke manier een aanvullend handhavingsregime ingezet kan worden.

Doel

P5 DOEL 1.2: Ondermijnende criminaliteit tegengaan

Het thema ondermijning kent inmiddels een vaste plek in onze organisatie. Naast een gerichte aanpak in lopende casuïstiek wordt ingezet op het continueren van de samenwerking met interne en externe partners en wordt gewerkt aan bewustwording rond ondermijning. Dit wordt thematisch aangepakt bijvoorbeeld bij bedrijventerreinen, schuren, vastgoed enz. Ook wordt intern blijvende aandacht besteed aan bewustwording bij en het opdoen van kennis van collega's die te maken krijgen met vergunningsaanvragen en subsidieaanvragen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.2.1 Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden

De samenwerking met het Regionaal Informatie – en Expertisecentrum (RIEC) blijft onverminderd van kracht. In dit multidisciplinair samenwerkingsverband met o.a. de politie en het OM worden trends besproken, signalen gedeeld en wordt afgestemd welke organisatie een interventie uitvoert in lopende casuïstiek.

De gemeente Wormerland heeft zich in 2025 gecommitteerd aan de Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid. Het doel is om een gezamenlijk basisniveau van weerbaarheid tegen ondermijning te creëren waaraan zowel gemeenten als de provincie zich committeren. De norm richt zich ook op de bewustwording van collega's op het vlak van ondermijning. In 2027 wordt de Noord-Hollandse Norm verder uitgerold binnen de organisatie op basis van prioritering.

Classificatie: Int

P5 1.2.2 Implementatie weerbaarheidsnorm

De Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid wordt verder geïmplementeerd. Hiermee wordt de ambtelijke integriteit ingebed in de organisatie en wordt er gewerkt aan een regionaal basisniveau van integriteit en weerbaarheid. In 2027 wordt verdere uitvoering gegeven aan de implementatie van de elf richtlijnen uit thema 2, *Integriteit & Veilige Werkomgeving*, van de Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid.

Daarnaast blijven we, gezien de kleinschaligheid van de ambtelijke organisatie, alert op het scheiden van bepaalde functies en rollen. Een voorbeeld hiervan is het scheiden van het afgeven van een vergunning en het toezicht houden op een vergunning.

P5 1.2.3 Drugshandel en hennepteelt bestrijden

Het reeds ingezette beleid om drugshandel en hennepteelt tegen te gaan, gaat onverminderd door. Conform de gemeentelijke beleidsregels voor toepassing van het

zogenoemde Damoclesbeleid o.g.v. artikel 13b van de Opiumwet kunnen lokalen en

woningen gesloten worden als er een bepaalde hoeveelheid drugs wordt aangetroffen. Het doel van deze aanpak is om overtredingen van de Opiumwet te beëindigen en de bekendheid van een pand als drugspand te doorbreken. Ook kan er een bestuurlijke waarschuwing of een last onder dwangsom worden opgesteld.

P5 1.2.4 Integrale controle

Een integrale controle wordt uitgevoerd om te controleren of de wet- en regelgeving wordt nageleefd. Dit gebeurt onder regie van de gemeente Wormerland. Ook wordt er proactief gecontroleerd. Dit vindt plaats in gezamenlijkheid met externe partners op signalen van drugshandel, illegale bewoning, arbeidsuitbuiting, fraude en witwassen, maar ook op brandveiligheid en milieuzaken. Door middel van de onaangekondigde controles willen we niet toelaatbare activiteiten terugdringen. In 2027 wordt wederom een integrale, onaangekondigde integrale controle uitgevoerd. De intentie is om bedrijventerreinen in de gemeente veilig te houden.

P5 1.2.5. Prostitutie bestrijden

Seksuele aanpak doen we door het inzetten van het Bestuurlijk Toezicht Prostitutie team. Dit team opereert in de regio Zaanstreek-Waterland en is 1 van de 3 bovenregionale teams die gespecialiseerd zijn in de aanpak van prostitutie. Het team werkt zowel preventief als repressief en voert maandelijks controles uit. Bevindingen worden gedeeld met het team Openbare orde en veiligheid en waar mogelijk wordt bestuurlijk en/of strafrechtelijk doorgepakt.

Doel

P5 DOEL 1.3: Cybercrime verminderen

Onder cybercrime vallen delicten die zich richten op ICT (Informatie- en Communicatie Technologie). Bij dit type criminaliteit wordt dus een ICT-systeem gebruikt als middel om het delict te plegen. Naast cybercrime gericht op grote bedrijven komt dit thema steeds dichter bij de burger te staan. Immers, ICT is niet meer weg te denken uit onze dagelijkse realiteit. Dit onderwerp zal naast aandacht van de politie, ook aandacht van de gemeente vragen.
Langdurige stroomuitval, ongeacht of dit cybercrime of een storing is, kan voor vervelende situaties zorgen bij burgers en bedrijven. Er wordt ingezet om het programma Weerbare Overheid samen met de Veiligheidsregio concreet handen en voeten te geven in 2026.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.3.1 Bewustwording cybercrime vergroten

De intentieverklaring regionale samenwerking digitale veiligheid is getekend. Hiermee wordt er regionaal met politie en de andere gemeenten in Zaanstreek-Waterland samengewerkt. De samenwerking heeft als doel:

- Het voorkomen van slachtofferschap van online criminaliteit;

Classificatie: Int

- Het vergroten van digitale weerbaarheid, bewustwording en handelingsperspectief onder inwoners;
- Het voorkomen dat inwoners dader worden van online criminaliteit;
- Het versterken van preventie als volwaardig onderdeel van de veiligheidsaanpak;
- Het efficiënter en effectiever inzetten van capaciteit, kennis en middelen.

De landelijke en regionale trends worden gemonitord en er wordt ingezet op preventieve campagnes. Er wordt aansluiting bij regionale en landelijke programma's en ontwikkelingen gezocht. In samenspraak met partners zal aandacht gegeven worden aan bewustwordingscampagnes bij burgers en bedrijven om online criminaliteit te voorkomen. Te denken valt aan het project "Het Slachtoffer Spreekt" waarin burgers die slachtoffer zijn van cybercrime hun verhaal vertellen, bijeenkomst senioren online, een preventieprogramma gericht op inwoners vanaf 55 jaar, "Hackshield", een videogame gericht op jongeren van 8-12 jaar om hen weerbaarder te maken tegen cybercriminaliteit en Mobiel Media Lab, een vrachtwagen van de politie waarin belangrijke thema's worden besproken zoals cyberpesten en misbruik van seksueel beeldmateriaal. In 2027 wordt de samenwerking doorontwikkeld en geëvalueerd.

Doel

P5 DOEL 1.4: High Impact Crime verminderen

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. Deze delicten hebben een behoorlijke impact op bewoners. Er wordt inbreuk gemaakt op de woon- en/of leefomgeving, privacy en de lichamelijke integriteit van mensen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.4.1 Woninginbraken terugdringen

Woninginbraken komen per jaar altijd wel een keer voor. Als de donkere (winter)dagen beginnen, wordt aandacht besteed aan woninginbraken zodat burgers gewaarschuwd zijn en worden tips gedeeld ter voorkoming van inbraken.

Doel

P5 DOEL 1.5: Crisisbeheersing: inzet op een weerbare samenleving

Samen met onze ketenpartners werken we verder aan thema's die de crisisbeheersing raken, denk hierbij aan het op orde houden van de brandweerzorg, maar ook de voorbereiding op langdurige incidenten.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5. 1.5.1 Bewustwording vergroten en handelingsperspectief bieden voor een weerbare samenleving

De geopolitieke ontwikkelingen verhoudingen in de wereld staan onder druk. Denk hierbij aan internationale conflicten. Ook klimaatontwikkelingen zullen meer onze aandacht vragen. Voorbeelden van een veranderend klimaat zijn de overstromingen in Limburg (2021), maar ook het feit dat er een toename van natuurbranden in Nederland te zien is in 2025.

Classificatie: Int

Deze ontwikkelingen kunnen resulteren in langdurig ongemak of crisis, ook binnen onze gemeentegrenzen. Op het vlak van kortdurende incidenten hebben we een goede structuur staan, zowel regionaal als gemeentelijk. Echter, op het vlak van langdurige crisis hebben we me elkaar nog stappen te zetten. Het Rijk is de campagne Denk Vooruit begonnen om aan de hand van het scenario 72 uur stroomuitval inwoners, bedrijven en organisaties 72 uur zelfredzaam en samen redzaam te laten zijn. Dat betekent dat de gemeente zich ook dient voor te bereiden op een langdurige crisis en tijdens die periode toch de dienstverlening door dient te laten gaan. De gemeente start ook met campagnes om inwoners bewuster en nog veerkrachtiger te maken. De VNG heeft hiervoor een handreiking geschreven om gemeenten met 41 punten op weg te helpen om de eigen organisatie weerbaarder en veerkrachtiger te maken.

In 2027 zet de gemeente in op de start van een bedrijfscontinuïteitsplan, gesprekken met de samenleving, noodsteunpunten en publiekscommunicatie. Het onderwerp langdurige crisis dient nog geborgd te worden in onze organisatie.

Doel

P5 DOEL 1.6: Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma

Na de vaststelling van het mobiliteitsprogramma kan er aansluitend worden gewerkt aan de uitvoering om zo de bereikbaarheid van Wormerland te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.6.1 Uitvoering geven aan het mobiliteitsprogramma

Na vaststelling van het mobiliteitsprogramma en het College uitvoeringsprogramma in 2026 worden in 2027 de maatregelen uitgevoerd zoals hierin besloten is. De maatregelen spelen op de korte en lange termijn en worden waar mogelijk gecombineerd met het groot onderhoud van de wegen. Voorbeelden zijn:

- Inventarisatie comfort en kwaliteit fietsroutes
- Verbeteren Oosteinde voor fietsers
- Verbeteren oversteekbaarheid Rouenweg - Accra
- Onderzoek naar verbetering Rigastraat-Eendrachtstraat
- Onderzoek en verbeteren plein winkelcentrum Wormer
- Onderzoek derde Zaanbrug (zie ook autobereikbaarheid)

Doel

P5 DOEL 1.7: Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven

Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regelgeving voor openbare orde en veiligheid actueel zijn. Dit stelt de gemeente en politie in staat om onder andere drugsoverlast en woonoverlast adequaat te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.7.1 Jaarlijks actualiseren van de APV

De APV zal jaarlijks geactualiseerd worden.

Doel

Classificatie: Int

P5 DOEL 1.8 Vergunningen, toezicht en handhaving

Het beleid beschrijft hoe overheden deze taken uitvoeren binnen het kader van het Omgevingsrecht, de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en bijzondere wetten. Het doel is om een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving te realiseren voor inwoners en bedrijven. Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering, vaak ondersteund door gespecialiseerde omgevingsdiensten die adviseren en handhaven op specifieke onderwerpen zoals luchtkwaliteit, afval en asbest.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 1.8.1 U&H strategie

Het college voert taken uit op het gebied van uitvoering en handhaving (U&H). Een kwalitatief goede uitvoering van de U&H-taken draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit alsmede het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Provincies houden interbestuurlijk toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door lokale overheden. Laatste jaren blijkt uit het systematisch toezicht, dat de meeste lokale overheden niet of niet geheel voldoen aan de kwaliteits- en procescriteria. De U&H-strategie is vastgesteld voor de periode 2024-2027. In 2027 zal er gewerkt worden aan een nieuwe strategie voor de daaropvolgende periode.

P5 THEMA 2: Groen en klimaatadaptatie

Maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie spelen een steeds grotere rol. Waar mogelijk maken we gebruik van koppelkansen. Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap. We streven naar een goede biodiversiteit met afwisselende beplanting en begroeiing. Het uitgangspunt is: zorgdragen voor een leefomgeving die ook op de lange termijn bruikbaar blijft.

Doel

P5 DOEL 2.1: Maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie

Periodes van extreme droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. Wij spelen hier op in door aanpassingen te doen in de openbare ruimte. Naast voldoende plantvakken en bomen, gaan we het regenwater beter vasthouden door aanpassingen aan de verhardingen en wegfundatie. Er is al een begin gemaakt in de onderhoudsprojecten en dit zetten wij door in 2027.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 2.1.1 Toepassen van klimaatadaptatie bij nieuwe aanleg van wegen en groen en combineren met groot onderhoudsprojecten

In 2027 en verder staan de Nieuwe buurt in Jisp en de Kalanderwijk in Wormer op de planning voor integraal groot onderhoud. Als eerste worden de elektrakabels door Liander volledig vervangen en verruimd voor de toekomst en om netcongestie tegen te gaan. In Jisp wordt in 2027 het rioolstelsel verbeterd en in 2028 volgen dan de wegen, de verlichting en het groen. Voor de Kalanderwijk gebeurt dat respectievelijk in 2027 en 2028. De parkeervakken worden uitgevoerd met grasbetontegels. Dit zorgt ervoor dat het water kan wegzakken in de grond en voorkomt dat bij zware regenval de kolken overstromen. De wegfundatie wordt zodanig uitgevoerd dat waterberging mogelijk is. De kwaliteit van het groen en spelen wordt verbeterd en de openbare verlichting wordt verduurzaamd.

Doel

P5 DOEL 2.2: Groen/Walkanten

Wormerland is een gemeente met veel water en de walkanten verdienen specifieke aandacht. Goed onderhouden walkanten dragen bij aan de positieve uitstraling van de gemeente en kunnen biodiversiteit bevorderen.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

Classificatie: Int

P5 2.2.1 Uitvoeren beheerplan walkanten /onderhouden beschoeiing

Door de overname van de wegsloten van het Waterschap is het (groen) areaal vergroot. Hiervoor is een nieuw beheerplan opgesteld op basis van het huidige areaal. Er is rekening gehouden met warme zomers zodat naast de reguliere schouw ook een zomerschouw kan worden uitgevoerd voor bepaalde watergangen.

Bij de vervanging van de beschoeiing wordt er gekeken of er naast reguliere beschoeiing ook mogelijkheden zijn voor een natuurvriendelijke inrichting. De werkzaamheden aan de beschoeiingen worden gefaseerd uitgevoerd. In 2027 wordt de vervanging voortgezet op basis van noodzaak en prioriteit.

P5 THEMA 3: Afval

Wormerland streeft er naar de VANG-doelstelling (landelijk programma Van Afval Naar Grondstof) te bereiken. De gemeente wil in 2027 weer een stap dichter bij de 100 kilo restafval per persoon per jaar komen, maar ook de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde grondstoffen verhogen. In ons restafval zitten nog grondstoffen (o.a. glas, textiel, elektrische apparaten, papier, plastic, tuinafval en etensresten) die steeds schaarser worden. Deze grondstoffen worden nu verbrand, terwijl ze ook opnieuw gebruikt zouden kunnen worden. Daarnaast komt er bij het verbranden CO2 vrij wat slecht is voor het milieu en zullen de kosten voor het verbranden van restafval elk jaar hoger worden. In 2026 is het nieuwe grondstoffenplan aangeboden aan de raad. Hierin staan acties om de hoeveelheid restafval te laten dalen.

Doel

P5 3.1 Van afval naar grondstof

In 2022 is een belangrijke stap gezet door het introduceren van het recycle-tarief. Hierdoor is de hoeveelheid restafval gereduceerd van 188 naar 122 kilo restafval per persoon in 2023. In 2025 is het VANG resultaat 116 kilo. Er zullen acties nodig zijn om het aantal kilo's restafval verder naar beneden te brengen. Het streven is om onder de 100 kilo uit te komen. Door een goede samenwerking met HVC (de Huisvuilcentrale), de bewoners en de gemeente streeft de gemeente ernaar dit doel te bereiken.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 3.1.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren

In het nieuwe grondstoffenplan worden een aantal voorstellen gedaan. O.a. een herverdeling van een aantal ondergrondse containers. Er zal regelmatig gecommuniceerd worden naar bewoners om hen te informeren over het (nut van) afval scheiden. Afvalcoaches benaderen zoveel mogelijk inwoners om te helpen hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Daarnaast zal de focus liggen op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen als PBD (plastic, blik en drinkpakken). Een hogere kwaliteit van grondstoffen draagt bij aan een hogere vergoeding, die ten gunste van de afvalstoffenheffing komt. Ook wil de gemeente de hoeveelheid afval verminderen door het gebruik van herbruikbare materialen (zoals bijvoorbeeld herbruikbare luiers) te stimuleren.

P5 THEMA 4: Gebouwenbeheer

De inzet van de gemeentelijk gebouwen is een belangrijk instrument voor de gemeente om verschillende functies mogelijk te maken.

Doel

P5 DOEL 4.1: Beheer gebouwen verbeteren

We zoeken continu naar nieuwe manieren om het beheer van gebouwen effectiever en efficiënter vorm te geven. We zorgen ervoor dat de gebouwen veilig, functioneel en comfortabel zijn voor de gebruikers, wij verlengen de levensduur en verduurzamen.

Classificatie: Int

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P5 4.1.1 Verduurzamen

Voor de actualisatie en uitvoering van de meerjarenonderhoudsplannen sturen wij nadrukkelijk op het optimaliseren van de economische levensduur van bouw- en installatiedelen. In plaats van een één-op-één vervangingsstrategie wordt per object beoordeeld of verlenging van de gebruiksduur mogelijk en doelmatig is, al dan niet in combinatie met renovatie of gedeeltelijke vervanging. Daarbij wordt integraal gekeken naar kansen voor verduurzaming, zoals het verbeteren van de energieprestatie en het toepassen van circulaire principes. Deze benadering draagt bij aan een doelmatige inzet van middelen, beperking van de milieubelasting en een toekomstbestendig vastgoedbestand.

Classificatie: Int

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
041 Integraal Veiligheidsbeleid	**520.000**	**735.559**	**613.342**	**573.342**	**573.342**	**573.342**
042 Rampenbestrijding	**1.714.546**	**1.828.508**	**1.881.957**	**1.881.957**	**1.881.957**	**1.881.957**
049 Burgerhulpverleningsposten	**8.267**	**23.720**	**28.116**	**28.116**	**28.115**	**28.115**
055 Gebouwenbeheer brandweer	**118.453**	**142.600**	**155.846**	**155.847**	**155.847**	**155.846**
060 Wegen	**2.515.272**	**2.592.143**	**1.781.062**	**1.781.064**	**1.833.485**	**1.833.482**
061 Bruggen en kunstwerken	**1.035.420**	**1.256.384**	**1.300.128**	**1.314.537**	**1.327.749**	**1.322.850**
062 Pontveren	**155.615**	**146.486**	**149.265**	**149.265**	**149.265**	**149.265**
063 Openbare verlichting	**142.078**	**276.267**	**266.835**	**266.835**	**266.835**	**266.835**
070 Waterpartijen en -gangen	**20.832**	**195.160**	**121.305**	**121.305**	**121.305**	**121.305**
071 Kaden en oevers	**178.576**	**246.044**	**243.152**	**249.836**	**249.838**	**249.839**
101 Speelplaatsen	**202.980**	**213.325**	**134.416**	**134.416**	**134.415**	**134.416**
120 Openbaar groen	**846.467**	**780.265**	**981.826**	**948.826**	**948.825**	**948.826**
125 Openbare ruimte algemeen	**226.741**	**420.559**	**374.083**	**374.080**	**374.083**	**371.471**
200 Afval	**3.244.022**	**3.477.785**	**3.696.688**	**3.696.688**	**3.696.688**	**3.696.688**
210 Rioolbeheer	**2.262.518**	**2.313.835**	**2.357.798**	**2.357.798**	**2.357.798**	**2.357.798**
220 Milieu	**973.340**	**1.535.410**	**1.447.399**	**826.134**	**826.134**	**826.134**
230 Begraafplaatsen	**617.556**	**562.502**	**474.173**	**475.374**	**475.374**	**475.374**
231 Begraven	**23.437**	**11.703**	**11.925**	**11.925**	**11.925**	**11.925**
278 Beheer panden en gronden	**605.026**	**662.012**	**638.132**	**608.330**	**582.753**	**573.674**
Totaal Lasten	**15.411.146**	**17.420.267**	**16.657.448**	**15.955.675**	**15.995.733**	**15.979.142**
Baten						
060 Wegen	**1.604.655**	**48.892**	**49.821**	**49.821**	**49.821**	**49.821**
061 Bruggen en kunstwerken	**369.165**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
062 Pontveren	**48.000**	**44.004**	**44.840**	**44.840**	**92.840**	**92.840**
125 Openbare ruimte algemeen	**4.667**	**16.803**	**17.122**	**17.122**	**17.122**	**17.122**
200 Afval	**2.889.862**	**3.237.785**	**3.696.688**	**3.696.688**	**3.696.688**	**3.696.688**
210 Rioolbeheer	**2.262.518**	**2.313.835**	**2.357.798**	**2.357.798**	**2.357.798**	**2.357.798**
220 Milieu	**58.881**	**27.093**	**21.391**	**0**	**0**	**0**
230 Begraafplaatsen	**68.340**	**81.350**	**82.896**	**82.896**	**82.896**	**82.896**
231 Begraven	**90.877**	**103.926**	**105.901**	**105.901**	**105.901**	**105.901**
278 Beheer panden en gronden	**703.548**	**693.802**	**708.051**	**708.051**	**708.051**	**708.051**
Totaal Baten	**8.100.513**	**6.567.490**	**7.084.508**	**7.063.117**	**7.111.117**	**7.111.117**
Resultaat baten minus lasten	**-7.310.633**	**-10.852.777**	**-9.572.940**	**-8.892.558**	**-8.884.616**	**-8.868.025**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Product	Verschil	Toelichting

Classificatie: Int

041 Integraal Veiligheidsbeleid	lasten €122.217 voordeel	In 2026 is een incidenteel budget opgenomen ad €50.000, voortgekomen uit de motie handhaving op en langs de Zaan. Dit budget komt in 2027 niet meer voor. Hierdoor ontstaat er een voordeel ten opzichte van 2026. Het restant van het verschil ad €97.000 komt voort uit de urenverdeling en de toegerekende kosten. Voor de verklaring van wijziging in de toegerekende kosten verwijzen wij u naar de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
042 Rampenbestrijding	lasten €53.449 nadeel	Conform de ingediende begroting van de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland wordt de bijdrage opgehoogd met een bedrag van €53.445, zoals deze reeds is verwerkt in de kadernota 2027-2030.
060 Wegen	lasten €811.081 voordeel	In 2026 was het budget incidenteel opgehoogd voor uitvoering van groot onderhoud aan de wegen zoals deze in 2024 van het HHNK destijds waren overgenomen. Deze kosten werden gefinancierd uit de hiervoor meegekomen budgetten van het HHNK. In 2027 komen deze posten niet meer voor in de begroting, vandaar een voordeel ten opzichte van 2026. De overige budgetten voor onderhoud wegen zijn vanuit 2026 geïndexeerd met een percentage van 1,9% naar 2027.
061 Bruggen en kunstwerken	lasten €43.744 nadeel	De bedieningskosten van de Poelsluisbrug en Spijkerboorderbrug komen voort uit de overname van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) in 2024 en waren onjuist verwerkt in eerdere begrotingen. Dit is budgettair neutraal gecorrigeerd. De structurele HHNK-gelden waren ten onrechte toegevoegd aan de reserve Bruggen en kunstwerken, Dit betekent een nadeel op product '061 Bruggen en kunstwerken' en een voordeel op Programma 40 Mutaties in reserves'.
070 Waterpartijen en -gangen	lasten €73.855 voordeel	In de begroting 2026 was een bedrag ad €90.000 voor baggerwerkzaamheden opgenomen, deze komt niet meer terug in 2027. Daarnaast worden meer uren toegekend aan dit product op de post Toegerekende kosten ad. €14.000. Voor de verklaring van wijziging in de toegerekende kosten verwijzen wij u naar de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
101 Speelplaatsen	lasten €78.909 voordeel	Een verlaging van het onderhoudsbudget Speelplaatsen met €25.000, waarbij rekening wordt gehouden met de benodigde onderhoudskosten en vervangingsinvesteringen, in relatie met het saldo van de reserve Speelplaatsen. Daarnaast een voordeel in de toegerekende kosten ad €54.604. Voor de wijziging van de toegerekende kosten is een verklaring opgenomen in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
120 Openbaar groen	lasten €201.561 nadeel	Er worden meer uren toegekend aan dit product middels de post toegerekende kosten. Door het uitvoeren van werkzaamheden van de buitendienst stijgt het aantal uren openbaar groen voor een bedrag van €96.678. Daarnaast zijn zero-based de contracten met de aannemers en onderaannemers opnieuw opgezet, en wordt een stijging van het budget ad €10.477 voor openbaar groen opgenomen als gevolg van kostenstijgingen.
125 Openbare ruimte algemeen	lasten €46.476 voordeel	Een verschuiving van de toekenning van uren aan dit project. Er worden minder uren toegekend aan de algemene openbare ruimte. Zie voor een toelichting op deze wijziging de algemene verklaring in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
200 Afval	lasten €218.903 nadeel	De stijging van de lasten komt voort uit de 1,9% indexatie van de kosten ad €48.439, conform kadernota 2027. Daarnaast worden vanuit het Rijk nieuwe regelingen opgelegd, zoals de CO2-heffing en de vrachtwagenheffing. Het restant van de stijging komt voort uit een toename van de toegerekende kosten als gevolg van meerdere grofvuil- en lachgasdumpingen van afval.
	baten €218.903 voordeel	Dit verschil ten opzichte van de begroting 2026 is gebaseerd op de kostenstijging van 2027. De afvalstoffenheffing wordt met ingang van 2027 weer kostendekkend ingevoerd. Het overige niet kostendekkende tarief uit 2026 ad €240.000 was incidenteel voor 2026. In 2026 is een deel van de kosten van afval ten laste van de eigen exploitatie gekomen. Dit is met ingang van 2027 weer afgebouwd, zoals vastgesteld door de raad bij het vaststellen van de begroting 2026.
210 Rioolbeheer	lasten €43.963 nadeel	Zowel de kosten en baten voor rioolbeheer stijgen met 1,9% inflatie ten opzichte van 2026, conform het GWRP 2026-2029 en de kadernota 2027-2030.

Classificatie: Int

	baten €43.963 voordeel	
220 Milieu	lasten €88.011 voordeel	In 2026 is een incidenteel bedrag ad €22.000 opgenomen voor wijkuitvoeringsplannen. Deze komt niet meer terug in 2027, vandaar een voordeel ten opzichte van de begroting. Het restant van het voordeel ad € 68.000 komt voort uit de toegerekende kosten aan het product milieu. Er worden minder uren toegekend op de post toegerekende kosten. Voor de verklaring hiervan is een algemene verklaring opgenomen in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.
230 Begraafplaatsen	lasten €88.329 voordeel	Door de aanschaf van een compleet systeem voor de begraafplaatsadministratie worden minder uren toegekend aan dit product middels de post toegerekende kosten. Voor de verklaring van de toegerekende kosten is een algemene verklaring opgenomen in de leeswijzer, als onderdeel van de inleiding van de begroting.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	516.820	489.619	462.418	435.217	408.016	380.815
Bestemmingsreserve Bruggen en kunstwerken	880.660	1.051.194	1.164.825	1.278.456	1.392.087	1.505.718
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.059.135	1.014.006	980.216	946.426	912.636	878.846
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	682.814	652.814	622.814	592.814	562.814	532.814
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	434.130	434.130	434.130	434.130	434.130	434.130
Bestemmingsreserve Onderhoud wegen (HHNK)	448.529	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	55.465	30.465	30.465	30.465	30.465	30.465
Fonds Duurzaamheidsleningen	842.049	842.049	842.049	842.049	842.049	842.049
Reserve Nog uit te voeren werken	462.800	407.388	407.388	407.388	407.388	407.388
Reserve Zaanbrug	7.837.174	7.510.625	7.184.076	6.857.527	6.530.978	6.204.429
Totaal reserves	**13.219.577**	**12.432.291**	**12.128.382**	**11.824.473**	**11.520.564**	**11.216.655**

29-okt-2026

Toelichting reserves

Reserve brandweerkazerne Wormer
Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse kapitaallasten van de brandweerkazerne in Wormer te dekken, zodat deze lasten niet op de jaarlijkse exploitatie drukken. Jaarlijks wordt er €27.201 onttrokken.

Bestemmingsreserve Bruggen en Kunstwerken
Onderhoud van bruggen verloopt niet gelijkmatig over jaren. Deze reserve dient ter egalisatie van de onderhoudskosten. Jaarlijks wordt er €294.335 toegevoegd aan deze reserve en zijn er €180.704 aan begrote onderhoudslasten. Eigenlijk zou dit een onderhoudsvoorziening moeten zijn in plaats van een reserve, maar een recent onderhoudsprogramma voor bruggen en kunstwerken ontbreekt. Het hebben van een actueel onderhoudsprogramma is verplicht om een voorziening te hebben. In deze reserve zitten ook de in 2024 ontvangen gelden die we ontvingen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier bij de overname van het beheer van diverse bruggen (raadsbesluit 11 juni 2024).

Classificatie: Int

Reserve Duurzaamheid
Conform de nota Duurzaamheid wordt er ieder jaar een budget van €25.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsinitiatieven. Daarnaast wordt er jaarlijks €8.790 onttrokken van 2025 tot en met 2031 als dekking voor afschrijvingslasten voor 4 elektrische bedrijfsauto's (3 busjes en een pick-up). In 2024 is besloten 4 *elektrische* bedrijfsauto's aan te schaffen in plaats van auto's met een verbrandingsmotor. Elektrische auto's zijn duurder in aanschaf en dus ook duurder in afschrijvingslasten. De extra afschrijvingslast wordt gedekt uit de reserve Duurzaamheid (conform besluit Najaarsbericht 2024). Tot slot is er in 2026 een incidentele onttrekking begroot t.b.v. wijkuitvoeringsplannen (€11.339).

Reserve Duurzame vervanging openbare verlichting
De raad heeft in november 2024 (1e begrotingswijziging 2025) besloten tot het versneld invoeren van omzetten van de openbare verlichting naar duurzame ledverlichting. Dit om te komen tot een energiebesparing (en uiteraard ook uit milieutechnische overwegingen). In 2025 en 2026 zijn we als pilot gestart met het versneld omzetten van 1 wijk (Westeinde, omgeving voormalig tennisvereniging De Eendracht) naar duurzame ledverlichting door inzet van onze eigen buitendienst. Momenteel loopt een intern onderzoek of dit onderdeel kan/moet zijn van de aanstaande verplichte aanbesteding van het totale openbare verlichtingsonderhoudscontract of dat de vervanging van ledverlichting een apart aanbestedings- of offertetraject zal volgen.

Reserve onderhoud vaarwegen
Deze reserve is bedoeld voor het baggeren van het bebouwde gebied, ter egalisatie. Vanaf 2027 zijn de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen gestopt en is ook het budget op product Vaarwegen verlaagd. Wel blijft deze reserve beschikbaar (zonder separaat raadsbesluit) als dekking voor jaren waarin baggeren duurder uitvalt dan begroot.

Bestemmingsreserve Onderhoud wegen (HHNK)
Voor de in beheer overgenomen wegen ontvingen we in 2024 €1.550.000 (zie RV 2024/37, raadsbesluit 11 juni 2024). Per begin 2025 was er nog €1.388.397 beschikbaar van dit budget. In het Najaarsbericht 2025 is er een verdeling/inschatting en fasering gemaakt in 2 projecten en was er €800.000 gereserveerd voor het project ‘onderhoud van de Engewormer’ (2025) en €588.398 voor het project ‘onderhoud kruispunten Oosterdwarsweg/Noorderweg/Zuiderweg (2026). In 2025 zijn er €1.176.087 kosten gemaakt aan de overgenomen wegen. Het project ‘onderhoud van de Engewormer’ is per duurder uitgevallen dan ingeschat. Dit kwam met name doordat het asfalteren duurder is uitgevallen. Daarnaast ontvingen we ook een, niet begrote, bijdrage van de Vervoersregio en van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) in de herindeling van de Engewormer (€236.218). Per saldo is er €939.869 (€1.176.087 - €236.218) aan kosten geweest voor de overgenomen wegen van het HHNK. Hierdoor is er voor het project onderhoud kruispunten Oosterdwarsweg/Noorderweg/Zuiderweg in 2026 nog €448.529 beschikbaar in deze reserve. Naar verwachting is dit voldoende omdat verwacht wordt dat de onderhoudskosten aan de Noorderweg goedkoper uitvallen door uitvoering in eigen beheer.

Reserve speelplaatsen
De jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen zijn vanaf 2027 gestopt. Jaarlijks werd een vast bedrag (€70.000) aan deze reserve toegevoegd en de werkelijke uitgaven van het desbetreffende jaar worden eraan onttrokken (begroot op €65.000). Het saldo van de mutaties op deze reserve (€5.000) is toegevoegd aan het exploitatiebudget voor speelplaatsen waardoor deze wijziging budgettair neutraal is.

Reserve Fonds Duurzaamheidsleningen
Deze reserve is ingesteld voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan particulieren voor duurzaamheidsleningen aan verenigingen, stichtingen en huurders. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen voor verstrekt kunnen worden. De hoogte van deze reserve is dus niet afhankelijk van werkelijke saldi van verstrekte leningen.

Reserve Nog uit te voeren werken
Deze reserve is ingesteld om beschikbaar gestelde gelden voor projecten die aan het eind van een boekjaar nog niet zijn afgerond te reserveren. In de tabel hieronder zijn de gereserveerde gelden gespecificeerd.

		Jaar raadsbesluit	Jaarrekening 2025	Toegevoegd in 2026	Begrote onttrekking in 2026	Begrote eindstand

Classificatie: Int

		tot reservering				31 dec 2027
1	Reservering t.b.v. Zaanoeverproject	2019	95.620		95.620	0
2	Reservering t.b.v. eigendomsoverdracht scholen	2019	7.388			7.388
3	Reservering van de ontvangen subsidie 'Kerkenvisie'	2021	18.647		18.647	0
4	Wijkuitvoeringsplannen (WUP)	2024	10.661		10.661	0
5	Register Externe Veiligheidsrisico's	2025	10.000		10.000	0
6	Monumentale waardekaart	2025	25.000		25.000	0
7	Digitaliseren bouwvergunningen (Vanuit bestemming rekeningresultaat 2024 is er €25.000 toegevoegd)	2025	39.390		39.390	0
8	Onderhoud gebouw "Het Kasteel 2d" (reservering i.v.m. ontbreken meerjarenonderhoudsplan)	2025	6.094		6.094	0
9	Inhuur grote projecten	2025	200.000			200.000
10	Handhaving en toezicht op en langs de Zaan (motie)	2025	50.000		50.000	0
11	Kinderopvang bij pleegzorg - Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026)	2026		9.278	9.278	0
12	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Alleenverdienersproblematiek (meicirc. 2025)	2026		25.799	25.799	0
13	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Archief (opschonen en digitaliseren)	2026		60.483	60.483	0
14	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Onderzoek bestaanszekerheid rekenkamercommissie	2026		4.654	4.654	0
15	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Dekking voor ontwikkelprojecten waar (nog) geen verhaal mogelijk is	2026		200.000		200.000
16	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Doorontwikkelen Bibliotheek	2026		98.140	98.140	0
17	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Implementatie koppeling e-diensten Centric/Mozard	2026		10.000	10.000	0
18	Resultaatbestemming jaarrekening 2025 (besluitvorming 30 juni 2026) - Adviesopdacht wonen in 2e lijn	2026		21.156	21.156	0
	Totaal in reserve		**462.800**	**429.510**	**484.922**	**407.388**

Reserve Zaanbrug
Deze reserve is bedoeld om afschrijvingslasten van de Zaanbrug (€8.163.723) te dekken zodat deze lasten niet op het begrotingssaldo drukken. In 2024 is de brug gereedgekomen, dus wordt vanaf 2025 gestart met de afschrijving van de Zaanbrug van €326.549 per jaar tot en met 2049 (25 jaar).

Classificatie: Int

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorziening Egalisatie afval	0	0	0	0	0	0
Voorziening Egalisatie riolering	3.591.101	3.759.230	3.910.119	3.970.096	3.970.455	3.950.580
Totaal voorzieningen	**3.591.101**	**3.759.230**	**3.910.119**	**3.970.096**	**3.970.455**	**3.950.580**

29-okt-2026

Toelichting voorzieningen

Egalisatievoorziening Afval
We zijn volgens de financiële regelgeving (BBV) sinds 2014 verplicht om gelden die we op afval over hebben beschikbaar te houden in een egalisatievoorziening. Deze gelden mogen niet aan andere doelen besteed worden dan aan afval. Daarnaast heeft deze voorziening als doel om de ontvangen afvalstoffenheffingen en de daarbij behorende uitgaven voor afval te spreiden over de jaren. Sinds eind 2021 is de egalisatievoorziening leeg. Dat betekent dat als er in een jaar meer kosten zijn dan opbrengsten afvalstoffenheffing dit direct ten late komt van het rekeningresultaat omdat de bufferfunctie van de voorziening niet aanwezig is om de kosten te kunnen spreiden over de jaren.

Egalisatievoorziening Riolering
We zijn volgens de financiële regelgeving (BBV) sinds 2014 verplicht om gelden die we op riool over hebben beschikbaar te houden in een egalisatievoorziening. Deze gelden mogen niet aan andere doelen besteed worden dan aan riool. Daarnaast heeft deze voorziening als doel om de ontvangen rioolrechten en de daarbij behorende uitgaven voor rioolbeheer te spreiden over de jaren. In 2025 is een nieuw Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma (GRWP) vastgesteld (raad 7 juli 2025). In dit GRWP staat een prognose van hoeveel geld wanneer nodig is voor de komende 50 jaar (t/m 2084). De geplande nieuwe investeringen vanuit het GRWP 2025 zijn voor het eerst verwerkt in de begroting 2027. Hierdoor is de geprognotiseerde daling van de voorziening zoals in het GRWP 2025 staat ook, zij het iets vertraagd, zichtbaar geworden in de bovenstaande tabel: de voorziening daalt vanaf 2030.

Classificatie: Int

Programma 6 - Bestuur en organisatie

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Bestuur en organisatie houden we ons bezig met: activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de bestuursorganen, communicatie, juridische zaken, kwaliteitszorg, algemene financiële zaken en belastingen.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een gemeente die dicht bij haar inwoners, ondernemers en verenigingen staat, met een krachtig en slagvaardig bestuur. De gemeente is de eerste overheid en deze nabijheid is van groot belang. Wij hebben oog en oor voor de behoeften binnen de gemeente.

Bestuur en organisatie staan midden in de samenleving en zorgen in samenspraak met inwoners, bedrijven en instellingen op verantwoorde, doortastende, duurzame en voortvarende wijze voor een toekomst met goede dienstverlening en voorzieningen die aansluiten op de behoeften in de gemeente. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een professioneel, krachtig, betrokken en nabij gemeentebestuur en ambtelijke organisatie. Wij stellen ons open op, waarbij de lijnen tussen bestuur en samenleving kort zijn. Burgerparticipatie is belangrijk om maatschappelijke opgaves adequaat aan te pakken.

Zowel de raad, het college en de ambtelijke organisatie spannen zich in voor (regionale) samenwerkingsvormen die eraan bijdragen dat we onze inwoners efficiënt en doelmatig kunnen bedienen. We zijn een betrouwbare partner in diverse samenwerkingsorganisaties, met een eigen inbreng die staat voor wat de gemeente nodig heeft en kan bieden.

We staan voor overzichtelijke en transparante besluitvorming, helder taalgebruik en toegankelijkheid voor diverse doelgroepen. Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie. Daarnaast is een goede afstemming met onze verbonden partijen vereist om onze doelen te bereiken.

Op 10 maart 2026 heeft de raad besloten dat een zelfstandig Wormerland niet haalbaar en onrealistisch is en te starten met een participatietraject, in de vorm van een inwonersraadpleging waarbij het doel is om enerzijds draagvlak op te halen voor de genoemde scenario's A. Fusie met Purmerend en B. Fusie met Zaanstad, waarbij de optie voor het opsplitsen van Wormerland (scenario C) nadrukkelijk wordt opengehouden. Anderzijds dient de participatie om specifieke informatie op te halen over wat inwoners van Wormerland (dorpsgericht) de belangrijke uitgangspunten vinden bij een aanstaande fusie. Op 30 juni heeft de raad besloten om op basis van de uitkomsten van de inwonersraadpleging een voorkeursrichting uit te spreken voor de gemeente Purmerend als mogelijke fusiepartner en verkennende gesprekken te voeren. Daarnaast heeft de raad besloten om ook erkennende gesprekken te voeren met de gemeente Alkmaar over het opsplitsen van de dorpskern Spijkerboor.

We voeren verantwoord financieel beleid. Wij anticiperen op veranderingen die plaatsvinden in de financiële verhoudingen met het rijk en maken ons in de diverse belangenorganisaties sterk voor de positie van (kleine) gemeenten. De huidige onzekerheden benadrukken het belang om een evenwichtig risicomanagement te voeren. De omgeving verandert continu en wordt steeds complexer. We zoeken hierbij een gezonde balans tussen risico's afwegen en ondernemend zijn.

Classificatie: Int

Programma 6: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2027
THEMA 1 Bestuur	DOEL 1.1 Bestuurlijke toekomst	1.1.1 - Uitvoeren raadsbesluit Bestuurlijke Toekomst
	DOEL 1.2 Burgerparticipatie	1.2.1 - Borgen, activeren en evalueren van het participatiebeleid
THEMA 2 Organisatie	DOEL 2.1 Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar	2.1.1 - Uitvoeren plan van aanpak weerbare overheid 2.1.2 - Versterken crisisbeheersing
	DOEL 2.2 Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig	2.2.1 - Opvolgen bevindingen en aanbevelingen managementletter en accountantsverslag, deels via OVER-gemeenten
THEMA 3 Financiën	DOEL 3.1 Wij zijn financieel gezond	3.1.1 - Weerstandsvermogen minimaal ratio 1,0

P6 THEMA 1: Bestuur

Het gemeentebestuur is en blijft toegankelijk voor inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente. Wij staan voor goed contact en korte lijnen.

Doel

P6 DOEL 1.1: Bestuurlijke toekomst

De bestuurlijke toekomst van gemeenten verkeert in stevige dynamiek binnen het openbaar bestuur. Wij borgen dat zowel oude als nieuwe gemeentelijke taken goed worden uitgevoerd, nu en in de toekomst.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P6 1.1.1 Uitvoeren raadsbesluit Bestuurlijke Toekomst

Op basis van het genomen raadsbesluit van 30 juni 2026 zal het college in opdracht van de raad verkennende gesprekken met de gemeenten Purmerend en Alkmaar voeren. Het is een eerste stap in een langere procedure die de gemeente Wormerland neemt op weg naar een mogelijke fusie. Het genomen besluit vormt de start van verkennende gesprekken met Purmerend, waarin verkend wordt welke effecten een mogelijke fusie tussen Purmerend en Wormerland heeft op een groot aantal indicatoren, zoals financiën, woonlasten, harmonisatie van beleid, verordeningen en wettelijke regelingen, voorzieningen en nabijheid van bestuur. De kern Spijkerboor heeft de wens uitgesproken tot aansluiting bij de gemeente Alkmaar.
Bij de recente inwonersraadpleging hebben inwoners aangegeven wat zij belangrijk vinden om terug te laten komen in deze gesprekken. Daarbij staan de identiteit van de dorpskernen en het niveau van voorzieningen bovenaan. Pas als beide gemeenten op alle punten overeenstemming met elkaar bereiken en de belangen van de inwoners van Wormerland goed geborgd zijn, volgt een definitief raadsvoorstel in beide raden. Dit besluit vormt de start van de formele herindelingsprocedure met een aantal door het Rijk vastgestelde stappen, de zogenaamde Arhi-procedure (Wet algemene regels herindeling).

Doel

Classificatie: Int

P6 DOEL 1.2: Burgerparticipatie

Betrokkenheid van burgers en organisaties is van belang om tot goede besluitvorming te kunnen komen. Het stelt burgers in staat om mee te denken en/of mee te beslissen. Hierdoor kunnen bestuurders diverse perspectieven en lokale kennis en expertise meenemen in de besluitvorming.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P6 1.2.1 Borgen, activeren en evalueren van het participatiebeleid

Het participatiebeleid voor Wormerland is vastgesteld, inclusief de Participatieverordening Wormerland 2025. In 2027 staat de volgende stap centraal: het beleid én de bijbehorende instrumenten worden actief in gebruik genomen door alle medewerkers die te maken hebben met participatievraagstukken. De QuickScan impactbarometer en de verordening zijn niet langer alleen beschikbaar, ze worden standaard toegepast.

Concrete acties in 2027:

1.Inbedding in werkprocessen

De participatieaanpak wordt opgenomen in de standaard projectsystematiek. De QuickScan impactbarometer wordt als verplicht afwegingsmoment geïntroduceerd in de projectvoorbereiding. Medewerkers die werken aan ruimtelijke en maatschappelijke opgaven worden hierin begeleid, zodat de vraag 'wanneer en hoe participeren' een vaste en gedocumenteerde stap wordt.

2. Werksessie(s) intern

In de eerste helft van 2027 worden één of meerdere interne werksessies georganiseerd. Doel: het participatiebeleid en de instrumenten (verordening, QuickScan) worden praktisch vertaald naar de dagelijkse werkpraktijk van de verschillende taakvelden. Specifieke aandacht gaat uit naar de Omgevingswet-context, waarbij participatievereisten wettelijk zijn verankerd en aantoonbaar moeten worden toegepast.

3. Evaluatie participatieverordening en -beleid

In het tweede of derde kwartaal van 2027 wordt een evaluatie uitgevoerd. Deze richt zich op:

- in hoeverre de verordening en de QuickScan in de praktijk werkbaar blijken;
- of medewerkers de instrumenten daadwerkelijk toepassen en wat daarvoor nodig is;
- of de participatieniveaus en afwegingscriteria aansluiten bij de uitvoeringspraktijk;
- wat er eventueel bijgesteld dient te worden voor 2028.

De evaluatie wordt ter informatie aangeboden aan de raad.

4. Terugkoppeling aan de raad

De raad wordt geïnformeerd over de toepassing van het participatiebeleid in 2027, conform de afspraken in de Participatieverordening Wormerland 2025. In 2027 wordt een eerste rapportage opgesteld n.a.v. de evaluatie.

P6 THEMA 2: Organisatie

Om de gemeentelijke doelen te behalen is een professionele ambtelijke organisatie een belangrijke voorwaarde. Deze taken zijn ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten; onze gezamenlijke ambtelijke organisatie met gemeente Oostzaan. Vanuit het OVER-bestuur sturen we erop dat de doelstellingen en acties worden behaald. OVER-gemeenten maakt een ontwikkeling door naar een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur.

Doel

Classificatie: Int

P6 DOEL 2.1: Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar

Het waarborgen van bedrijfs- en informatievoorziening en privacy heeft hoge prioriteit. Als gemeentelijke organisatie blijven we alert op frauderisico's en zorgen voor up-to-date informatiebeveiliging.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P6 2.1.1 Uitvoeren plan van aanpak weerbare overheid

Ondermijning van het openbaar bestuur door georganiseerde criminaliteit raakt het fundament van de democratische rechtsorde, zo stelt de Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid.
Het is daarom belangrijk dat het openbaar bestuur blijft strijden tegen alle vormen van ondermijning en daardoor weerbaarder wordt. Het bestuur houdt oog voor de samenwerking met externe partijen. De uitvoering van de portefeuille en de taken die hiermee gemoeid zijn vallen onder de bevoegdheid van de burgemeester in programma 5.

Wel is het van belang dat er ook vanuit de OVER-organisatie commitment is zodat alle vakafdelingen en ambtenaren hierin hun rol oppakken.

In 2027 wordt uitvoering gegeven aan het gefaseerde plan van aanpak dat in 2026 is ontwikkeld, met onderdelen zoals afdelingsspecifieke verbetertrajecten en het optimaliseren van het vastleggen van werkprocessen.

P6 2.1.2 Actualiseren van het interne crisisplan

Naast algemene terugkerende werkzaamheden zoals het oefenplan voor het bestuur en de voorbereiding op de vergaderingen van het Algemeen Bestuur, staat specifiek dit jaar de voortgang van de fusie tussen de GGD en de VrZW op het programma.

Doel

P6 DOEL 2.2: Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig

Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P6 2.2.1 Opvolgen bevindingen en aanbevelingen managementletter en accountantsverslag, deels via OVER-gemeenten

Wij volgen, via OVER-gemeenten, de bevindingen en aanbevelingen vanuit de managementletter en het accountantsverslag op. Hiervoor streven wij een positieve trend na in de managementletter en het accountantsverslag, zichtbaar door een afname van aard, omvang en zwaarte van bevindingen en een hogere mate van opvolging van aanbevelingen.

P6 THEMA 3: Financiën

De externe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op en hebben de nodige impact op onze financiële huishouding. Ons financieel beleid is erop gericht om ook in de toekomst financieel gezond te zijn en blijven.

Doel

Classificatie: Int

P6 DOEL 3.1: Wij zijn financieel gezond

Wij streven naar een stabiele en duurzame financiële positie van de gemeente. De gemeente kan haar taken uitvoeren binnen de beschikbare middelen en is in staat om de benodigde investeringen te doen. Een financieel gezonde positie is randvoorwaardelijk voor zelfstandigheid van de gemeente. Daarbij probeer wij, zo goed als mogelijk, te anticiperen op het soms wispelturige Rijksbeleid.

Wat gaan we daarvoor in 2027 doen?

P6 3.1.1 Weerstandsvermogen minimaal ratio 1,0

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen is belangrijk om veerkrachtig te zijn en onvoorziene gebeurtenissen financieel te kunnen dragen. Hierdoor is stabiliteit en continuïteit van de gemeentelijke activiteiten geborgd. We behouden structureel een minimum weerstandsvermogen van ratio één (1,0).

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
010 Raad, commissies en griffie	**746.643**	**778.085**	**698.597**	**695.495**	**691.322**	**703.221**
011 Overige kosten bestuur	**26.176**	**43.491**	**44.071**	**44.071**	**44.071**	**44.071**
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	**88.464**	**105.896**	**107.908**	**107.908**	**107.908**	**107.908**
013 College van B&W	**1.309.328**	**1.265.087**	**1.013.772**	**1.013.772**	**1.013.772**	**1.035.260**
015 Feesten en gedenkdagen	**6.997**	**8.038**	**8.191**	**8.191**	**8.191**	**8.191**
017 Communicatie	**96.515**	**108.252**	**75.893**	**75.893**	**75.893**	**75.893**
021 Bezwaar- en beroepschriften	**8.053**	**7.297**	**7.435**	**7.435**	**7.435**	**7.435**
022 Juridische zaken	**106.796**	**118.401**	**84.691**	**84.691**	**84.691**	**84.691**
025 Organisatie	**2.391.054**	**432.887**	**561.990**	**561.990**	**561.990**	**561.990**
026 Kwaliteitszorg	**14.098**	**4.770**	**4.861**	**4.861**	**4.861**	**4.861**
027 Overhead	**5.742.710**	**4.191.122**	**6.315.437**	**6.315.437**	**6.315.437**	**6.315.437**
281 Vastgoedbestand	**48.885**	**27.713**	**1.865**	**1.865**	**1.865**	**1.865**
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	**342.071**	**345.302**	**368.769**	**368.769**	**368.769**	**368.769**
290 Planning en Control-cyclus	**49.410**	**38.623**	**39.357**	**39.357**	**39.357**	**39.357**
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	**-684.351**	**-621.210**	**-774.011**	**-780.703**	**-785.456**	**-787.199**
292 Financiering	**-271.036**	**-386.927**	**-306.406**	**-209.416**	**-209.443**	**-285.536**
293 Onvoorzien	**30.615**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
294 Meerjarenplan	**0**	**2.501**	**21.041**	**172.003**	**220.184**	**424.739**
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	**0**	**0**	**155.981**	**1.242.472**	**2.234.660**	**3.367.528**
296 Te betalen vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**1**	**1**	**1**	**1**
Totaal Lasten	**10.052.428**	**6.469.328**	**8.429.443**	**9.754.092**	**10.785.508**	**12.078.482**
Baten						
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	**0**	**16.763**	**17.081**	**17.081**	**17.081**	**17.081**
013 College van B&W	**18.415**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
022 Juridische zaken	**11.500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
281 Vastgoedbestand	**0**	**292**	**298**	**298**	**298**	**298**
282 Onroerende zaakbelasting	**4.935.071**	**5.202.386**	**5.530.123**	**5.614.935**	**5.855.591**	**6.024.685**
283 Forensenbelasting	**69.589**	**68.792**	**70.311**	**70.311**	**70.311**	**70.311**

Classificatie: Int

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
284 Hondenbelasting	**97.891**	**110.538**	**101.900**	**101.900**	**101.900**	**101.900**
286 Roerende zaakbelasting	**21.168**	**19.571**	**28.532**	**28.532**	**28.532**	**28.532**
287 Overige belastingen	**65.677**	**62.824**	**64.197**	**64.197**	**64.197**	**64.197**
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	**31.941**	**20.616**	**21.008**	**21.008**	**21.008**	**21.008**
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	**34.406.437**	**34.786.253**	**35.973.607**	**35.531.322**	**35.765.874**	**37.207.056**
292 Financiering	**458.683**	**309.039**	**308.761**	**310.202**	**309.438**	**309.438**
293 Onvoorzien	**64**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	**0**	**0**	**0**	**383.289**	**779.019**	**1.182.266**
Totaal Baten	**40.116.435**	**40.597.074**	**42.115.818**	**42.143.075**	**43.013.249**	**45.026.772**
Resultaat baten minus lasten	**30.064.007**	**34.127.746**	**33.686.375**	**32.388.983**	**32.227.741**	**32.948.290**

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2026.

Product	Verschil	Toelichting
010 Raad, commissies en griffie	lasten €79.488 voordeel	De lasten voor het audiovisuele systeem zijn overgedragen aan OVER-gemeenten waardoor deze post nu lager wordt.
013 College van B&W	lasten €251.315 voordeel	Incidentele budgetten uit 2026, waaronder herziening van de voorzieningen wethouderspensioenen, wachtgeldverplichtingen en de kosten door de collegewisseling, keren niet terug in 2027. Daarnaast is in de raad van 8 juni 2026 besloten tot tijdelijke uren-uitbreiding van de wethouders van 0,825 fte naar 0,935 per wethouder. Dit geldt voor de bestuursperiode van juli 2026 t/m juni 2030 (€50.000).
017 Communicatie	lasten €32.359 voordeel	Het voordeel hangt voornamelijk samen met het wegvallen van kapitaallasten voor de website.
022 Juridische zaken	lasten €33.170 voordeel	Vervallen van incidentele advocaatkosten voor Dorpsstraat 13 Jisp en lagere budgetten voor juridische kosten en externe adviezen. De verzekerings- en eigenrisicoposten lopen beperkt door.
025 Organisatie	lasten €129.103 nadeel	Het kosten van de werkorganisatie die niet kunnen worden doorbelast aan producten komen administratief op het product 'Organisatie'. Daarnaast komt het incidentele budget voor digitalisering van omgevingsvergunningen niet terug in 2027.
027 Overhead	lasten €2.124.315 nadeel	Vanaf 2027 worden overheadkosten conform de BBV-voorschriften volledig centraal verantwoord op het product Overhead. Hierdoor nemen de lasten op dit product toe. Tegelijkertijd nemen de toegerekende overheadkosten op andere producten af. Het betreft daarom grotendeels een administratieve verschuiving zonder direct effect op de totale gemeentelijke lasten.
281 Vastgoedbestand	lasten €25.848 voordeel	Lagere lasten binnen de vastgoedexploitatie.

Classificatie: Int

282 Onroerende zaakbelasting	baten €327.737 voordeel	De OZB-opbrengst stijgt volgens bestaand beleid met het inflatiepercentage (2027: +1,9%) zoals reeds opgenomen in de Kadernota 2027. Daarnaast wordt dit conform bestaand beleid jaarlijks met een percentage verhoogd dat verband houdt met de compensatie van de WOZ-waardestijging in de algemene uitkering. Het Rijk verlaagt de algemene uitkering bij stijgende WOZ-waardes. Ze gaan ervan uit dat gemeentes meer OZB ontvangen bij stijgende WOZ-waardes. Bestaand beleid is dat we deze verlaging van de algemene uitkering compenseren in de OZB-opbrengst (2027: +3,7%). Daarnaast wordt de opbrengst OZB jaarlijks herzien omdat we de prognose van verwachte oplevering van nieuwe woningen herzien.
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	lasten €152.801 voordeel	Het voordeel wordt veroorzaakt door het vervallen van incidentele uitgaven en een actualisatie van rijksmiddelen en specifieke regelingen (GALA , Wet goed verhuurderschap en Wet kwaliteitsborging bouw).
	baten €1.187.354 voordeel	De raming van de Algemene Uitkering 2027 is hoger dan in 2026 voornamelijk als gevolg van loon- en prijsstijgingen op de rijksbegroting (accres). De effecten van de meicirculaire 2026 zijn verwerkt in de begroting 2027. Voor gedetailleerde informatie over het effect van de meicirculaire verwijzen wij u naar het raadsbericht 'Effect meicirculaire 2026' (Kenmerk 1911187).
292 Financiering	lasten €80.521 nadeel	Dit betreft voornamelijk hogere rentelasten op onze leningen.
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	lasten €155.981 nadeel	Dit betreft voornamelijk een extra reservering voor loon- en prijsontwikkelingen. Zoals al in de Kadernota 2027-2030 van de gemeente Wormerland is verwoord (pagina 4) bestaat er een reëel risico dat er op diverse beleidsterreinen een hogere inflatie zal zijn dan rekening mee is gehouden als gevolg van de geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten, waaronder de sluiting van de Straat van Hormuz. Daarom zijn de ontvangen gelden voor loon- en prijscompensatie vanuit de meicirculaire 2026 gelabeld om deze extra prijsstijgingen (deels) op te kunnen vangen (zie raadsbericht 'Effect meicirculaire 2026', Kenmerk 1911187).

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene reserve	10.044.899	10.212.177	10.212.177	10.212.177	10.212.177	10.212.177
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	84.401	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Collegewissel	5.790	10.790	25.790	40.790	55.790	70.790
Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)	20.618	27.080	26.480	25.880	25.280	24.680
Totaal reserves	**10.155.708**	**10.250.047**	**10.264.447**	**10.278.847**	**10.293.247**	**10.307.647**

29-okt-2026

Classificatie: Int

Toelichting reserves

Algemene Reserve
De voornaamste functie van de algemene reserve is de bufferfunctie. Deze functie heeft als rol om fluctuaties in de exploitatiesfeer in de toekomst te kunnen opvangen; de voordelige resultaten van jaarrekeningen worden toegevoegd, terwijl nadelige saldi eraan onttrokken kunnen worden. Daarnaast dient de Algemene reserve ter afdekking van de risico's. In het beleidskader 'Risicomanagement en weerstandsvermogen Wormerland' is vastgelegd dat het weerstandsratio minimaal 1,0 moet zijn (voldoende) maar dat we streven naar een ratio van 1,5 (ruim voldoende). Deze ratio geeft de verhouding weer tussen de risico's en de beschikbare gelden om die risico's te kunnen dragen indien ze zich voordoen. Belangrijk uitgangspunt is dat de Algemene Reserve niet als algemeen (incidenteel) dekkingsmiddel ingezet kan worden zolang de hoogte van de Algemene Reserve onvoldoende is (< ratio 1). Zie voor de uitgebreide toelichting in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in deze Begroting.

Wat is het surplus?
De risico's zoals benoemd in de Paragraaf Weerstandsvermogen zijn gekwantificeerd. Dat betekent dat er een lijst met risico's is benoemd met een risico-bedrag. Vervolgens is er een kans bepaald dat dat risico zich voordoet. Het totaal van onze berekening is de hoogte van wat er in de Algemene Reserve moet zitten om ratio 1 te hebben. Anders gezegd: als je ratio van 1,0 zit er precies genoeg in de Algemene reserve om je risico's af te dekken. Al het geld wat daarboven nog in je Algemene reserve aanwezig is is het surplus. Sinds de begroting 2025 is het (onder bepaalde voorwaarden) toegestaan 10% het surplus in te zetten als structureel dekkingsmiddel in de begroting.

Er zijn geen mutaties op de Algemene reserve begroot vanaf 2027.

Reserve Bestuurlijke toekomst
Deze reserve is bedoeld om de incidentele kosten die betrekking hebben op de bestuurlijke toekomst te dekken. In het jaar 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen in de Kadernota 2026 (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) ten gunste van de Algemene Reserve. Eén van deze DBE-reservemutaties is dat er €25.000 extra uit de reserve Bestuurlijke toekomst onttrokken wordt in het jaar 2026. Daarnaast is er in het Voorjaarsbericht 2026 €59.401 onttrokken voor de onderzoeken en extra ambtelijke werkzaamheden. Dit naar aanleiding van het raadsbesluit van 10 maart 2026 waarin het college de opdracht kreeg om een participatietraject in de vorm van een inwonersraadpleging uit te voeren. Eind 2026 is de reserve naar verwachting leeg.

Reserve Collegewissel
Deze reserve is nieuw gevormd in 2023 (raad dec 2023). Het doel van deze reserve is (gedeeltelijke) dekking van kosten bij vertrek/vervanging van collegeleden. De kosten die gepaard gaan met collegewisselingen fluctueren enorm. Per wisseling van collegelid zijn de kosten ook zeer verschillend (afhankelijk van leeftijd vertrekkende leden, ervaring van nieuwe leden en eventuele verhuiskosten). Door het jaarlijks €15.000 toevoegen aan deze reserve worden de kosten van deze wisselingen verspreid over de jaren (begrotingsrust). De kosten die te maken hebben met collegewisselingen worden verantwoord op het product 'College' in Programma 6. Deze kosten mogen volgens raadsbesluit (Najaarsbericht 2023, raad dec 2023) zonder nieuw raadsbesluit gedekt worden uit deze reserve. Het saldo van de reserve 'Collegewissel' is beschikbaar als dekking voor de kosten die voortvloeien uit de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezing in 2026.

Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)
De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 is de werkgeversverantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom verscherpt in een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek krijgen decentrale bestuurders een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Gemeenten dienen op basis van de nieuwe regeling het beveiligingsadvies altijd over te nemen en de uitvoering van de veiligheidsmaatregelen te bekostigen. Voor de uitvoering van deze regeling ontvangt de gemeente € 7.062 per jaar voor de periode 2023 tot en met 2026 (septembercirculaire 2023). We reserveren deze gelden door ze toe te voegen aan de nieuw in te stellen Reserve ‘Veilig wonen (politieke ambtsdragers)’ (besluit Najaarsbericht 2023, raad dec 2023). De werkelijk gemaakte kosten onttrekken we aan deze reserve.

Classificatie: Int

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorziening Pensioenen wethouders	2.939.386	2.933.901	2.938.416	2.942.931	2.947.446	2.946.961
Voorziening verlofsparen	12.484	12.484	12.484	12.484	12.484	12.484
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	0	170.000	98.000	26.000	0	0
Totaal voorzieningen	**2.951.870**	**3.116.385**	**3.048.900**	**2.981.415**	**2.959.930**	**2.959.445**

29-okt-2026

Toelichting voorzieningen

Voorziening pensioenen wethouders
Deze voorziening wordt jaarlijkse (verplicht) bijgesteld naar aanleiding van de actuele actuariële waardeberekeningen van de pensioenverplichtingen voor wethouders en voormalige wethouders. Deze berekening wordt door een extern actuarieel bureau opgesteld omdat het specifieke kennis betreft. (Oud-)wethouders kunnen te allen tijde hun pensioen opeisen om ergens anders hun pensioen te beleggen. Omdat de pensioenen direct opeisbaar zijn moet de hoogte van de voorziening volgens de financiële richtlijnen verplicht gelijk zijn aan deze waardeberekeningen.

Uit deze voorziening worden de werkelijke pensioenlasten betaald en worden de ingehouden pensioenpremies toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast wordt er jaarlijkse een vast bedrag, conform begroting, toegevoegd aan deze voorziening (€104.372).

Wetswijziging overgang van APPA naar ABP
Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers (verplicht) over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt het overgedragen aan het ABP. De dekkingsgraad van onze eigen pensioenvoorzieningen voor wethouders was altijd 100%. De dekkingsgraad van het ABP is veel hoger. Op het moment van overdragen moeten we (verplicht) voldoen aan de dekkingsgraad van het ABP. Deze toekomstige verhoging van onze pensioenverplichtingen hebben we al (verplicht) in de jaarrekening 2025 verwerkt. We hebben in overleg met de accountant onze dekkingsgraad verhoogd naar 118%. Dit was in 2025 de gemiddelde dekkingsgraad van het ABP. Hoe hoog die dekkingsgraad zal zijn tijdens het overdachtsmoment is nog onzeker. We blijven de dekkingsgraad van het ABP monitoren en stellen de voorziening bij indien dit nodig is. Tot 2028 blijft de schommelende dekkingsgraad van het ABP een risico.

Voorziening verlofsparen
In de cao hebben medewerkers vanaf 2022 de mogelijkheid om opgebouwde bovenwettelijke verlofuren om te zetten naar verlofsparen. Deze verlofspaaruren kunnen op een later moment worden gebruikt om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. Het hebben van deze voorziening is een verplichting. Jaarlijks bij de jaarrekening wordt deze voorziening herzien.

Voorziening wachtgelden gewezen wethouders
Als gevolg van de wisseling van wethouders in het in 2026 (door verkiezingen) zijn er wachtgeldverplichtingen ontstaan aan de vertrekkende wethouders. We zijn verplicht voor de maximale wachtgeldverplichting een voorziening te vormen. In het Voorjaarsbericht 2026 is er al een wachtgeldverplichting opgevoerd als gevolg van een vertrekkende wethouder per maart 2026. Naar aanleiding van de collegewissel door de verkiezingen in 2026 zijn er ook nog wachtgeldverplichtingen ontstaan door vertrekkende wethouders. Hiervoor wordt in het Najaarsbericht 2026 een voorziening gevormd (verplicht). Elk jaar beoordelen we opnieuw hoeveel de maximale wachtgeldverplichting nog is. Uit deze voorziening worden de werkelijke wachtgelden betaald en werkgeverslasten afgedragen (sociale lasten).

Classificatie: Int

Programma 40 - Mutaties in reserves

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
40 Mutaties in reserves						
Stortingen						
64012 Mutaties in best.res. onderhoud vaarwegen	90.000	90.000	0	0	0	0
64014 Mutaties in best.res. Onderhoud wegen (HHNK)	1.388.398	0	0	0	0	0
64020 Mutaties in bestemmingsreserve Monumentenzorg	27.928	0	0	0	0	0
64035 Mutaties in bestemmingsreserve Speelplaatsen	70.000	70.000	0	0	0	0
64040 Mutaties in egalisatiereserve Verkiezingen	50.814	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
64053 Mut.in reserve Opstellen omgevingsplan	269.475	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
64082 Mut.in best.reserve gymnastiekuitrusting gymzalen	12.533	12.533	20.000	20.000	20.000	20.000
64141 Mutaties in reserve Sociaal Domein	1.057.926	36.343	0	0	0	0
64171 Mutatie res. Veilig Wonen (politieke ambtsdragers)	7.062	7.062	0	0	0	0
64172 Mutatie reserve Collegewissel	5.000	5.000	15.000	15.000	15.000	15.000
64173 Mut. res. onderh.beeldende kunst in de openb.ruimt	1.721	0	0	0	0	0
64175 Mutatie in reserve Opvang Ontheemden	515.097	0	0	0	0	0
64176 Mut. res. onderhoud bruggen en kunstwerken (HHNK)	720.403	351.238	294.335	294.335	294.335	294.335
64177 Mutatie in reserve Asielzoekers	57.272	0	0	0	0	0
64178 Mutatie in reserve uitbreiding lokalen De Balk	0	127.173	68.224	0	0	0
64250 Mutaties in reserve Fonds volkshuisvesting	9.818	0	0	0	0	0
64251 Mutaties in reserve Fonds duurzaamheidsleningen	1.843	0	0	0	0	0
64252 Mutaties in reserve Blijversleningen	0	0	0	0	0	0
64291 Mutaties in reserve Nog uit te voeren werken	329.403	429.510	0	0	0	0
64298 Mutaties in Algemene Reserve	2.609.480	1.199.661	0	0	0	0
Totaal Stortingen	**7.224.173**	**2.422.520**	**491.559**	**423.335**	**423.335**	**423.335**
Onttrekkingen						
64003 Mutaties in egalisatiereserve Algemene Uitkering	426.007	0	0	0	0	0
64012 Mutaties in best.res. onderhoud vaarwegen	7.500	90.000	0	0	0	0

Classificatie: Int

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
64014 Mutaties in best.res. Onderhoud wegen (HHNK)	939.868	588.398	0	0	0	0
64015 Mutaties in best.res. Zaanbrug	326.549	326.549	326.549	326.549	326.549	326.549
64020 Mutaties in bestemmingsreserve Monumentenzorg	11.222	58.000	9.810	0	0	0
64035 Mutaties in bestemmingsreserve Speelplaatsen	42.312	95.000	0	0	0	0
64040 Mutaties in egalisatiereserve Verkiezingen	14.530	65.000	65.000	0	130.000	65.000
64050 Mutaties in reserve Nieuwe brandweerkazerne	27.201	27.201	27.201	27.201	27.201	27.201
64053 Mut.in reserve Opstellen omgevingsplan	18.330	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
64082 Mut.in best.reserve gymnastiekuitrusting gymzalen	38.632	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
64120 Mutaties in Ontwikkelingsfonds	0	195.166	0	0	0	0
64141 Mutaties in reserve Sociaal Domein	532.860	0	0	0	0	0
64143 Mutaties in (deel)reserve innovatie sociaal domein	15.128	0	0	0	0	0
64168 Mutaties in reserve bestuurlijke toekomst	16.758	84.401	0	0	0	0
64169 Mutaties in reserve armoedebestrijding	20.193	34.900	34.900	34.900	0	0
64170 Mut. egalisatieres. voorz. pensioenen wethouders	152.474	0	0	0	0	0
64171 Mutatie res. Veilig Wonen (politieke ambtsdragers)	568	600	600	600	600	600
64172 Mutatie reserve Collegewissel	33.762	0	0	0	0	0
64174 Mut. res. bijdrage fietstunnel N515	157.500	0	0	0	0	0
64176 Mut. res. onderhoud bruggen en kunstwerken (HHNK)	119.905	180.704	180.704	180.704	180.704	180.704
64178 Mutatie in reserve uitbreiding lokalen De Balk	0	0	39.978	39.978	23.732	23.732
64212 Mutaties in reserve Duurzame vervanging OV	45.690	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
64213 Mutaties in reserve Duurzaamheid	17.497	45.129	33.790	33.790	33.790	33.790
64250 Mutaties in reserve Fonds volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0
64291 Mutaties in reserve Nog uit te voeren werken	430.524	484.922	0	0	0	0
64298 Mutaties in Algemene Reserve	0	830.000	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	**3.395.011**	**3.168.970**	**781.532**	**706.722**	**785.576**	**720.576**
Totaal 40 Mutaties in reserves	**-3.829.162**	**746.450**	**289.973**	**283.387**	**362.241**	**297.241**

Classificatie: Int

Paragrafen

Classificatie: Int

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Waar gaat deze paragraaf over?

In deze paragraaf geven we inzicht in de belangrijkste risico's die de gemeente loopt en geven we inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente. Onder risico's verstaan we het gevaar voor (financiële) schade of verlies.
Alle genoemde risico's zijn inschattingen in de hoogte van het risicobedrag. Ook de kans dat een risico zich voordoet is een inschatting. De genoemde bedragen zijn nooit begroot in de reguliere begroting en er zijn ook nooit voorzieningen voor gevormd (want dan zijn het geen risico's meer). De bedragen worden uitsluitend gebruikt om de benodigde hoogte van de Algemene Reserve te bepalen. Deze berekeningsmethode ligt vast in het beleid. Met deze berekening bepalen we de weerstandsratio. Dat ratio geeft weer in welke mate de gemeente in staat is om haar risico's te dragen. Hoe hoger de Algemene Reserve in verhouding tot de benoemde risico's hoe hoger de ratio.

Risicomanagementbeleid

Het beleid over hoe we met risico's omgaan, staat in het document 'Beleidskader Risicomanagement en Weerstandsvermogen Wormerland'. Dit beleid is op 19 december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad van Wormerland (RV-nummer: 2023/61). Risicomanagement is een vast onderdeel van onze planning en control-cyclus. We actualiseren onze risico's conform het beleid twee keer per jaar, in de Begroting en in de Jaarrekening. Het is belangrijk dat iedereen, zowel bestuurders als managers, zich ervan bewust is dat risicomanagement een normaal onderdeel is van het besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat we voortdurend risico's in kaart brengen, inschatten en maatregelen nemen om ze te beheersen. Het risicoprofiel van de gemeente verandert steeds. Er kunnen nieuwe risico's ontstaan, en bestaande risico's kunnen kleiner worden of verdwijnen.

Ratio weerstandsvermogen

In dit gedeelte laten we zien hoe we het weerstandsvermogen van Wormerland berekenen. We vergelijken de benodigde weerstandscapaciteit, zoals vastgesteld bij de risico-inventarisatie, met de beschikbare weerstandscapaciteit. Het resultaat van deze vergelijking laat ons zien wat het weerstandsvermogen is.

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Beoordeling ratio weerstandsvermogen
De ratio kan worden beoordeeld met behulp van de onderstaande tabel (weerstandsnorm).

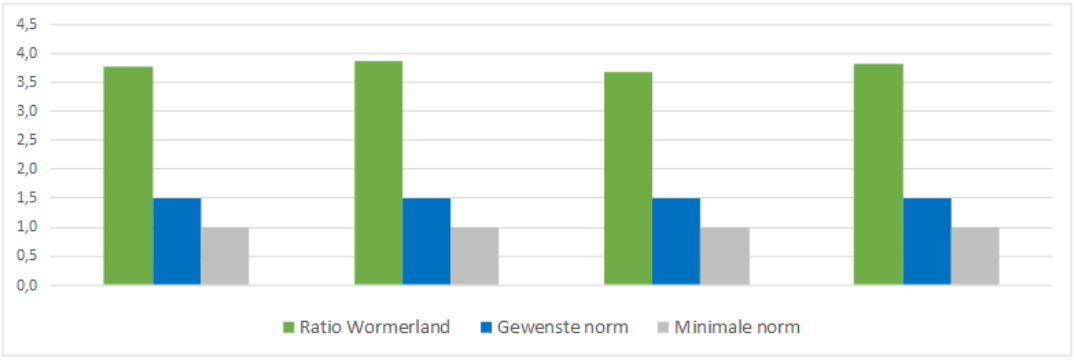
Ratio	Waarderingscijfer	Betekenis
> 2,0	A	Uitstekend
1,4 - 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	C	Voldoende
0,8 - 1,0	D	Matig
0,6 - 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

Classificatie: Int

In het beleidskader is vastgelegd dat de ratio minimaal 1,0 moet bedragen (waarderingscijfer C, zijnde voldoende) waarbij we ons richten op 1,5.

De verwachtte beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 1 januari 2027 in totaal €10.212.177. Als we de beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2027 afzetten tegen de benodigde (berekende) weerstandscapaciteit €2.705.387 dan is de ratio 2027 voor Wormerland 3,8. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Ratio Wormerland	3,8	3,9	3,7	3,8
Gewenste norm	1,5	1,5	1,5	1,5
Minimale norm	1,0	1,0	1,0	1,0

Weerstandscapaciteit

Met het risicoprofiel van Wormerland kunnen we bepalen hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen financieren.

Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit verslagjaar 2027
Het totaalbedrag van eventueel zich voordoende risico's bedraagt €2.705.387

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit verslagjaar 2027
De grootte van de algemene reserve wordt bepaald op basis van de stand van de Algemene Reserve, zoals vermeld in de goedgekeurde jaarrekening 2025.

Het verwachte verloop van de Algemene Reserve is als volgt:

(Verloop) Weerstandscapaciteit	2026	2027	2028	2029	2030
A. Omvang Algemene Reserve per 1 januari	**10.044.899**	**10.212.177**	**10.425.329**	**9.935.346**	**10.309.731**
Toevoeging in 2026: Jaarrekeningresultaat 2025 (RV 26/45)	954.495				
Af: Voorjaarsbericht 2026 (RV 26/44)	-202.383				
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Ontwikkelingsfonds	195.166				
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Monumenten (gedeeltelijk)	25.000				
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Bestuurlijke toekomst (gedeeltelijk)	25.000				
Reeds ingezet surplus DBE (Kadernota 2026, besluit juli 2025)	-250.000				
Inzet algemene reserve t.b.v. ingoeipad tariefsverhoging kostendekkend afval	-240.000				
Ophoging budget Verduurzaming Sportaccommmodaties (Raad 10 mrt 2026)	-110.000				
Onttrekking uit AR van incidentele toev.voorz.wachtgelden	-230.000				
Begrotingssaldi 2027-2030		213.152	-489.983	374.385	1.136.867
B. Verwachte weerstandscapaciteit 31 december	**10.212.177**	**10.425.329**	**9.935.346**	**10.309.731**	**11.446.598**
C. Benodigd weerstandsvermogen ratio 1,0 (stand begr 2027)	2.705.387	2.705.387	2.705.387	2.705.387	2.705.387
D. Surplus (overschot in alg reserve) (A-C)	7.339.512	7.506.790	7.719.942	7.229.959	7.604.344
E. 10% van het surplus (mag ingezet worden ter structurele dekking) (D*10%)	733.951	750.679	771.994	722.996	760.434
F. Ratio (A/C)*	**3,7**	**3,8**	**3,9**	**3,7**	**3,8**

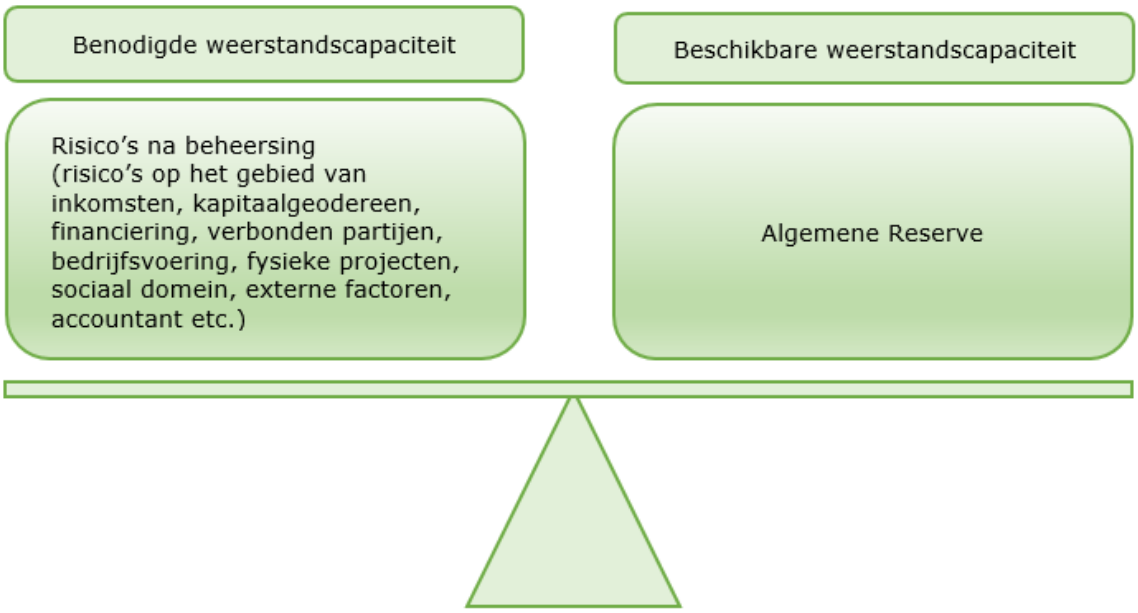
*Het nieuwe Gemeentelijk toezichtskader 2026 (GTK2026) geeft de berekening van het ratio t.o.v. de Algemene Reserve per 1 januari (voorheen per 31 dec)

Classificatie: Int

Wat is weerstandsvermogen?

Risicomanagement en het weerstandsvermogen horen bij elkaar. Het doel van het weerstandsvermogen is dat er geld opzij is gezet om financiële problemen op te vangen als risico's werkelijkheid worden. Kortom, weerstandsvermogen is het geld dat we nodig hebben om risico's te kunnen betalen.

Het weerstandsvermogen kan worden weergegeven als een weegschaal:

Risico inventarisatie en risicokaart
We hebben de risico's op een gestructureerde manier in kaart gebracht en beoordeeld. In totaal zijn er 18 risico's geïdentificeerd.

Om beter te begrijpen hoe de risico's verdeeld zijn op basis van kans en impact, gebruiken we een risicokaart (zie hieronder). De nummers op de kaart laten zien hoeveel risico's er in elk vakje van de risicokaart zitten. Zo wordt duidelijk hoe de risico's verdeeld zijn over het groene, oranje en rode gebied.

Impact	Maximaal financieel
Rampzalig	meer dan € 500.000
Ernstig	€250.001 tot en met €500.000
Hevig	€150.001 tot en met €250.000
Matig	€75.001 tot en met €150.000
Klein	€25.001 tot en met €75.000

			2		
				1	
	1	3		1	
		1			
1	2	6			

kans	10%	30%	50%	70%	90%
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

Classificatie: Int

Een risicoscore in het groene gebied is geen direct gevaar voor het voortbestaan van de organisatie. Risico's in het oranje gebied verdienen wel aandacht. Ze vormen op zichzelf nog geen groot gevaar, maar na verloop van tijd kunnen ze wel een bedreiging worden. Een risico in het rode gebied vereist directe actie om te voorkomen dat het voortbestaan van de organisatie in gevaar komt.

Toekomstige risico's

Ontbindingsprocedure bestuurlijke toekomst
In de toekomst zal Wormerland een bestuurlijke richting gaan bepalen. Een mogelijke wijziging in de bestuursvorm kan risico's met zich meebrengen. Op dit moment is de omvang en impact hiervan nog onzeker, waardoor dit risico niet is meegenomen in de huidige beoordeling. Het wordt wel benoemd, zodat het tijdig kan worden opgepakt zodra er een concreet besluit wordt genomen. Tot dat moment is er geen sprake van een actueel risico.

Verwijdering tijdelijke opvangunits in 2034
In het jaar 2034 moeten de in 2024 geplaatste tijdelijke units voor opvang van Oekraïners weer verwijderd worden. Er is een vergunning voor deze units voor 10 jaar. De kosten die voor de realisatie van deze opvangplek zijn 100% declarabel. In principe vallen de kosten van verwijdering na 10 jaar ook onder dezelfde regels en zouden ook deze kosten 100% declarabel zijn. Onzeker is echter of deze regeling in 2034 nog zal bestaan. Toekomstige kosten kunnen we echter niet declareren bij het rijk, alleen werkelijk gemaakte kosten.

Classificatie: Int

Classificatie: Int

Financiële risico's

Onderwerp	Prog	Omschrijving	Beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans
Inkomensvoorziening	3	Door het verstrekken van meer en langdurige uitkeringen komen de uitkeringslasten hoger uit dan de vergoeding uit de BUIG (Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten) vanuit het Rijk, waardoor de aanvulling uit de algemene middelen dient te komen.	•Budgetbewaking en monitoren van de financiële cijfers per kwartaal. •Elk kwartaal overleg met team werk en inkomen over de opbouw huidig cliëntenbestand, kenmerken instroom en mogelijke knelpunten in de doorgeleiding naar werk. •Strakkere controle op cliëntniveau op de meewerkingsplicht en zo nodig handhaving inzetten •Anticipatie op (verwachte) regionale arbeidsmarktstagnatie: Intensiveren van de samenwerking met het nieuwe Regionale Werkcentrum en inzet binnen de krappe sectoren om de mismatch te verkleinen.	Midden	Klein		€ 60.000	50%	€ 30.000
Specialistisch jeugdhulp	3	De kosten op Jeugdzorg stijgen sneller dan verwacht en dus begroot. We verwachten dat de druk op de (openeinderegeling) Jeugdzorg nog niet zal afnemen. Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de Jeugdzorg als gevolg van maatschappelijke en sociale ontwikkelingen. Daarnaast is de daadwerkelijke impact van de aanbesteding op de tarieven nog niet duidelijk.	• Monitoren van financiële cijfers via het regionale-en-lokale dashboard • Gemaakte afspraken in het contract met het jeugdteam betreft de toeleiding naar specialistische Jeugdhulp • Periodiek overleg met zorgaanbieders en wettelijke verwijzers over het naleven van de gemaakte afspraken • Preventieve of alternatieven vormen ontwikkelen en onderzoeken als gezinscoaches en Buurtgezinnen • Monitoren van impact aanbesteding op tarieven	Groot	Ernstig		€ 300.000	70%	€ 210.000
Specialistisch jeugdhulp	3	Gemeente Wormerland verschilt van mening met de gemeente Voorst wat betreft wie er verantwoordelijk is voor de inzet en bekostiging van Jeugdhulp voor een jeugdige (jeugdhulp met verblijf). De geschillencommissie dient hier nog een uitspraak over te doen. Een uitspraak in het nadeel van Wormerland kan betekenen dat we met terugwerkende kracht en na de toekomst toe de kosten dienen te dragen.	• Inzet van Bestemmingsreserve Sociaal Domein als deel van de dekking van het financiele risico • Wanneer wij als gemeente de verantwoordelijkheid over de casus terug krijgen kunnen we een onderzoek doen naar uitstroom naar Wet Langdurige Zorg (WLZ)	Midden	Rampzalig		€ 1.400.000	50%	€ 175.000
Wmo	3	Een mogelijke stijging van de kosten door een groter beroep op de WMO door vergrijzing, ouderen langer thuis blijven wonen en een toename van de prijzen door nieuwe aanbestedingen (arrangementen).	We bewaken het budget en monitoren de uitgaven aan ondersteuning door gecontracteerde aanbieders. Hierover wordt naar het bestuur gerapporteerd, en wanneer nodig wordt het budget bijgesteld in het Voorjaars- dan wel Najaarsbericht.	Groot	Hevig		€ 200.000	70%	€ 140.000

Classificatie: Int

Onderwerp	Prog	Omschrijving	Beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans
GGD	3	Stijging van de gemeentelijke bijdrage GGD door het niet realiseren van de taakstelling (5%) en de keuze voor de duurste structurele oplossingsrichting voor dekking overhead door het weggevallen van plustaak Jeugdteams Noord en Zuid van Zaanstad	Het gebruik van de GGD overlegstructuur om invloed uit te oefenen en indien nodig bij te sturen.	Midden	Klein		€ 75.000	50%	€ 37.500
Leerlingen- en Aov vervoer	3 + 4	Het AOV (Alg.Ouderenvervoer) en LLV (Leerlingenvervoer) (die medio 2022 gezamenlijk zijn aangesteed) worden betaald op basis van een open einderegeling. Het aantal mensen/kinderen dat gebruik maakt van deze regelingen is daardoor niet voorspelbaar en varieert per periode. Er is dus een risico dat het beschikbare budget wordt overschreden.	•Het vervoer wordt gemonitord. Elk kwartaal wordt een rapportage geleverd, waardoor het verbruik inzichtelijk is. • Het benodigde budget wordt bij de P&C-documenten waar nodig aangepast •Gericht communiceren met basisscholen, speciaal onderwijs en medisch kinderdagcentrum over het aanvraagproces leerlingenvervoer bij de gemeente en de voorwaarden om in aanmerking te komen.	Klein	Klein		€ 50.000	30%	€ 15.000
Kernschool	4	Er is een nieuw convenant afgesloten over de Kernschool in Zaanstad. Hier volgen kinderen van nieuwkomers gedurende één tot anderhalf jaar onderwijs voordat zij doorstromen naar een reguliere basisschool. In dit convenant is opgenomen dat bij een eventueel financieel tekort de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan hierin gezamenlijk bijspringen. In het vorige convenant was dit alleen de gemeente Zaanstad, maar op de Kernschool zitten ook kinderen vanuit onze gemeente. Tot op heden is het niet voorgekomen dat de Kernschool een financieel tekort had.	Monitoring gedurende het jaar, en nauw contact met de betreffende afdeling over de uitputting van het budget.	Zeer Klein	Klein		€ 25.100	10%	€ 2.510
Stormschade	5	Schade aan bomen en struiken als het gevolg van storm.	Onderhoud conform het onderhoudsplan uitvoeren en de bomen regelmatig inspecteren.	Midden	Klein		€ 40.000	50%	€ 20.000
Ontwikkelgebieden	5	De gemeente heeft zelf geen grondexploitatie in uitvoering, maar participeert in de ontwikkelingen van derden.	Per grondexploitatie wordt een grex opgesteld, waarin alle ontwikkelingen, kosten en baten onder elkaar worden gezet. Met de ontwikkelaar wordt een intentie- en anterieure overeenkomst afgesloten, waarbij alle afspraken worden vastgelegd, en een vergoeding voor de ambtelijke kosten wordt afgesproken.	Midden	Hevig		€ 200.000	50%	€ 100.000
Gladheidbestrijding	5	Bij een strenge en/of langdurige winter kunnen de kosten oplopen, en is het budget niet toereikend.	Monitoring van de budgetten gedurende het jaar, en nauw contact met de betreffende afdelingen over de uitputting van het budget.	Midden	Klein		€ 40.000	50%	€ 20.000
Afvalinzameling en recycletarief	5	De afvalinzameling en verwerking van het huishoudelijk afval loopt via de VVI van de HVC. Bij het opstellen van de tarieven wordt rekening gehouden met de daling van het aantal aangeleverde tonnen huishoudelijk afval. Het risico doet zich voor bij stagneren van de daling in aangeleverde tonnen huishoudelijk afval.	Communicatiemogelijkheden vanuit de VVI/HVC worden optimaal ingezet om het aantal tonnen huishoudelijk afval terug te brengen, om uiteindelijk te voldoen aan de VANG doelstelling.	Midden	Klein		€ 75.000	50%	€ 37.500

Classificatie: Int

Classificatie: Int

Onderwerp	Prog	Omschrijving	Beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans
Aansprakelijkstelling agv onderhoud openbare ruimte	5	Het aantal aansprakelijkstellingen tegen de gemeente stijgt. Dit is mede het gevolg van de staat van de openbare ruimte. Door uitstel van herinrichtingprojecten en het afromen van onderhoudsbudgetten wordt de openbare ruimte slechter, waardoor meer schade aan derden wordt geclaimd.	Hiervoor is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten, welke in veel gevallen de schade zal overnemen. Echter het eigen risico bedraagt 2,500 per gebeurtenis.	Midden	Klein		€ 15.000	50%	€ 7.500
Klimaat	5	Deze risico's zijn onder andere wateroverlast, droogte, hitte, overstroming, en extreme neerslag. Niet alleen de impact van deze risico's moet worden beheerst, maar ook de overgang naar een klimaatbestendige leefomgeving moet worden ondersteunt. Dit omvat onder andere het aanpassen van het ruimtelijk beleid, woningbouw beleid, natuurbeleid en landbouw beleid om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te beperken of te voorkomen.	Klimaatadaptatie is geen op zichzelf staand beleid, maar zou sturend moeten zijn in onder andere het ruimtelijk beleid, woningbouw beleid, natuurbeleid en landbouw beleid. Door het intensieve gebruik van ruimte in Nederland, raakt klimaatadaptatie vaak vele aspecten van de samenleving. Aanpassingen aan klimaatverandering zijn daardoor vaak complex en vragen om overkoepelende, structurele keuzes van politiek en beleid.	Midden	Matig		€ 100.000	50%	€ 50.000
Weerstandscapaciteit Over-gemeenten	6	De GR Over-gemeenten heeft een lage weerstandscapaciteit. Bij risico's die de organisatie niet zelf kan dragen komt 62% van het meerdere voor rekening van Wormeland.	Door het voeren van geharmoniseerd risicomanagement en goede beheersmaatregelen worden risico's zo veel als mogelijk voorkomen.	Midden	Rampzalig		€ 766.320	50%	€ 383.160
Lopende juridische procedures en ruimtelijke projecten	6	De uitkomsten van enkele juridische procedures en de ontwikkelingen rond de vergunningverlening voor diverse ruimtelijke projecten.		Klein	Hevig		€ 250.000	30%	€ 75.000
Algemene uitkering	6	De komende jaren is de trap-op-trap-af-methode losgelaten maar beweegt de algemene uitkering mee met het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit betekent dat we niet zo sterk schommelen in de algemene uitkering als voorheen. We volgend de rijksbegroting alleen nog qua loon- en prijsstijgingen. Het risico blijft wel deels bestaan omdat ook loon- en prijsstijgingen te rooskleurig kunnen worden ingeschat en dus tot een daling van de algemene uitkering kunnen zorgen. Daarnaast zijn hoeveelheidsverschillen altijd lastig te ramen. Deze hoeveelheden bepalen de hoogte van de algemene uitkering (maatstaven).	Gedurende het begrotingsjaar worden aanpassingen in de algemene uitkering verwerkt in de planning en control documenten. Risico's op grote mutaties worden door het jaar heen gevolgd.	Midden	Hevig		€ 200.000	50%	€ 100.000

Classificatie: Int

Onderwerp	Prog	Omschrijving	Beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans
AVG en datalekken	6	Risico dat persoonsgegevens op straat komen te liggen en dat de betreffende personen hiervan schade ondervinden. Daarnaast zijn er bij een datalek risico's op imagoschade en financiële boetes voor de gemeente	Goede interne privacy en securityprocedures/registers centraal beschikbaar. Controle op procedures (PDCA-cyclus). Transparantie naar betrokkenen (met name medewerkers en burgers). Afsluiten verwerkersovereenkomsten met externe partners. Werken vanuit vierogenprincipe bij verzending bij risicovolle mailingen en/of brieven. Periodieke voorlichting voor medewerkers over regelgeving, verantwoord omgaan met informatie en veilig ICT-gebruik door de functionaris gegevensbescherming. Gebruikmaken van encryptie. Vastleggen van alle beveiligingsincidenten. Inrichten van een privacy organisatie.	Midden	Hevig		€ 250.000	50%	€ 125.000
Dekking pensioenvoorziening (oud-) wethouders	6	De voorziening voor dekking van de pensioenvoorziening is aangepast in verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel in 2028. Ondanks afstemming met onze accountant bestaat de kans dat de dekking onvoldoende blijkt, indien de werkelijke dekkingsgraad hoger uitvalt.	Er is een egalisatiereserve beschikbaar om fluctuaties (deels) op te vangen.	Klein	Klein		€ 43.000	30%	€ 12.900
									€ 1.541.070
18	**financiële risico's**					Veiligheidsmarge 2% begrotingstotaal zonder bestemmingen			€ 1.164.317
						Financieel risico /benodigd weerstandscapaciteit			**€ 2.705.387**

Niet-financiële risico's

In totaal zijn er voor de gemeente 18 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd met een risicobedrag van €2.6705.387. Van de 18 risico's zijn er 8 ook als niet-financieel beoordeeld.

De niet financiële risico's staan weergegeven in onderstaande tabel:

Onderwerp	Risico	Programma	Impact - niet financieel
Specialistisch jeugdhulp	1. De druk op Jeugdhulp is groot, zo heeft de sector te maken met personeelstekorten. Daardoor kunnen wachtlijsten oplopen en problemen van jeugdigen verergeren. 2. Jeugdhulp gaat per definitie over kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Er kunnen zich calamiteiten voordoen die kunnen leiden tot imagoschade.	3	Matig
Wmo	Het niet krijgen van passende zorg (bijvoorbeeld door lange wachtrijen of bureaucratische problemen) kan leiden tot verergering van de fysieke en/of mentale achteruitgang van clienten.	3	Matig
Welzijn	Het huidige begrotingsbudget van Welzijnwonenplus is ontoereikend om de afgesproken welzijnsactiviteiten structureel uit te voeren. Hierdoor worden momenteel onderdelen van de reguliere dienstverlening gefinancierd via tijdelijke SPUK-middelen. Dit leidt tot onzekerheid over voortzetting van activiteiten, afhankelijkheid van incidentele financiering en beperkte beleidsvrijheid op de langere termijn. Het creëert een structureel risico op het welzijnsgebied. Een afname van preventieven zorg kan leiden tot een groter beroep op maatwerkvoorzieningen op Jeugd en WMO.	3	Matig
Gladheidbestrijding	De gemeente is dag en nacht paraat om gladheid te bestrijden als de winter toeslaat. We zetten ons in om de belangrijkste wegen en fietspaden begaanbaar te houden. Door de weersverwachting goed in de gaten te houden en preventief te strooien, proberen we de gladheid voor te zijn en de verkeersveiligheid te waarborgen.	5	Matig
Openbare ruimte	Een niet financieel risico is het aangezicht van de openbare ruimte. Conform de beheersplannen wordt gewerkt aan het onderhoudsnivo B. Echter door weersinvloeden met afwisseling van veel zon en water kan het aangezicht van de openbare ruimte achterstanden vertonen.	5	Matig
Juridische procedures	Dienstverlening kan onder druk komen te staan door de hoeveelheid van aantal juridische vraagstukken en verzoeken. Ook kan er imagoschade ontstaan.	6	Matig
Algemene uitkering	Door daling van de Algemene Uitkering kan het mogelijk zijn dat alle wettelijke taken en/of plaatselijk beleid van de gemeente onder politieke druk komen te staan.	6	Matig
AVG en datalekken	Risico dat persoonsgegevens op straat komen te liggen en dat de betreffende personen hiervan schade ondervinden. Daarnaast zijn er bij een datalek risico's op imagoschade en financiële boetes voor de gemeente.	6	Hevig

8 niet-financiële risico's

Financiële kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden deze onderstaande financiële getallen opgenomen. Deze moeten meer zicht geven over de financiële positie en de vergelijkbaarheid daarvan met andere gemeenten.

WAT BETEKENEN DEZE VERPLICHTE KENGETALLEN?
De in deze paragraaf berekende kengetallen zijn verplicht volgens de financiële regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)). Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente Wormerland en de zorgen voor vergelijkbaarheid met andere gemeenten. Allereerst lichten we toe wat de 5 kengetallen betekenen, wat het doel ervan is en hoe de kengetallen met elkaar samenhangen.

Totaalscore

We beginnen even met de uitleg van de eindscore. Er zijn in totaal 5 financiële kengetallen die meetellen in de totaalscore (schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, solvabiliteit, grondexploitatie, structurele begrotingsruimte en belastingcapaciteit). Deze 5 kengetallen zijn volgens de financiële regelgeving (BBV) verplicht te berekenen in de jaarrekening en de begroting. Elk van deze kengetallen zit een berekening onder die tot een percentage leidt. De percentages die de gemeente Wormerland scoort geven in de scoretabel een aantal punten weer. Deze punten zijn een gewogen aantal punten om tot een totaalscore te komen. Het totaal van deze punten geeft een overall beeld van de financiële positie weer van de gemeente Wormerland. De gemeente Wormerland scoort in alle jaren een neutraal risicoprofiel.

Classificatie: Int

Samenhang tussen de kengetallen
Uit elk van de 5 berekende kengetallen komt een % als uitkomst. De provincie gebruikt de kengetallen als toezichthouder bij de beoordeling van onze financiële positie. De provincie hanteert daarbij de volgende signaleringskaart (scorekaart).

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	> 130%	30	20	10
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%	40	27	13
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%	15	10	5
Structurele exploitatieruimte (begroting)	> 0%	0%	< 0%	10	6	3
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%	5	3	1
				100	66	32

Hoe werkt de scorekaart?
Dit kunnen we het eenvoudigst uitleggen met een voorbeeld: De gemeente Wormerland scoort op het 1e kengetal (netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) een totaal van 16% (kolom Jaarrekening 2025, zie de tabel A hieronder). Dan komen we in de categorie 'minst risicovol', omdat 16% lager is dan de genoemde 90%-grens in de tabel hierboven. De categorie 'minst risicovol' levert dan 30 punten zoals af te lezen is in bovenstaande tabel. Zo vullen we alle 5 de kengetallen voor alle jaren in en komen we tot een totaalscore van maximaal 100 punten.

Hoe scoort de gemeente Wormerland?
Hieronder ziet u 3 tabellen, tabel A, B en C. In tabel A worden de financiële kengetallen van de gemeente Wormerland ingevuld. Dit is een samenvatting van de tabellen met berekeningen van de 5 (verplichte) financiële kengetallen verderop in deze paragraaf. Tabel B vertaalt deze percentages uit tabel A in een waardering (minst risicovol, neutraal of meest risicovol). In tabel C wordt deze waardering weer vertaald in een score (getal). Deze score is af te lezen in de scoretabel hierboven. Deze tabel C geeft onderaan de totaalscore voor de gemeente Wormerland. In totaal scoort de gemeente Wormerland alle jaren een risiconiveau 'Neutraal'.

Om de leesbaarheid te bevorderen hebben we de kengetallen die in de categorie 'Meest risicovol' vallen gearceerd in onderstaande tabellen.

Classificatie: Int

A. Waarderingspercentage	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	16%	40%	40%	45%	48%	37%
Solvabiliteitsratio	43%	37%	36%	35%	34%	35%
Grondexploitatie	1%	0	1%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte (begroting)	0%	-1%	1,9%	-0,5%	0,8%	2,2%
Belastingcapaciteit	122%	125%	127%	127%	127%	127%

B. Waardering	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol
Solvabiliteitsratio	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal
Grondexploitatie	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol
Structurele exploitatieruimte (begroting)	Neutraal	Meest riscovol	Minst riscovol	Meest riscovol	Minst riscovol	Minst riscovol
Belastingcapaciteit	Meest riscovol	Meest riscovol	Meest riscovol	Meest riscovol	Meest riscovol	Meest riscovol

C. Waarderingpunten	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30	30	30	30	30	30
Solvabiliteitsratio	27	27	27	27	27	27
Grondexploitatie	15	15	15	15	15	15
Structurele exploitatieruimte (begroting)	6	3	10	3	10	10
Belastingcapaciteit	1	1	1	1	1	1
Totaal waarderingspunten	**79**	**76**	**83**	**76**	**83**	**83**
Risiconiveau	**Neutraal**	**Neutraal**	**Neutraal**	**Neutraal**	**Neutraal**	**Neutraal**

WAT BETEKENT DEZE SCORE VOOR DE GEMEENTE WORMERLAND?

Classificatie: Int

Hieronder leggen we kort uit wat de 5 kengetallen betekenen en wat de score inhoudt.

1e kengetal - Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (= excl. verstrekte leningen)
De netto schuldquote geeft de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie weer. Een hogere netto schuldquote betekent een grotere schuldenlast en dus een grotere druk op de exploitatie. Dit wordt weergegeven in een percentage. Hoe hoger de schuldquote hoe meer risico de gemeente loopt. Wormerland scoort alle jaren onder de 90% en zit in de categorie ‘minst risicovol’ en krijg je volgens het scoreformulier 30 punten. Zoals hierboven uitgelegd tellen deze punten op tot een totaalbeoordeling van alle 5 de kengetallen samen.

2e kengetal - Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit percentage geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente. De gemeente scoort hiermee alle jaren ‘neutraal’. We scoren hiermee in totaal 27 punten op de totaalbeoordeling van alle 5 de kengetallen samen.
De solvabiliteitsratio is een belangrijke factor in de bepaling of we wel of niet het surplus mogen inzetten. Het solvabiliteitsniveau moet minimaal 20% zijn om dit surplus te mogen inzetten. Het surplus is het geld wat ‘over’ is in de Algemene reserve waar we niet onze benoemde risico’s van hoeven te dekken. Van dit surplus mogen we 10% inzetten als structurele dekking.

3e kengetal - Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Dit kengetal scoort als ‘minst risicovol’. We scoren hiermee in totaal 15 punten op de totaalbeoordeling van alle 5 de kengetallen samen.

4e kengetal - Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Hoe hoger dit percentage hoe minder risico de gemeente loopt. Ten alle tijden mogen de structurele lasten niet hoger zijn dan de structurele baten. In de begroting 2027 zijn niet alle jaren structureel in evenwicht, maar wel vanaf 2029. Dit structurele evenwicht is een belangrijke beoordelingsfactor van onze toezichthouder de Provincie.
We scoren als Wormerland in 2025 'neutraal' (6 punten), in 2026 en 2028 ‘meest risico’. (3 punten) De overige jaren scoren we ‘minst risicovol’ (10 punten). Alles onder de 0% is niet structureel in evenwicht en alles boven de 0% wel structureel in evenwicht. Deze scores tellen weer mee in de totaalbeoordeling zoals hierboven beschreven.

5e kengetal - Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het jaar daarvoor en dit uit te drukken in een percentage. In 2027 scoren we 125%. En is de gemeente dus duurder dan landelijk gemiddeld van het jaar daarvoor. De gemeente Wormerland valt hierdoor in de categorie ‘meest risicovol’ en scoort hiermee slechts 1 punt op de totaalscore.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Tot zover de uitleg van wat de kengetallen zijn, waar ze toe dienen en hoe deze in samenhang met elkaar tot een score komen. Hieronder volgen de (verplichte) berekeningen van de financiële kengetallen.

Classificatie: Int

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal telt niet mee voor het scoreformulier (alleen de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen telt mee).

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A Vaste schulden	19.331	19.497	23.675	26.119	25.362	30.555
B Netto vlottende schulden	2.546	4.000	2.500	2.500	2.500	2.500
C Overlopende passiva	9.319	5.260	12.465	12.011	14.772	3.873
D Financiële activa (alleen uitzettingen (=Revolving fund))	1.599	1.450	1.599	1.599	1.599	1.599
E Uitzettingen < 1 jaar	15.730	2.000	10.000	10.000	10.000	10.000
F Liquide middelen	334	300	300	300	300	300
G Overlopende activa	1.758	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
H Totale baten (excl. mut. reserves)	62.620	53.353	58.141	56.549	57.580	59.593
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	**19%**	**43%**	**43%**	**47%**	**50%**	**39%**

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A Vaste schulden	19.331	19.497	23.675	26.119	25.362	30.555
B Netto vlottende schulden	2.546	4.000	2.500	2.500	2.500	2.500
C Overlopende passiva	9.319	5.260	12.465	12.011	14.772	3.873
D Financiële activa (excl. kap. vertrekkingen deelnemingen)	3.397	3.031	2.962	2.744	2.525	2.306
E Uitzettingen < 1 jaar	15.730	2.000	10.000	10.000	10.000	10.000
F Liquide middelen	334	300	300	300	300	300
G Overlopende activa	1.758	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
H Totale baten (excl. mutaties in reserves)	62.620	53.593	58.141	56.549	57.580	59.593
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	**16%**	**40%**	**40%**	**45%**	**48%**	**37%**

Classificatie: Int

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A Eigen vermogen	29.293	22.954	26.925	26.151	26.163	27.003
B Balanstotaal	68.417	61.473	74.176	75.560	77.657	76.720
Solvabiliteit (A/B) x100%	**43%**	**37%**	**36%**	**35%**	**34%**	**35%**

Kengetal grondexploitatie
Grondexploitatie kan een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Kengetallen grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	789	0	789	0	0	0
B Bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0	0	0
C Totale baten (exclusief mutaties reserves)	62.620	50.495	58.141	56.549	57.580	59.593
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	**1%**	**0%**	**1%**	**0%**	**0%**	**0%**

Structurele exploitatieruimte
Meerjarig structureel begrotingsevenwicht Onderstaand vindt u de tabel 'meerjarig structureel begrotingsevenwicht' zoals deze door de commissie BBV is voorgeschreven. Deze wordt verplicht opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het meerjarig structureel evenwicht is een belangrijk toetsingsmiddel voor de Provincie om het toezichtregime te bepalen. Dit bepaalt in belangrijke mate hoezeer de gemeente in staat is aan zijn structurele verplichtingen te kunnen voldoen.
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Classificatie: Int

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x €1.000)	2027	2028	2029	2030
A Geraamde lasten (voor bestemming)	58.217.726	57.322.255	57.567.717	58.753.164
B Geraamde baten (voor bestemming)	58.140.905	56.548.885	57.579.861	59.592.790
C (Geraamd totaal) Saldo baten en lasten (begrotingssaldo voor bestemming) (B-A)	**-76.821**	**-773.370**	**12.144**	**839.626**
D Beoogde toevoegingen aan reserves	491.559	423.335	423.335	423.335
E Beoogde onttrekkingen aan reserves	781.532	706.722	785.576	720.576
F Begrotingsssaldo na bestemming (geraamd resultaat) (C-D+E)	**213.152**	**-489.983**	**374.385**	**1.136.867**
G Waarvan incidentele lasten en incidentele toevoegingen aan reserves	2.737.660	505.943	473.335	494.823
H Waarvan incidentele baten en incidentele toevoegingen aan reserves	1.824.379	312.994	408.094	343.094
I Saldo incidentele baten en lasten (G-H)	**913.281**	**192.949**	**65.241**	**151.729**
J Structureel begrotingsssaldo (geraamd structureel resultaat)	**1.126.433**	**-297.034**	**439.626**	**1.288.596**
J Structureel begrotingsssaldo (%) (J/B)	**1,9%**	**-0,5%**	**0,8%**	**2,2%**

** Zie voor de specificatie van de incidentele posten en structurele onttrekkingen aan reserves de tabellen in de Paragraaf Financiële positie (structureel begrotingsevenwicht) in deze begroting.*

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het jaar daarvoor en dit uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	2025	2026	2027
A OZB-lasten gezin bij gem. WOZ-waarde	573	620	632
B Rioolheffing gezin	288	295	301
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	366	417	476
D Evt. heffingskorting	-	-	-
E Totale woonlasten gezin bij gem. WOZ-waarde	**1.227**	**1.332**	**1.409**
F Woonlasten landelijk gem. gezin t-1	1.009	1.063	1.111
Woonlasten t.o.v. landelijk gem. jaar ervoor (E/F) x 100%	**122%**	**125%**	**127%**

bron: https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2026/bijlagen-2026-en-databestanden/

Classificatie: Int

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Waar gaat deze paragraaf over?

Alle kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. De onderhoudsstatus bepaalt de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Deze paragraaf beschrijft welke werkzaamheden in 2027 worden uitgevoerd en vormt daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaande tabel zijn de van belang zijnde gegevens per kapitaalgoed weergegeven, op deze punten toetst de provincie.

Categorie	Beleidskader (incl. looptijd & datum vaststelling raad)	Gewenste kwaliteitsniveau (volgens beleidskader)	Inspecties (frequentie, normstelling e.d.)	Financiële vertaling in de begroting	Raming voldoende? *	Achterstallig onderhoud? **
Wegen	Planmatig integraal onderhoud 2020-2030 en daarnaast worden herinrichtingen verricht conform het MIP (MIP, Meerjaren Investeringen Plan, en wordt jaarlijks vastgesteld bij de begroting)	Het onderhoudsniveau is gebaseerd op niveau B. Onderhoudsniveau B voor wegen staat voor voldoende en functioneel beheer. Het is een basis- tot gemiddeld kwaliteitsniveau volgens CROW richtlijnen, waarbij de weg veilig en bruikbaar blijft, kleine gebreken tijdig worden verholpen en de levensduur van het wegdek wordt beschermd zonder dat er sprake is van luxe of intensief uitstralingsonderhoud.	De inspecties van wegen worden uitbesteed. Periodiek vindt een preventieve inspectie plaats, gericht op de instandhouding van de wegen. Indien daar aanleiding toe is, wordt aanvullend een verdiepende technische inspectie uitgevoerd.	Voor het regulier onderhoud zijn budgetten in de begroting opgenomen voor onderhoud, werkbudget, markeringen en schelpenpaden met een totaal jaarlijks budget van €344.808.	ja	nee
Civiele kunstwerken	Civieltechnische kunstwerken Instandhoudingsinspectie en risicoscan uit 2020 (+vervolgonderzoeken 9 bruggen) + aanvullend MIP voor de mechanische en elektrische installaties van de twee bediende ophaalbruggen. De looptijd van de plannen is 2019-2040, In 2027 wordt het MIP van een aantal bediende ophaalbruggen geactualiseerd.	Het onderhoudsniveau is gebaseerd op niveau B. Het **onderhoudsniveau B** voor bruggen en kunstwerken betekent een basiskwaliteit die de verkeersveiligheid niet in gevaar brengt en de kans op schadeclaims klein houdt.	De inspecties van civiele kunstwerken worden uitbesteed. Elke drie jaar vindt een preventieve inspectie plaats, gericht op de instandhouding van de kunstwerken. Indien daar aanleiding toe is, wordt aanvullend een verdiepende technische inspectie uitgevoerd.	Voor het reguliere onderhoud is een jaarlijks budget van €180.704 voor de bruggen en kunstwerken. Daarnaast is jaarlijks een onderhoudsbudget van €285.320 voor de Zaanbrug. Voor de egalisatie van de onderhoudsbudgetten is een bestemmingsreserve met een saldo per 31 december 2025 €880.660.	ja	nee
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan (GWRP) 2025-2029 (Vastgesteld in 2025)	Voldoende	De integrale inspectie van het riool voorafgaand aan het opstellen of herijken van het riool- en waterzorgprogramma (GRWP) wordt uitbesteed. Gedurende de looptijd van het	De budgetten zijn opgebouwd in onderhoudsbudgetten voor rioolstelsel en voor de gemalen. De onderhoudsbudgetten zijn gebaseerd op het in 2025	ja	nee

Classificatie: Int

			GRWP vinden inspecties op reactieve basis plaats. Deze inspecties worden door externe uitgevoerd en zijn, mede afhankelijk van de voortgang van het GRWP, met name gericht op het bewaken van de onderhoudstoestand en een doelmatige besteding van de beschikbare middelen. Waar nodig wordt de eerst inzet gepleegd door onze eigen buitendienst.	vastgestelde GWRP, met een totaalbedrag van €574.911 met daarnaast nog monitorings- en inspectiebudgetten. Voor de egalisering van de kosten is een rioolvoorziening aanwezig, waarop de fluctuaties worden gemuteerd. De voorziening wordt conform het GWRP in de komende jaren ingezet om tariefsverhoging te voorkomen.		
Water	Waterbeheerplan 2022 (walkanten/onderhoud beschoeiingen en baggeren) (vastgesteld in 2022)	Het onderhoudsniveau is gebaseerd op niveau B.	In overleg met het HHNK worden de waterwegen bijgehouden. Voor het onderhoud van walkanten zijn contracten met aannemers. Het vervangen van de beschoeiingen is onderdeel van de MIP (Meerjaren Investerings Plan)	Ondanks het in termijn verlopen waterbeheerplan, wordt in het verlengde hiervan nog steeds het onderhoud uitgevoerd.	ja	nee
Groen	Groenbeheerplan 2010-2030 (vastgesteld in 2010)	Het onderhoudsniveau is gebaseerd op niveau B. Onderhoudsniveau B is een gemiddeld onderhoudsniveau voor de openbare ruimte, met een nette en verzorgde uitstraling.	Met de aannemers en onderaannemers wordt gewerkt met bestekken, waarbij alle werkzaamheden voor vaste prijzen in de openbare ruimte worden meegenomen. Daarnaast is binnen het budget ruimte voor ad-hoc werkzaamheden. Met ingang van 2026 worden onder andere de maaiwerkzaamheden uitgevoerd door de eigen buitendienst.	Met ingang van 2025 zijn diverse taken van het onderhoud openbaar groen verschoven naar onze eigen buitendienst. De budgetten gebaseerd op de contracten met de aannemers voor het openbaar groen bedragen jaarlijks €561.867. Daarnaast is een budget van €51.252 voor onderhoud bomen. Voor 2027 is een incidenteel budget geraamd voor het opstellen van een nieuw bomenbeheerplan.	ja	nee
Gebouwen	Meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) 2026-2055 (vastgesteld in mei 2026)	Goed.	De integrale inspectie van het gemeentelijk vastgoed voorafgaand aan het opstellen of herijken van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt uitbesteed en	Voor alle gemeentelijke vastgoed is een nieuw onderhoudsplan opgesteld. Met ingang van 2026 zijn alle budgetten aangepast en	ja	ja, voor twee panden, het pand aan de Enge Wormer 7, als onderdeel van de Bartelsluislocatie en het Heerenhuis

Classificatie: Int

			uitgevoerd conform de NEN 2767-norm. Gedurende de looptijd van het MJOP vinden inspecties op reactieve basis plaats. Deze inspecties worden door eigen medewerkers uitgevoerd en zijn, mede afhankelijk van de voortgang van het MJOP, met name gericht op het bewaken van de onderhoudstoestand en een doelmatige besteding van de beschikbare middelen.	waar nodig opgehoogd conform raadsbesluit en MJOP's.		in Spijkerboor. Voor beide panden zijn projecten opgericht waarbij afstoten of behouden een keuze gaat worden.

*Is het benodigde onderhoudsbudget van genoemde kapitaalgoederen (voortvloeiend uit het door de raad vastgestelde
kwaliteitsniveau) reëel verwerkt in de (meerjaren)begroting?
**Indien er achterstallig onderhoud is licht toe hoe dit is verwerkt in de (meerjaren)begroting. Waarom wel/niet?

Ontwikkelingen

Integrale projecten
In de Kalanderwijk zal in 2027 worden gestart met vervanging riool en aansluitend de verharding. Waar mogelijk komen extra parkeervakken. In 2026 stond ook de Nieuwe buurt in Jisp op de planning voor integraal groot onderhoud. Als eerste wordt het rioolstelsel verbeterd. Dat is van start gegaan. In 2027 volgen dan de wegen, de verlichting en het groen.

In 2026 speelt ook nog steeds de Molenbuurt (Molstraat en Valkstraat). Wormer Wonen bouwt hier woningen en we onderzoeken of er een nieuw regenwaterriool kan worden aangelegd in combinatie met nieuwe bestrating.

Water
De gemeente Wormerland heeft een intentieovereenkomst 'Overname Stedelijk Water' afgesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) waarin partijen de intentie hebben uitgesproken om het onderhoud van het stedelijke water, dit bestaat onder andere uit het maaien van waterplanten en baggeren, over te dragen van de gemeente naar het HHNK.
In dit traject is samen met de aannemer en gebiedsbeheerder geconstateerd dat het opstarten van het project voor een overname in de kern Wormer niet doelmatig is door de slechte bereikbaarheid. In de overige kernen binnen het plangebied zijn er geen waterlopen waarvan de onderhoudsplicht in aanmerking komt voor overname. Er is besloten om ambtelijk het advies af te geven het project Overname Stedelijk Water in de gemeente Wormerland niet op te starten omdat dit niet doelmatig is.

Wegen
In 2026 is het project Fietstunnel N515 een volgende fase ingegaan. Ontwerp en tekeningen zijn tot in detail uitgewerkt en alle onderzoeken en vergunningen aangevraagd. De provincie Noord-Holland is hiervan trekker, met een financiële bijdrage van Vervoerregio Amsterdam, gemeentes Zaanstad en Wormerland. Realisatie van het project zal waarschijnlijk eind 2027 starten.

Voor de herinrichting van het Weiver en de Dorpsstraat is een krediet van €925.000 opgenomen in het Meerjarenplan (MJP). Daarmee is de dekking voor deze herinrichting gedekt in de Begroting. Voordat deze investering ook echt beschikbaar gesteld wordt zal de raad hierover t.z.t. een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming ontvangen (toezegging raad juli 2025).

Classificatie: Int

Gebouwen
Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen gaat conform het Meerjarenonderhoudsplan (MOP). In 2024-2025 zijn er nieuwe MJOP's gemaakt. Deze zijn in 2026 door de Raad vastgesteld. Het toekomstig onderhoud zal conform het vastgestelde MJOP geschieden.

Bartelsluis
De Bartelsluis verkeert niet in goede staat. De gemeente ondersteunt de wens van diverse betrokkenen om de sluis te restaureren en wil initiatieven van derden stimuleren en faciliteren. De gemeente heeft eerder het huis naast de sluis aangekocht als strategische aankoop. Daarnaast ligt er een aanbod van het HHNK om de sluis zelf aan te kopen. De gemeente overweegt of en hoe deze aankoop mogelijk gemaakt kan worden en welke randvoorwaarden hiervoor nodig zijn. We willen goed uitzoeken wat een eventuele renovatie van de sluis aan kosten met zich meebrengt en of de doelstelling van de renovatie in lijn is met de eisen vanuit HHNK. Hierbij zal ook afgewogen moeten worden op welke wijze de gemeente om wil gaan met het naastgelegen huis, dat in zeer slechte staat verkeert.

Heerenhuis
In 2026 worden er conserverende werkzaamheden uitgevoerd aan het monumentale pand om verdere achteruitgang te voorkomen. Dit in afwachting tot de plannen met dit gebouw (renovatie en/of verkoop en/of verhuur). Voor eventueel verder herstel van dit pand is €1.500.000 dekking in het meerjarenplan gereserveerd.

Openbare verlichting
De raad heeft in november 2024 (1e begrotingswijziging 2025) besloten tot het versneld invoeren van omzetting openbare verlichting naar duurzame ledverlichting. In 2025 is gestart als pilot met dit versneld omzetten van 1 wijk (Westeinde, omgeving voormalig tennisvereniging De Eendracht) naar duurzame ledverlichting door inzet van onze eigen buitendienst. Deze pilot is goed bevallen en deze werkwijze blijven we in 2027 verder uitbreiden.

Bruggen
In 2027 is er gepland (klein) onderhoud aan een aantal bruggen. Daarnaast zal van een aantal bediende ophaalbruggen het meerjaren onderhoudsprogramma worden geactualiseerd. Gepland zijn verder de uitvoering van de vervanging van een tweetal duikers in de Koningsvarenstraat.

Meerjareninvesteringsplan

Het meerjarenplan (MJP) 2027 laat het voorgenomen nieuwe beleid zien. Dat beleid is opgenomen in de programma's van de begroting.
De onontkoombare en vervangingsinvesteringen voor het jaar 2027 worden door middel van het vaststellen van de begroting 2027 door de Raad beschikbaar gesteld. Dat geldt niet voor de nieuwe investeringen uit dit MJP. Voor die investeringen dient nog een afzonderlijk raadsvoorstel met inhoudelijke zaken en het definitieve benodigde bedrag ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Classificatie: Int

MEERJARENPLAN (MJP) 2027-2030

Programma / Omschrijving	wanneer in begr	expl/nieuwe verv.inv	Urgentie A/N/G	Investering netto	afschr.	begin jaar	Kapitaallasten 2027	2028	2029	2030
Progr 2 Ruimtelijke ontwikkeling										
Recreatie &Toerisme, pluspakket:										
Zwemvlot in Poel/Zwet	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	9.000	10	2023	976	976	976	976
Visie waterrecreatie Za/Wa	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	20.000	10	2023	2.169	2.169	2.169	2.169
Schuilplekken fietsers (inv.na bijdrage derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	20.000	10	2024	2.169	2.169	2.169	2.169
aanlegstijgers langs de Zaan (inv.na bijdrage derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	48.000	20	2024	2.796	2.796	2.796	2.796
Informatieborden, te zien vanaf het water (na bijdr.derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	12.000	10	2024	1.301	1.301	1.301	1.301
Camera toren van Wormer	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	27.500	10	2024	2.982	2.982	2.982	2.982
Jaarlijkse exploitatiebudgetten nav pluspakket	mjp '23-'26	exploitatie	G				2.500	2.500	2.500	2.500
Monumentenzorg:										
Heerenhuis, renovatie	1e wijz.'25	nieuwe inv.	N	1.500.000	20	2026	87.369	87.369	87.369	87.369
Heerenhuis, hogere huuropbrengsten (=gedeeltelijke dekking)	1e wijz.'25	exploitatie	N				-44.819	-44.819	-44.819	-44.819
Progr 4 Maatschappelijke participatie										
Onderwijshuisvesting:										
School De Eigen Wijs, Eerste inrichting (restant van maximum)	mjp '18-'21	nieuwe inv.	A	51.650	10	2021	5.601	5.601	5.601	5.601
IHP: tijdelijke uitbreiding locatie De Balk, 2e deel: 2 lokalen	mjp '26-'29	nieuwe inv.	N	446.000	20	2028			25.978	25.978
IHP: nieuwe school kern Wormer	mjp'27-'30	nieuwe inv.	A	6.711.661	60	2030				
Overig:										
Licht- en beeldapparatuur tbv Diversiteit en Inclusie	mjp'27-'30	nieuwe inv.	G	30.000	10	2027		3.253	3.253	3.253
Progr 5 Leefomgeving										
MIP's Meerjaren Investeringsplannen Openbare Werken:										
MIP, Kalanderwijk, riolering	mjp '21-'24	verv.inv.	N	1.908.000	60	24-'25	48.451	48.451	48.451	48.451
MIP, Kalanderwijk, wegen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	710.000	20	2027		41.354	41.354	41.354
MIP, Kalanderwijk, groen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	190.000	20	2027		11.067	11.067	11.067
MIP, Kalanderwijk, beschoeiingen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	15.000	40	2027		501	501	501
MIP, Nieuwe buurt Jisp, wegen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	970.000	20	2027		56.498	56.498	56.498
MIP, Nieuwe buurt Jisp, riolering incl ovl	mjp '21-'24	verv.inv.	N	636.000	60	2026	16.150	16.150	16.150	16.150
MIP, Nieuwe buurt Jisp, groen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	186.000	20	2027		10.834	10.834	10.834
MIP, Nieuwe buurt Jisp, beschoeiingen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	14.000	40	2027		468	468	468
MIP, Lint Jisp (Weiver en Dorpsstraat)	mjp '26-'29	verv.inv.	N	900.000	20	'26-'28			52.421	52.421
MIP, Lisboa e.o., wegen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	877.000	20	'27-'29				51.082
MIP, Zandweg-Dorpsstraat, wegen + uitv.mobiliteitsplan	mjp'27-'30	verv.inv.	N	2.635.000	20	'27-'29				153.478
MIP, Zandweg-Dorpsstraat, riool vervanging en afkoppelen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	225.000						
MIP, Nieuweweg, wegen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	1.169.000	20	'28-'30				
MIP, Nieuweweg, groen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	20.000	20	'28-'30				
MIP, De Lindeboom + De Karsseboom, wegen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	355.000	20	'28-'30				
MIP, De Lindeboom + De Karsseboom, groen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	40.000	20	'28-'30				
MIP, De Lindeboom + De Karsseboom, riool	mjp'27-'30	verv.inv.	N	11.000						
MIP, Gruttostraat, wegen	mjp'27-'30	verv.inv.	N	880.000	20	'29-'31				
MIP, Gruttostraat, riool	mjp'27-'30	verv.inv.	N	350.000						
Bruggen en kunstwerken:										
Vervanging Rietgorspadbrug 02	mjp '25-'28	verv.inv.	N	55.000	25	2027		2.654	2.654	2.654
Vervanging Rietgorspadbrug 03	mjp '25-'28	verv.inv.	N	65.000	25	2027		3.137	3.137	3.137
Vervanging Rietgorspadbrug 04	mjp '25-'28	verv.inv.	N	115.000	25	2027		5.550	5.550	5.550
Vervanging Kalanderbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027		1.448	1.448	1.448
Vervanging Kollergangbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027		1.448	1.448	1.448
Vervanging Rigastraatbrug 01	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027		1.448	1.448	1.448
Vervanging Watertorenbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027		1.448	1.448	1.448
Vervanging begraafplaatsbrug Neck	mjp '25-'28	verv.inv.	N	40.000	25	2028			1.931	1.931
Groot onderhoud Spijkerboorbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	220.000	25	2028			10.618	10.618
Poelsluisbrug, verv.deel mechanische instal., remmingwerken, schilderen	mjp '26-'29	verv.inv.	N	200.000	25	2028			9.653	9.653
Vervangen Gouden Leeuwbrug 01	mjp'27-'30	verv.inv.	N	15.000	25	2030				
Vervangen Gouden Leeuwbrug 02	mjp'27-'30	verv.inv.	N	18.000	25	2030				
Vervangen Gouden Leeuwbrug 03	mjp'27-'30	verv.inv.	N	15.000	25	2030				
Vervangen Veenmospadbrug 01	mjp'27-'30	verv.inv.	N	23.000	25	2030				
Tractie buitendienst:										
Vervanging auto coordinator buitendienst (met OZ samen)	mjp '21-'24	verv.inv.	N	15.500	7	2026	2.349	2.349	2.349	2.349
Vervanging Iveco	mjp '21-'24	verv.inv.	N	65.000	7	2027		9.851	9.851	9.851
Progr 6 Bestuur										
Verstrekken ict-middelen nieuwe Raad	mjp'27-'30	verv.inv.	N	32.500	4	2030				

Classificatie: Int

Paragraaf Grondbeleid

Visie grondbeleid

De visie voor het in deze gemeente te voeren grondbeleid is door de gemeenteraad vastgesteld in de Nota Grondbeleid Wormerland.

In deze nota is uitgesproken dat het grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. De gemeente voert geen actieve grondpolitiek.
Indien grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren kan de gemeente in bijzondere door het college te bepalen gevallen een “situationele” actieve grondpolitiek inzetten om de continuïteit aangaande maatschappelijke doelen te borgen.

Uitgangspunt blijft dat de gemeente allereerst probeert de kosten te verhalen door van het sluiten van een anterieure exploitatieovereenkomst. Afdwingbaar kostenverhaal zal worden toegepast indien geen of onvoldoende resultaat kan worden bereikt. Het vaststellen van een exploitatieplan op basis van de omgevingswet is daarvoor het geëigende instrument. Bij de uitgifte van gronden en panden wordt een marktconforme prijs gehanteerd, die bij meer dan 50 m² door een extern onafhankelijke partij bepaald wordt. Uitsluitend indien sprake is van uitgifte van grond ten behoeve van een maatschappelijke, niet commerciële functie kan een lagere prijs worden gehanteerd in bijzondere door het college te bepalen gevallen.

In het collegeprogramma 2026-2030 is benoemd om de nota grondbeleid de huidige bestuursperiode te actualiseren.

Prognose nieuwe woningen

Voor de periode 2027 t/m 2030 staan de volgende locaties gepland tot oplevering.

Locaties:	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Gele Lisstraat	Start bouw	74	74	
Wormervelden (onderdeel van Poort van Wormer)	Start bouw	100	100	20
Zaandriehoek	60	60	75	
Veerdijk 54 (Zaanbocht/Van Nek) (nog geen definitieve planning: project bevindt zich in de haalbaarheidsfase) (beoogd: 46 woningen)				
Veerdijk 44	Start bouw	144		

Classificatie: Int

Sportaccommodaties (nog geen definitieve planning)				
Molenbuurt fase 2 (150 woningen slopen en 150 woningen nieuwbouw, netto geen woningopbrengst)	90	0	70	
Veerdijk 60	Start bouw	28		
Pakhuisplein	Start bouw	48		
Faunastraat 133a	10			
Plaatwalserij Neck, (nog geen definitieve planning)				
Bruynvisweg 2, 2a en 3 (nog geen definitieve planning)				
Totaal	160	454	319	20

We maken wel de kanttekening dat woningbouwprojecten regelmatig in de tijd verschuiven door allerlei externe factoren (zoals lange(re) procedures; wettelijke bepalingen zoals de stikstoflimieten en natura 2000).

Daarnaast benoemt het Gebiedsprogramma Neck enkele locaties waar nog een kleinschalige uitbreiding mogelijk is, waaronder:

1. de afronding van de dorpsrand bij Neck-Zuid; en
2. de herontwikkeling van erven langs het lint.

Daarnaast geeft de gemeente prioriteit aan de ontwikkeling van Neck-Zuid. De gemeente is in gesprek met de Stichting Knarrenhof Nederland en de grondeigenaren om hier 25 meergeneratiewoningen te realiseren. Voor meer dan 25 woningen is namelijk een zogeheten maatwerkoplossing op grond van de provinciale Omgevingsverordening noodzakelijk, waarvan de kans op realisatie nihil wordt geacht.

Classificatie: Int

Paragraaf Verbonden partijen

Waar gaat deze paragraaf over?

In deze paragraaf geven wij u een overzicht van onze verbonden partijen.

Waarom samenwerking?

De gemeenschappelijke regelingen voeren het beleid en het beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. Via deze 'verbonden partijen' (samenwerkingsverbanden) werken wij met andere partijen samen om onze lokale ambities en doelen te bereiken. Samenwerkingsverbanden dienen dus een publiek belang.

De organisaties waarin wij deelnemen, dus onze verbonden partijen, maken voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit. In principe zouden wij dat ook zelf kunnen doen. Er zijn vier redenen waarom wij een aantal van onze taken toch door een verbonden partij laten uitvoeren:

1. Samenwerken aan beleidsuitdagingen die belangrijk zijn voor meerdere gemeenten of die de gemeentegrenzen overschrijden;
2. Sommige taken vragen om specialistische kennis die we zelf niet hebben;
3. Het uitbesteden van taken aan een samenwerkingsverband kan beter, efficiënter en/of goedkoper zijn dan de taken zelf uit te voeren;
4. Voor sommige beleidsterreinen is samenwerken wettelijk verplicht.

De ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat de afstemming tussen gemeente en regionale samenwerkingsverbanden goed verloopt.

Wat is een verbonden partij precies?

Een verbonden partij is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft:

- de gemeente financiert (samen met de andere deelnemers) de samenwerkingsorganisatie. Als deze verbonden partij onverhoopt failliet gaat of zijn financiële verplichtingen niet na kan komen, dan is de gemeente aansprakelijk;
- de gemeente heeft zeggenschap door vertegenwoordiging of stemrecht in het bestuur van de verbonden partij (via bijvoorbeeld de burgemeester, een collegelid of een raadslid).

Hieronder volgt een lijst van de verbonden partijen, die als volgt onderverdeeld worden:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Recreatieschap Twiske Waterland
- GR Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Zaanstreek-Waterland (GGD ZW)
- GR Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VRZW)
- Vervoerregio Amsterdam
- OD IJmond
- Vuilverbrandingsinstallatie/VVI (HVC)
- Cocensus
- OVER-gemeenten
- Waterlands Archief

Classificatie: Int

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)

Programma 1 Dienstverlening

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 2 Recreatieschap Twiske Waterland

Overzicht verbonden partijen

	GR Recreatieschap Twiske Waterland
Site	http://www.hettwiske.nl
Kerngegevens	Recreatieschap Twiske-Waterland, gevestigd in Haarlem. 31.000 hectare werkgebied, waarvan 718 hectare beheergebied met 200 hectare water. Het werkgebied van het recreatieschap bestaat uit de gemeenten Amsterdam (Noord), Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en het grondgebied van de voormalige gemeente Graft-de Rijp (nu gemeente Alkmaar).
Missie	Recreatie in het gebied Twiske-Waterland versterken. Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling is: A. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie; B. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; C. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt; D. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.
Visie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: - Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; - Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; - Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Doel / openbaar belang	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Ontwikkelingen	In 2027 werkt het recreatieschap Twiske-Waterland verder aan het ambitieuze ontwikkelprogramma, terwijl er actief zal moeten worden ingespeeld op de ontwikkelingen buiten het recreatieschap. Het recreatieschap blijft daarbij onverminderd ambitieus. Zo wordt er in 2027 ingezet op de verdere ontwikkeling van het dynamische ontvangstgebied 'Twiske-Poort'. Jaarlijks wordt het ontwikkelprogramma geactualiseerd, zodat nieuwe wensen en opgaven van participanten en gebiedspartners kunnen worden toegevoegd en het bestuur gericht kan sturen op de ontwikkelingen binnen het recreatieschap.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€5.201.000
Eigen Vermogen 31-12-2027	€5.437.000
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€460.000

Classificatie: Int

Vreemd Vermogen 31-12-2027	€421.000
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€19.742
Resultaat van de GR 2025	-/- €51.483
Mogelijke risico's voor de gemeente	De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn: • Overmacht: optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; • Geen (grootschalige) evenementen; • Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie.

Programma 3 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Overzicht verbonden partijen

	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)
Site	ggdzw.nl
Kerngegevens	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein. Het sociale domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt, zoals (gezondheids)zorg en welzijn. Daarbij is gezondheid veel meer dan 'niet ziek zijn'. Het gaat om 'lekker in je vel zitten', zodat je mee kan doen aan de samenleving. De gemeenten en GGD in Zaanstreek Waterland willen hun inwoners helpen zich positief gezond(er) te voelen en gezonde keuzes te maken, in een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.
Visie	De GGD werkt vanuit de bedoeling dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven. Daarbij hanteren zij de volgende gedeelde, regionale uitgangspunten: • Preventie (vroeg signaleren en aanpakken) • Normaliseren (gewone problemen gewoon oplossen) • Differentiëren (verschil durven maken) De GGD gaat voor doorontwikkeling van de eigen kwaliteiten, aansluiten bij en inspelen op nieuwe ontwikkelingen, hantering van een helder afwegingskader voor de uitvoering van contracttaken, investeren in verbinding.
Doel / openbaar belang	Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.
Ontwikkelingen	Net als in de kadernota 2027 wordt in de begroting 2027 aan de hand van een programma indeling inzicht gegeven in alle activiteiten van de GGDZW. Dit betreffen Monitoren, signaleren, adviseren, Infectieziektebestrijding, Jeugdgezondheidszorg , Meld en Adviespunt Bijzondere Zorg (MABZ), Publieke gezondheidszorg bij rampen en crises, Toezicht houden, Veilig Thuis en Plustaken. De afspraken met de gemeenten over de Plustaken 2027 moeten veelal nog plaatsvinden, voor deze begroting is zodoende uitgegaan van de stand van de afspraken ten tijde van de kadernota. Financieel is de begroting 2027 opgesteld in overeenstemming met de kadernota 2027.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€1.033.470
Eigen Vermogen 31-12-2027	€1.108.470
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€9.540.987

Classificatie: Int

Vreemd Vermogen 31-12-2027	€9.666.412
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€1.293.691
Resultaat van de GR 2025	€696.414
Mogelijke risico's voor de gemeente	Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD: Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, vloeien hieruit kosten voort. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden. Beheersmaatregel zijn het lobbyen voor aanvullende financiering vanuit het Rijk (zoals bij corona) en het werken met inhuur en het aangaan van kortlopende verplichtingen. Beleidsveranderingen van de gemeenten: De GGD is een uitvoeringsorganisatie van de 7 gemeenten, beleidswijzigingen kunnen impact hebben op de taken en werkzaamheden van de GGD. De wethouders van de deelnemende gemeenten vormen het algemeen bestuur van de GGD, daarnaast zijn er nauwe contacten met de betrokken ambtenaren.

Programma 4 Maatschappelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 5: Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond)

	Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond)
Site	www.odijmond.nl
Kerngegevens	Omgevingsdienst IJmond voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. Zij ondersteunen en adviseren inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen.
Missie	ODIJmond draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireert ODIJmond burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.
Visie	ODIJmond werkt, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseert ODIJmond over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein. In de uitvoering van onze taken vervult ODIJmond een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel Inhoud als uitvoering bevordert ODIJmond een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelt ODIJmond de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend. Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ODIJmond een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticipeert ODIJmond hierop en faciliteert met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.
Doel / openbaar belang	De beleidslijnen die door de deelnemende gemeenten en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd In het uitvoeringsprogramma van ODIJmond. ODIJmond heeft namelijk zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.
Ontwikkelingen	De begroting 2027 maakt onderdeel uit van een meerjarig traject dat in 2023 is gestart om de organisatie zowel operationeel als financieel te versterken. Binnen het programma 'Toekomstbestendig ODIJmond' werken wij samen met onze deelnemers aan de noodzakelijke stap om opnieuw de basis op orde te brengen. Daarmee leggen we een stevige basis om onze opdracht ook in de toekomst goed te kunnen blijven uitvoeren, met behoud van onze dienstverlening en met ruimte voor verdere ontwikkeling. In het afgelopen jaar hebben we belangrijke stappen gezet, zoals

Classificatie: Inte

	het herijken van de financieringsstructuur. We herijkten het financieel volume, actualiseerden de systematiek zodat deze aansluit op de governance en stelden spelregels op om de financiering naar de toekomst toe actueel te houden. Met deze begroting leggen we deze nieuwe financieringsstructuur nu vast. Gelijktijdig actualiseren van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) en de dienstverleningsovereenkomsten (DVO) en is gewerkt aan het wegwerken van achterstanden die in de afgelopen jaren zijn ontstaan bij de uitvoering van wettelijke taken.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€592.000
Eigen Vermogen 31-12-2027	€467.360
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€8.446.000
Vreemd Vermogen 31-12-2027	€8.570.000
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€887.453
Resultaat van de GR 2025	€-7.305
Mogelijke risico's voor de gemeente	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Er spelen momenteel organisatorische risico's (financiering, personele capaciteit en robuustheid). Met een programma Toekomstbestendig ODIJ wordt ingespeeld op deze risico's. Het Programma Toekomstbestendig ODIJ is erop gericht om de organisatie operationeel en financieel toekomstbestendig te maken met behoud van het huidige (kwaliteits)niveau en de continuïteit van de dienstverlening met als vervolgstap het (zelfstandig) kunnen voldoen aan de robuustheidseisen en kwaliteitscriteria vanuit het ministerie. Daarnaast is een risico dat er zullen kosten gemaakt zullen gaan worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. I.v.m. de risico's die de ODIJ in kaart heeft gebracht beschikt de ODIJ over een weerstandsvermogen. Risico's, die voortvloeien uit de uitvoering van gemeentelijke taken, zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Programma 5: Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI) (contract met de HVC)

	Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI) (contract met de HVC)
Site	hvcgroep.nl
Kerngegevens	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht (www.hvcgroep.nl/gemeenten). De gemeenteraad kan een zienswijze geven op begroting van de VVI. Op deze wijze kan de Raad de regie houden.
Missie (HVC)	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting en instandhouding van een vuilverbrandingsinstallatie in de gemeente Alkmaar met inbegrip van een stortplaats voor niet voor verbranding in deze installatie in aanmerking komende afvalstoffen, die in deze regeling tezamen worden aangeduid als "de installatie".
Visie (HVC)	De bestuursorganen van het lichaam oefenen de bevoegdheden uit, die ingevolge de Afvalstoffenwet voor de verwerking van afvalstoffen aan de raden der deelnemende gemeenten zijn opgedragen.
Doel / openbaar belang (HVC)	De basis voor het afvalbeheer vormt de Dienstverleningsovereenkomst (DVO), die tussen de gemeente Wormerland en HVC is afgesloten en waarin de inhoud, de omvang en garanties van de afvalbeheertaken zijn vastgelegd. Deze DVO is gesloten met een initiële looptijd van 15 (vijftien) jaren, startende op 1 januari 2019, en zal behoudens opzegging in overeenstemming met artikel 6.3 van deze overeenkomst stilzwijgend worden verlengd met perioden van telkens 4 (vier) jaren. Hiermee is zeker gesteld op een verantwoorde wijze en met een zo hoog mogelijk milieurendement tegen verantwoorde kosten het Wormerlandse afval wordt verwerkt.

Classificatie: Inte

Ontwikkelingen	geen
Eigen Vermogen 1-1-2027	€24.000
Eigen Vermogen 31-12-2027	€24.000
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€1.023.000
Vreemd Vermogen 31-12-2027	€704.000
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€0
Resultaat van de GR 2025	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	De risico's van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met de continuïteit van de afvalverwerking en het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico dat in ogenschouw dient te worden genomen betreft conformiteit met regelgeving op het gebied van staatssteun, mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding. Op basis van aandeelhouderschap kunnen gemeenten een gezamenlijk beleidsstandpunt innemen richting VVI; • De gemeenteraad kan haar controlerende en toezichthoudende taak op HVC uitoefenen door een zienswijze te geven op de begroting en jaarrekening van de VVI; • Garantstelling voor investeringen van de HVC: gemeente Wormerland staat per 2018 op basis van het aantal aandelen garant en niet meer voor het volledige bedrag van de gegarandeerde leningen.

Programma 5: Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek-Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)

	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek-Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)
Site	veiligheidsregiozaanstreekwaterland.nl
Kerngegevens	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	De partners in de veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland gaan 'arm in arm voor veiligheid' om het samenwerkingsverband te bestendigen en uit te bouwen. Dit samenwerkingsverband helpt maatschappelijke verstoringen voorkomen of beperken in het belang van en samen met de burgers.
Visie	• Wij werken adequaat en effectief samen op het gebied van integrale veiligheid; • Wij treden adequaat en snel op bij rampen en crises; • Wij gaan in onze organisatievorming mee in de ontwikkelingen rond bestuurlijke schaalvergroting; • Wij hebben wederzijds werkbare afspraken met de nieuwe politieregio; • Wij werken actief samen met de burger opdat deze bewust en zelfredzaam handelt.
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer/GHOR/CPA-taken in ruime zin met inbegrip van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen en overigens een goede hulpverlening bij een ongeval of een ramp te bevorderen in het gebied met negen deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio/RWBZ voert regiotaken op het gebied van preventie, preparatie en alarmcentrale. Daarnaast is de gemeentelijke crisisorganisatie inmiddels regionaal georganiseerd als gevolg van de wet op de Veiligheidsregio's. Deze processen worden steeds verder geprofessionaliseerd. De nafase van een crisis blijft een taak van de gemeente. De VRZW ondersteunt gemeenten om deze taken te organiseren.
Ontwikkelingen	In een snel veranderende samenleving is een wendbare veiligheidsregio nodig om in te kunnen spelen op nieuwe eisen, samen te werken met partners en om talentvol personeel aan te trekken en te behouden. VrZW voert de navolgende strategische opgaven uit: 1. Toekomstgerichte Crisisbeheersing

Classificatie: Inte

	2. Toekomstbestendige Brandweerzorg 3. Toekomstbestendige organisatie en werkgeverschap 4. Samenwerken met partners: veiligheidsregio's op landelijk en regionaal niveau en met GGD Zaanstreek-Waterland
Eigen vermogen 01-01-2027	€949.000
Eigen Vermogen 31-12-2027	€1.061.000
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€23.870.000
Vreemd Vermogen 31-12-2027	€35.314.000
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€1.881.726
Resultaat van de GR 2025	€292.000
Mogelijke risico's voor de gemeente	In de Ontwerpbegroting 2027 zijn de risico's opgenomen en uitgewerkt. De risico's nemen in totaal 99% van de totale benodigde weerstandscapaciteit voor hun rekening nemen, en zijn voor 2027 gekwalificeerd als "voldoende".

Programma 5: Vervoerregio Amsterdam

	Vervoerregio Amsterdam
Site	https://vervoerregio.nl/
Kerngegevens	Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam
Doel / openbaar belang	Samenwerking versterken op het gebied van verkeer en vervoer, bevorderen van bereikbaarheid
Missie	Verkeer en vervoer ondersteunt de ruimtelijk-economische ontwikkelingen en de ontplooiingskansen van mensen. Dat vraagt om intensieve samenwerking afstemming tussen het mobiliteitsbeleid en de andere beleidsvelden.
Visie	Het versterken van de samenwerking op het gebied van Verkeer en Vervoer in regio Amsterdam-Almere
Ontwikkelingen	De VRA wordt vanaf 2026 betrokken voor o.a. subsidieverlening aan projecten die in het Mobiliteitsprogramma zijn opgenomen. Daarnaast worden beleidsmatige onderwerpen, zoals het Meerjaren investeringsprogramma, periodiek afgestemd in de werkgroep Verkeer en Vervoer binnen Zaanstreek-Waterland.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€0
Eigen Vermogen 31-12-2027	€0
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€475.472.942
Vreemd Vermogen 31-12-2027	€397.185.371
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€0
Resultaat van de GR 2025	€0

Classificatie: Inte

Mogelijke risico's voor de gemeente	We lopen als deelnemende gemeenten een financieel risico omdat we, zoals bij alle gemeenschappelijke regelingen, gezamenlijk de kosten dragen. Bij de VRA lopen we echter weinig risico omdat we geen bijdrage aan de VRA betalen. We ontvangen subsidies voor projecten. Mocht de VRA onvoldoende middelen hebben en onze projecten minder of helemaal niet subsidiëren dan bepalen we als deelnemende gemeenten zelf of we een dergelijk project wel of niet uitvoeren (geen risico). Ook voor verliesgevende projecten die de VRA zelf uitvoert betalen we als deelnemende gemeenten niet. **Weerstandsratio** De weerstandsratio van de Vervoerregio eind 2026 is 1,2. Dit is voldoende. Hoe hoger de weerstandsratio, hoe minder risico de deelnemende gemeentes lopen.

Programma 6: Cocensus

	Cocensus
Site	cocensus.nl
Kerngegevens	Openbaar lichaam genaamd 'gemeenschappelijke regeling Cocensus', gevestigd te Heemskerk, gemeente Heemskerk
Missie	Cocensus is de partner voor het integraal waarderen, heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.
Visie	Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en zal tegen een zo laag mogelijk tarief en zo hoog mogelijke kwaliteit haar diensten integraal aanbieden. De belangrijkste waarden hierbij zijn: · klantgericht · kwalitatief · innovatief · efficiënt en effectief · resultaatgericht · integriteit
Doel / openbaar belang	Cocensus is een gemeenschappelijk regeling (GR) van dertien gemeenten namelijk Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Heiloo, Castricum, Dijk & Waard en Den Helder. In deze GR zijn de uitvoeringswerkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen ondergebracht. Cocensus verzorgt het bestandsonderhoud, de heffing, de invordering, de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en de behandeling van verzoeken om kwijtschelding.
Ontwikkelingen	**Schaalvergroting** Per 1 januari 2027 zal na toestemming van de huidige deelnemers de gemeente Zandvoort toetreden tot Cocensus. **Datagedreven Werken** Richting 2027 zet Cocensus de lijn voort die in 2025 en 2026 is ingezet met het project Datagedreven Werken. In samenwerking met een externe partner zijn diverse initiatieven gestart om nieuwe technieken te verkennen en toe te passen, steeds in overleg met de vakspecialisten binnen de organisatie. In de eerste fase lag het accent op ondersteuning van het WOZ-proces, met als doel de kwaliteit en doelmatigheid van de uitvoering te versterken en de inzet van externe capaciteit te beperken. Bij de verdere ontwikkeling staan drie uitgangspunten centraal. De toegepaste technieken moeten voldoen aan de kaders van de Wet WOZ en de waarderingsinstructie en worden daarom periodiek afgestemd met de Waarderingskamer. Daarnaast blijft de deskundigheid van de medewerkers leidend: modellen worden samen met taxateurs ontwikkeld, beoordeeld en bijgesteld, waarna de uitkomsten door hen worden vastgesteld. Ook wordt ervoor gezorgd dat de resultaten goed aansluiten op de bestaande belastingapplicatie, zodat zij binnen de reguliere processen kunnen worden verwerkt.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€196.000
Eigen Vermogen 31-12-2027	€116.000
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€14.325.000

Classificatie: Inte

Vreemd Vermogen 31-12-2027	€14.177.000
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€451.000
Resultaat van de GR 2025	-/-€61.000
Mogelijke risico's voor de gemeente	**Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming** Informatiebeveiliging en gegevensbescherming blijven voor Cocensus belangrijke aandachtspunten, vooral met de komende verplichtingen vanuit de NIS2-richtlijn. Cocensus heeft deze onderwerpen tot prioriteit benoemd om te voldoen aan de strengere eisen rond cyberveiligheid en gegevensbeheer. BIO 2.0 en de NIS2-richtlijn vereisen dat Cocensus extra maatregelen neemt om gevoelige gegevens adequaat te beschermen tegen datalekken, cyberaanvallen en andere beveiligingsrisico's. Dit omvat onder meer verplichte risicobeoordelingen, beveiligingsmaatregelen, en het snel melden van incidenten aan de toezichthouder en het CSIRT bij cyberincidenten. **Weerstandsvermogen** Cocensus heeft een zeer beperkt weerstandsvermogen (de algemene reserve is contractueel gemaximeerde op €250.000). Dit houdt in dat financiële tegenvallers in rekening worden gebracht bij de deelnemers.

Programma 6: Waterlands Archief

	Waterlands Archief
Site	www.waterlandsarchief.nl
Kerngegevens	ISW, Waterlandlaan 81 te Purmerend.
Missie	Het Waterlands Archief wil het betrouwbare geheugen van regio Waterland zijn.
Doel / openbaar belang	De belangrijkste taken van het Waterlands Archief zijn het duurzaam beheer en beschikbaar stellen van proces-gebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd.
Ontwikkelingen	Het Waterlands Archief heeft drie kerntaken: 1. Collectief geheugen van Waterland. 2. Duurzame, toegankelijke en betrouwbare bron van informatie. 3. Expertisecentrum voor advies en inspectie. Het Bestuur van het Waterlands Archief heeft voor de periode 2026-2029 een nieuw Uitvoeringsplan vastgesteld. Uit een analyse van maatschappelijke ontwikkelingen is een strategie uitgewerkt om de kerntaken voor de periode 2026-2029 verder vorm te geven. Naast de het organiseren van tentoonstellingen, publicaties en bijeenkomsten, wordt in 2027 ook het digitale aanbod verder uitgebreid. Daarnaast worden de mogelijkheden om AI in te zetten voor de ontsluiting van informatie verder verkend.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€83.909
Eigen Vermogen 31-12-2026	€120.140
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€314.846
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€322.460
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€164.492 (+bijdrage digitalisering bouwvergunningen in 2026 €34.304)

Classificatie: Inte

Resultaat van de GR 2025	-/- €40.832
Mogelijke risico's voor de gemeente	De veiligheid van de fysieke archieven en collecties is het grootste risico. Dit is beleidsmatig geborgd door een Plan Veiligheid, Calamiteiten en Ontruiming en praktisch door up-to-date brand-, inbraak- en klimaatsystemen van de fysieke depots. Voor de digitale archieven en collecties is dit geregeld in de automatisering en de digitale opslag.

Programma 6: OVER-gemeenten

	OVER-gemeenten
Site	www.over-gemeenten.nl
Kerngegevens	OVER-gemeenten, Oostzaan en Wormerland.
Missie	OVER-gemeenten optimaliseert het samenspel tussen colleges, bestuur en organisatie als fundament voor een effectieve serviceorganisatie voor meerdere gemeenten. Daarnaast richt het zich op het optimaliseren van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, en de efficiënte bedrijfsmatige ondersteuning voor klantgerichte processen. Een constante kwaliteit wordt nagestreefd door optimale inzet van personeel.
Visie	In de notitie 'Verbinding te OVER' staat de visie beschreven als "een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur".
Doel / openbaar belang	OVER-gemeenten, een samenwerking tussen Wormerland en Oostzaan, is opgericht om beleidsmatige, uitvoerende en organisatorische opgaven te bundelen en de dienstverlening te verbeteren. De gemeenschappelijke regeling werkt binnen kaders vastgesteld door de gemeenteraden van Wormerland en Oostzaan.
Ontwikkelingen	Als gewaardeerde partner weegt de OVER-organisatie de financiële opgaven van de gemeenten scherp mee. Er blijft echter een spanningsveld tussen een kwalitatieve dienstverlening en de noodzaak om de gemeentelijke begrotingen sluitend te krijgen, wat dwingt tot een zo efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Tegelijkertijd zorgen de lopende fusieonderzoeken voor bestuurlijke onzekerheid. Omdat de gemeenteraden hierin leidend zijn, volgt het bestuur de diverse scenario's op de voet.
Eigen Vermogen 1-1-2027	€ 877.679
Eigen Vermogen 31-12-2027	€532.823
Vreemd Vermogen 1-1-2027	€2.361.414
Vreemd Vermogen 31-12-2027	€2.667.759
Bijdrage gemeente aan GR 2027	€14.598.765
Resultaat van de GR 2025	€647.056
Mogelijke risico's voor de gemeente	Belangrijke risico's voor de gemeente liggen in de financiering van OVER-gemeenten. Specifieke zorgen betreffen de beheersing van personeelskosten bij hoog verloop of ziekte, en de toenemende overdracht van taken vanuit het Rijk zonder toereikende financiering.

Classificatie: Inte

Programma 6: Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)

	Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)
Site	https://www.stichtingrijk.nl/
Kerngegevens	Raadhuisplein 1, 2101 HA Heemstede
Doel / openbaar belang	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Ontwikkelingen	Het dagelijks bestuur van OVER-gemeenten en de colleges van Oostzaan en Wormerland hebben ingestemd met het voornemen om OVER-gemeenten per 1 januari 2027 zelfstandig te laten deelnemen aan Stichting RIJK. Als gevolg daarvan beëindigen Oostzaan en Wormerland hun deelname. Deze wijziging sluit aan bij de huidige inrichting van de samenwerking, waarbij OVER-gemeenten een belangrijk deel van de inkoop- en aanbestedingsactiviteiten voor beide gemeenten uitvoert en deze belangen al vertegenwoordigt binnen Stichting RIJK. De formalisering van deze wijziging is nog niet afgerond en daarom nog niet verwerkt in de begroting 2027 van OVER-gemeenten. Om die reden blijft het budget vooralsnog opgenomen in onze begroting 2027. Na afronding van de formalisering wordt het bijbehorende budget overgedragen aan OVER-gemeenten en verwerkt in een volgend P&C-document.
Eigen vermogen 1-1-2027	€1.005.360
Eigen vermogen 31-12-2027	€1.020.270
Vreemd vermogen 1-1-2027	€626.113
Vreemd vermogen 31-12-2027	€891.331
Bijdrage aan de GR 2027	€108.391
Resultaat van de GR 2025	€545.568
Mogelijke risico's voor de gemeente	Stichting Rijk heeft een weerstandsratio van 1,2. De risico's voor de gemeente zijn zodoende minimaal. Omdat RIJK buiten de gemeentelijke regeling opereert en financieel zelfstandig is, vormt de relatief lage solvabiliteit geen direct risico voor de gemeentelijke financiële positie. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt voldoende geacht om de geïdentificeerde risico's op te vangen.

Classificatie: Inte

Paragraaf Financiering

Waar gaat deze paragraaf over?

Deze paragraaf geeft duidelijkheid over hoe de financiering van decentrale overheden (zoals gemeenten) werkt. We leggen hier zo duidelijk mogelijk de plannen, feiten en visie over financiering uit. De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) zorgt voor duidelijke regels voor de financiering en helpt de kredietwaardigheid van overheidsorganisaties te verbeteren. Deze wet maakt ook de financiering transparanter. De wet introduceert twee belangrijke onderdelen:

-het treasurystatuut
-de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel om de verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk vast te leggen. Hierdoor kan de gemeenteraad beter zijn taak uitvoeren. De financieringsparagraaf geeft inzicht in belangrijke ontwikkelingen en de plannen voor risicobeheer, de financiële situatie, en de leningen.

Op 29 januari 2019 heeft de raad een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut staat hoe het financiële beleid wordt gemaakt, hoe de planning en controle georganiseerd zijn, hoe de uitvoering van financieringsactiviteiten verloopt, en hoe de interne en externe controle is geregeld.

Ontwikkelingen

Bij interne ontwikkelingen gaat het onder andere over het afstoten van bedrijfsonderdelen of het oppakken van nieuwe activiteiten. Het komend jaar is van geen van beide sprake. Ten aanzien van de externe ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de treasuryfunctie, zoals de internationale economische ontwikkeling en de geld- en kapitaalmarkt, laten wij ons primair adviseren door onze ‘huisbankier’ de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze adviseurs aldaar volgen de ontwikkelingen nauwlettend en hebben ook de knowhow op dit gebied.

Financieringsbehoefte 2027-2030

De komende jaren verwachten wij een financieringsbehoefte die wordt veroorzaakt door de doorlopende investeringen, het meerjarenplan 2027-2030 en het inzetten van reserves en voorzieningen. De basis hiervan is de primaire begroting 2027-2030.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo primair	213	-490	374	1.137
Mutaties reserves en voorzieningen	-79	-605	-282	-318
Afschrijvingen	2.099	2.187	2.301	2.472
Investeringen 2027-2030 Meerjarenplan	-7.758	-4.643	-1.630	-8.112
Investeringen: reeds beschikbaar gestelde kredieten	-2.549	0	-1.104	-1.171
Aflossingen (huidige) langlopende leningen (netto)	-1.117	-1.117	-1.117	-1.117
Aflossingen nieuwe langlopende leningen	-0	-233	-433	-483
Totaal	**-9.191**	**-4.901**	**-1.890**	**-7.592**

We volgen de liquiditeiten nauwlettend. De Wet FIDO verplicht gemeenten binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm te blijven. Investeringen en de daaraan verbonden geldleningen hebben gevolgen voor deze renterisiconorm. Onder ‘Risicobeheer’ verwerken we de genoemde financieringsbehoefte in

Classificatie: Inte

de berekening van de renterisiconorm, zodat we kunnen beoordelen of ons voorgenomen beleid voor 2027-2030 binnen de kaders van de Wet Fido valt.

Leningenportefeuille

Hierbij inzicht in de ontwikkeling van de portefeuille van de langlopende leningen.

Mutaties leningenportefeuille (bedragen x €1.000)	2026 / 2027
Stand per 1 januari 2026 (bron: jaarrekening 2025)	19.325
Aflossingen (regulier) in 2026	-1.325
Nieuwe leningen 2026 (reeds aangetrokken t/m aug. '26)	0
Nieuwe leningen 2026 (nog aan te trekken t/m dec.'26)	0
Totaal, stand per 31-12-2026	**18.000**
Aflossingen: regulier in 2027	-1.325
Nieuw aan te trekken leningen 2027	7.000
Stand per 31-12-2027	**23.675**

Rentevisie en -kosten

Rentevisie

We baseren ons op verwachte ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. De grote algemene banken en de banken voor de publieke sector (onder andere onze ‘huisbank’ BNG) houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Met inachtneming van de zogenaamde ‘prudente’ houding die een gemeente ten aanzien van beleggingen en leningen dient te hebben, zijn we tot een eigen rentevisie gekomen. (Zie ook ‘uitgangspunten treasurybeleid 2027-2030’).

Rentekosten

In de notitie afschrijving en rentebeleid van 2020 zijn ook de rentekosten voor investeringen en eigen financieringsmiddelen opgenomen. Vanaf het jaar 2022 wordt de rekenrente niet meer voor 4 jaar vastgesteld, maar ieder jaar via de Kadernota vastgesteld. De rente voor investeringen en dergelijke is in de uitgangspunten van de Kadernota 2027 ook voor het jaar 2027 vastgesteld op 1,5%.

Risicobeheer

De Wet FIDO verplicht de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in beeld te brengen. De provincie gebruikt deze bij het uitoefenen van haar toezichthoudende functie. De kasgeldlimiet betreft het renterisico van de vlottende schuld. De renterisiconorm betreft het renterisico van de langlopende schuld.

Kasgeldlimiet prognose voor 2027 (bedragen x €1.000)	Bedragen
Omvang begroting over 2027 (=grondslag) (primaire begroting)	58.218

Classificatie: Inte

- in procenten van de grondslag	8,5%
(1) Toegestane kasgeldlimiet	4.949
(2) Omvang vlottende korte schuld	2.500
(3) Vlottende middelen:	10.300
Contante gelden in kas	*0*
Tegoeden in rekening courant	*300*
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	*10.000*
Toets kasgeldlimiet:	
(4) Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-7.800
Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.949
Ruimte (+) / Overschrijdingen (-): (1)-(4)	**12.749**

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (opgenomen geld)	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (uitgegeven geld)	0	0	0	0
1c	**Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)**	**0**	**0**	**0**	**0**
2	Betaalde aflossingen reguliere leningen	1.325	1.323	1.323	1.324
3	Renterisico op vaste schuld (1c)+(2)	1.325	1.323	1.323	1.324
	Berekening renterisiconorm:				
4	Begrotingstotaal (excl. mutaties in reserves)	58.218	57.322	57.568	58.753
5	Normpercentage (ministerieel vastgesteld)	20%	20%	20%	20%
	Toets renterisiconorm:				
6	Renterisiconorm (4*5)	11.644	11.464	11.514	11.751
7	Renterisico op vaste schuld (3)	-1.325	-1.323	-1.323	-1.324

Classificatie: Inte

Ruimte (+) / Overschrijding (-): (6)-(7)	10.319	10.141	10.191	10.427

In de renterisiconorm wordt rekening gehouden met de renterisico's die gemeenten lopen over nieuw af te sluiten leningen ter vervanging van afgeloste leningen. De renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zorgen ervoor dat de gemeente een ogenschijnlijk gering risico loopt (zie rentevisie).

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan de mate waarin een onderneming met eigen middelen (eigen vermogen) is gefinancierd. In het bedrijfsleven is deze ratio van belang om te zien in hoeverre de onderneming aan haar financiële verplichtingen (betalingen) kan voldoen door inzet van haar eigen vermogen. Voor een gemeente is de hoogte van de solvabiliteit van minder belang dan voor een bedrijf. Toch geeft het een aardig inzicht in de vermogensverhoudingen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente. Afhankelijk van de directe opbrengstwaarde van de activa ligt de minimumnorm voor het bedrijfsleven op een waarde tussen de 25% en 40%. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen x 100%.

In volgend schema is de solvabiliteit berekend op basis van de vastgestelde jaarrekeningen.

Jaar (bedragen x €1.000)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Totaal vermogen	Solvabiliteit
2020	€ 16.973	€ 27.903	€ 44.876	38%
2021	€ 16.495	€ 28.134	€ 44.629	37%
2022	€ 17.427	€ 33.120	€ 50.547	34%
2023	€ 20.399	€35.835	€56.234	36%
2024	€26.312	€46.096	€72.408	36%
2025	€ 29.293	€ 39.124	€ 68.417	43%

Uitgangspunten treasurybeleid

Het uitgangspunt voor de treasury-activiteiten voor de jaren 2027 tot en met 2030 is dat we de bedragen en looptijden van aan te trekken langlopende leningen afstemmen op het renterisico dat de gemeente loopt. De zogenaamde renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Nieuwe leningen worden aangetrokken voor een looptijd van vijf tot dertig jaar. De looptijd is mede afhankelijk van de dan geldende rentepercentages en de verwachting hiervan naar de toekomst toe. De structurele vermogensbehoefte wordt structureel gefinancierd.

Classificatie: Inte

Paragraaf Lokale heffingen

Waar gaat deze paragraaf over?

De paragraaf lokale heffingen bevat de begrote inkomsten op lokale heffingen, ons beleid op lokale heffingen en kwijtschelding en een vergelijking van de lokale lastendruk ten opzichte van andere gemeenten.

Retributies versus belastingen
Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen: retributies en belastingen. Bij de retributies is er sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor de uitoefening van de taak. Dit betekent dat de kostendekkendheid niet meer mag zijn dan 100%. Bij belastingen is er géén directe relatie met een prestatie van de gemeente. Belastingen worden gezien als een algemeen dekkingsmiddel.

Retributies
De financiële regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)) stelt eisen over de onderbouwing van de tarieven die hoogstens kostendekkend mogen zijn. De gemeente moet een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Daarnaast moet in een overzicht op hoofdlijnen per type heffing inzichtelijk worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven wordt voldaan aan de eis dat de begrote baten de begrote lasten niet overschrijden. Dit zijn de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening van de tarieven. In deze begroting 2027 zijn de onderbouwingen van de riool- en afvalstoffenheffing en begraafrechten opgenomen.

Beleid lokale heffingen
Het totale pakket aan gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een 14-tal verschillende belastingen en heffingen die jaarlijks door de gemeenteraad worden vastgesteld in belastingverordeningen. Het uitgangspunt is dat de tarieven alleen verhoogd worden met het inflatiepercentage (2027 + 1,9%.).

Uitzonderingen hierop zijn:

- tarieven gebonden aan een wettelijk maximum (zoals reisdocumenten/rijbewijzen);
- afvalstoffenheffing (maximaal 100% kostendekkend), het beleid is een kostendekkend tarief;
- rioolrecht (maximaal 100% kostendekkend), het beleid is een kostendekkend tarief. In het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma 2025 - 2029 (vastgesteld in juli 2025) is besloten dat de rioolheffing jaarlijks stijgt met het inflatiepercentage. Tot en met 2025 werd er nog eens extra verhoogd met 2% (GRP 2023). Met ingang van het nieuwe GRWP is deze extra verhoging vervallen;
- voor OZB en RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het inflatiepercentage[1];
- compensatiestijging OZB: verhoging van de OZB-opbrengst gelijk aan de korting op de algemene uitkering als gevolg van de WOZ-waardestijging[2].

Classificatie: Inte

1. *Toelichting¹:* Bij de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten wordt de totale opbrengst van het voorgaande jaar in de begroting opgehoogd met het inflatiepercentage (2027: index 1,9%). Daarnaast wordt de opbrengst verhoogd met de verwachte nieuwbouwwoningen (areaaluitbreiding). We berekenen dus eerst wat onze opbrengst moet worden en berekenen daarna hoe hoog de tarieven moeten worden om deze opbrengst te realiseren. De tarieven hangen weer samen met de WOZ-waarde. Om de OZB-opbrengst in de begroting op hetzelfde niveau te handhaven, worden bij een stijgende WOZ-waarde de tarieven voor de OZB verlaagd en bij een dalende WOZ-waarde de OZB-tarieven verhoogd. Deze systematiek/berekening is exclusief de extra nieuwgebouwde woningen (areaaluitbreiding). De opbrengst van de OZB stijgt dus met het inflatiepercentage en met de belastingopbrengsten uit nieuwe woningen.
2. *Toelichting²:* De WOZ-waardestijging heeft een negatief effect op de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB.

Cocensus
De gemeente Wormerland heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerendezaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, forensenbelasting, grafrechten en leges omgevingsvergunningen ondergebracht bij Cocensus. Ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken en bezwaar- en beroepschriften worden door Cocensus gedaan.

Gemeentelijke belastingen

Belastingen hebben een algemeen karakter. Een directe relatie tussen de hoogte van de belasting en de gemaakte kosten is er meestal niet. Uitgangspunt bij het vaststellen van de belastingtarieven is dat deze worden verhoogd met de verwachte inflatie. In de Kadernota 2027 is vastgesteld dat we in de Programmabegroting 2027-2030 voor de belastingen rekenen met een inflatiepercentage van 1,9%.

Onroerendezaakbelasting (OZB)
De totale opbrengst van de OZB wordt verhoogd met het inflatiepercentage (2027:+1,9%). Bij OZB wordt dus niet het tarief maar de totale opbrengst verhoogd met inflatie. Dit doen we omdat de basis voor de individuele berekening van de OZB-aanslag een percentage van de waarde van het onroerend goed is (WOZ-waarde). Deze WOZ-waarde wordt elk jaar herberekend. Als de WOZ-waarde stijgt en ook het tarief zou stijgen dan stijgt de OZB-aanslag dus dubbel. Daarom verhoogt de gemeente dus de opbrengst met inflatie en niet het tarief. Zo wordt de gemiddelde WOZ-waardestijging dus gecompenseerd door een evenredige tariefsverlaging. We berekenen het tarief zodat we ontvangen wat er begroot is. Wel kunnen individuele belastingaanslagen verschillen. Dat is het geval als de waarde van een woning meer of juist minder is gestegen dan het Wormerlandse gemiddelde. Dan levert de WOZ- herwaardering een voordeel of juist een nadeel op voor de eigenaar. De WOZ-waarden voor het belastingjaar 2027 worden gebaseerd op het prijspeil van 1 januari 2026.

Naast bovengenoemd berekeningsmethode van de verhoging van de opbrengst met het inflatiepercentage speelt er bij de bepaling van de OZB-opbrengst nog een ander effect: Een WOZ-waardestijging heeft een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden hanteren we volgens bestaand beleid voor het OZB-tarief naast de inflatiestijging ook een compensatiestijging in verband met de dalende Algemene Uitkering.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWWB)
Eigenaren en gebruikers van *onroerend* goed betalen gemeentelijke belastingen in de vorm van de onroerendezaakbelasting (OZB). Het is wettelijk mogelijk om ook voor eigenaren en gebruikers van *roerende* woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten en woonwagens) een gelijke belasting in te voeren. Dit is de Roerende Woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWWB). Om eigenaren en gebruikers van roerend en onroerend goed gelijk te behandelen is het tarief van die belasting gelijk aan het tarief van de OZB.

Classificatie: Inte

Hondenbelasting
Onder de naam “hondenbelasting” heft de gemeente een belasting op het houden van honden binnen de gemeente. Belastingplichtige is de houder van de hond. Het aantal honden is bepalend voor de opbrengst van de belasting.

Forensenbelasting
Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente Wormerland hebben, maar wel 90 dagen of meer kunnen beschikken over een gemeubileerde woning in de gemeente. In Wormerland wordt forensenbelasting geheven op basis van de gedachte dat forensen profiteren van allerlei activiteiten en voorzieningen van de gemeente, zonder dat Wormerland hiervoor een tegemoetkoming uit het Gemeentefonds ontvangt.

Gemeentelijke retributies

Onder de naam retributies heft de gemeente tarieven voor diverse typen van dienstverlening. Bij retributies is, anders dan bij belastingen, wél sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taakuitoefening. De belastingplichtige is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor die taakuitoefening. Of gemeentelijke tarieven werkelijk kostendekkend zijn is een beleidskeuze.

Rioolheffing

De kosten die de gemeente maakt voor watertaken worden op burgers en bedrijven verhaald via de rioolheffing. Watertaken zijn onder andere afvalwaterinzameling (riolering) en afvoer van overtollig regen- en grondwater. Het beleid is een kostendekkend tarief. De opbrengst van rioolheffing mag nooit meer dan 100% kostendekkend zijn. Als we in een jaar toch meer opbrengsten uit rioolheffing ontvangen dan we kosten maken dan mogen we deze gelden wel bewaren in een voorziening om later uit te geven. Opbrengsten uit rioolheffing mogen nooit anders besteed worden dan aan watertaken.

De kosten die uit die watertaken voortvloeien zijn berekend in het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma 2025 - 2029 (GRWP) (raad juli 2025). De kapitaallasten van de investeringen die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in deze begroting. In het oude Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 (GRP) steeg de rioolheffing jaarlijks naast het inflatiepercentage (2027: +1,9%) nog eens met 2% extra. Deze 2% extra tariefstijging is met de vaststelling van het nieuwe GRWP 2025-2029 vervallen.

Rioolheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijzig.)	Begroting 2027
A. Baten	2.262.518	2.313.835	2.357.798
B. Lasten	1.456.413	2.145.706	2.206.909
C. Voorziening mutaties (plus is een toevoeging aan de voorziening)	307.530	168.129	150.889
D. Saldo (A-B-C)	0	0	0
Kostendekkendheid (A/(B+C))*100	**100%**	**100%**	**100%**

Afvalstoffenheffing

Classificatie: Inte

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een recht geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente op grond van de Wet Milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval heeft. Bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt rekening gehouden met het feit dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Het beleid is een kostendekkend tarief. Kostendekkendheid wordt nooit precies in één jaar bereikt maar wordt gemeten over jaren heen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een Egalisatievoorziening als bufferfunctie. Sinds eind 2021 is de Egalisatievoorziening leeg en volgens de prognose zal de voorziening eind 2027 ook leeg zijn.

Recycle-tarief

Vanaf 2022 heft de gemeente Wormerland het recycle-tarief voor de afvalstoffenheffing. Hiermee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is in tweeën te delen: het vaste tarief en het variabele tarief. Het variabele tarief is afhankelijk van hoe vaak men afval aanbiedt. Voor laagbouw geldt dat het afhangt van hoe vaak de restafvalbak (kliko) aan de weg wordt gezet. Ook het formaat van de kliko telt mee (grote kliko's hebben een hoger tarief dan kleine kliko's). Inwoners van hoogbouw bieden hun afval aan in ondergrondse containers. Ook hier geldt dat het aantal keer dat er een zak restafval wordt aangeboden het tarief bepaalt. Ook hier geldt dat het formaat telt. Er zijn containers waar je kleine zakken en grote zakken kan aanbieden. Voor de kleine zak geldt een lager tarief dan voor de grote zakken.

Kostendekkendheid

Het beleid op afvalstoffenheffing is een tarief dat alle kosten dekt (100% kostendekkend). Om tot een kostendekkend tarief te komen moeten de inkomsten uit afvalstoffenheffing dus gelijk zijn aan de begrote kosten. Om in 2026 te kunnen voldoen aan de kostendekkendheid zou het tarief met 21% moeten stijgen. In de begroting 2026 heeft de raad besloten trapsgewijs, in twee jaar, te groeien naar kostendekkendheid. Vanaf 2027 is afval weer kostendekkend begroot. 80% van de omzet komt uit een vast tarief, 20% uit een variabele tarieven waar rekening wordt gehouden met het geschatte aantal ledigingen en aantal huishoudens.

Afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijz.)	Begroting 2027
A. Baten	2.889.862	3.237.785	3.696.688
B. Lasten	3.244.022	3.477.785	3.696.688
C. Voorziening mutaties	0	0	0
D. Saldo (A-B-C)	-354.160	-240.000	0
Kostendekkendheid (A/(B+C))*100	**89%**	**93%**	**100%**

Lijkbezorgingsrechten

Bij de berekening van kostendekkendheid van lijkbezorgingsrechten worden zowel de begraafrechten als de onderhoudsrechten van de begraafplaats meegenomen. Deze rechten worden met de voor 2027 reguliere inflatie verhoogd (1,9%) .

Lijkbezorgingsrechten (bedragen x €1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijzig.)	Begroting 2027
A. Baten	159.217	185.276	188.797

Classificatie: Inte

B. Lasten	640.993	574.205	486.098
C. Saldo (A-B)	-481.776	-388.929	-297.301
Kostendekkendheid (A/B)*100	**25%**	**32%**	**39%**

Marktgelden

Doorberekening van de kosten voor het houden van warenmarkten aan de marktkooplieden. Nastreven van 100% kostendekkendheid, waarbij ook de doorbelasting van stroomlasten is meegenomen . De gelden voor 2027 worden met reguliere inflatie verhoogd (1,9%) .

Lijkbezorgingsrechten (bedragen x €1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijzig.)	Begroting 2027
A. Baten	18.479	16.368	16.679
B. Lasten	13.728	29.676	38.260
C. Saldo (A-B)	4.751	-13.308	-21.581
Kostendekkendheid (A/B)*100	**135%**	**55%**	**44%**

Opbrengsten belastingen en retributies

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke opbrengsten en retributies er zijn en hoeveel de inkomsten daarvan bedragen. Onderaan de tabel ziet u het totale nettoresultaat van de heffingen.

Belastingen/retributies (bedragen x €1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl.wijz.)	Begroting 2027
Belastingen			
OZB woningen *)	3.516.764	3.820.209	4.043.304
OZB niet-woningen	1.418.307	1.382.177	1.486.819
Roerende woon- en bedrijfsruimten	21.168	19.571	28.532
Precariobelasting (t/m 2021)	0	0	0
Hondenbelasting	97.891	110.538	101.900
Forensenbelasting	67.000	68.792	70.311
Toeristenbelasting	61.000	62.824	64.197
A. Totaal belastingen	**5.182.130**	**5.464.111**	**5.795.063**

Classificatie: Inte

Retributies			
Rioolrechten	2.262.518	2.313.835	2.357.798
Afvalstoffenheffing	2.889.862	3.237.785	3.696.688
Begrafenisrechten	159.217	185.276	188.797
Marktgelden	18.479	16.368	16.679
Leges omgevingsvergunningen	1.389.663	450.057	400.000
Leges vergunningen (APV)	34.153	41.568	42.358
Leges burgerzaken	362.100	371.314	378.367
Leges pontveren	48.000	44.004	44.840
B. Totaal retributies	**7.163.992**	**6.660.207**	**7.125.527**
C. Kwijtscheldingen	179.502	173.301	177.467
Totaal netto-opbrengsten (A+B-C)	**12.166.620**	**11.951.017**	**12.743.123**

*) incl. areaaluitbreiding

Precariobelasting

Wat is precario?
Gemeenten kunnen precariobelasting heffen als vergoeding voor het gebruik van openbare grond. Voorbeelden van belaste voorwerpen zijn terrassen, bouwmaterialen (zoals containers), zonneschermen, luifels, lichtreclames en vlaggen. De precariobelasting wordt geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het wordt wel gezien als de fiscale tegenhanger van een privaatrechtelijke vergoeding om de gemeentegrond te kunnen gebruiken. De precariobelasting valt toe aan de algemene middelen van de gemeente en is door de gemeente vrij besteedbaar. Er is geen verplichting om de geheven precariobelasting in te zetten voor uitgaven die samenhangen met de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Wat regelt de wet?
De Gemeentewet schrijft bij de precariobelasting alleen het belastbaar feit voor: het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Belastingplichtig is de houder van een dergelijk voorwerp. Niet belast is bijvoorbeeld een terras in de eigen achtertuin.

Belangrijke beperking
Hoewel dat niet in de wet tot uitdrukking is gebracht, geldt bij de heffing van de precariobelasting een belangrijke beperking. De precariobelasting kan niet worden geheven als de aanwezigheid van het voorwerp moet worden gedoogd op grond van een wettelijke of contractuele verplichting. Een voorbeeld: kabels van telecomnetwerken en kabeltelevisie moeten op grond van een wettelijk voorschrift worden gedoogd. Ook een terras op een verhuurd stuk gemeentegrond moet worden gedoogd. Belastingheffing is in die gevallen niet mogelijk.
Gemeenten kunnen ook geen precariobelasting heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Dat is sinds 1 juli 2017 in de Gemeentewet geregeld. De regeling voorkomt dat inwoners via de precariobelasting moeten betalen aan een buurgemeente of -provincie waarvoor zij geen democratisch stemrecht hebben.

Classificatie: Inte

Keuzemogelijkheden gemeenteraad
Behalve het belastbaar feit kent de wet geen verdere aanwijzingen voor de heffing van de precariobelasting. De gemeenteraad heeft zodoende veel vrijheid bij de inrichting van deze belasting, in het bijzonder bij de aanwijzing van het delen van de gemeente waar wordt geheven, de tariefstelling en tariefdifferentiatie.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente kan kwijtschelding verlenen aan personen die niet in staat zijn om hun belasting te voldoen. Hiervoor zijn bij wet bepaalde normen aangegeven. Het kwijtscheldingspercentage voor de normbedragen bedraagt 100%. Kwijtschelding wordt verleend voor onroerendezaakbelasting, roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten. Voor het jaar 2027 wordt verwacht dat aan kwijtschelding een bedrag wordt verstrekt van €177.467.

Kwijtschelding wordt alleen verleend voor:

1. Onroerendezaakbelastingen;
2. Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting;
3. Forensenbelasting;
4. Hondenbelasting;
5. Rioolheffing;
6. Afvalstoffenheffing;

	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijzig.)	Begroting 2027
Bezwaar WOZ	351	195	200
Bezwaar overige heffingen	100	136	140
Beroep WOZ	17	0	0
Beroep overige heffingen	1	1	1
Lasten regeling	€179.502	€173.301	€177.467

Leges

De tarieven voor 2027 worden primair aangepast aan de hand van het inflatiepercentage van 1,9%, tenzij nader beperkt door wettelijke tariefstellingen. Het is niet toegestaan meer dan 100% kostendekkend te zijn. Daarom is een 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Door iets onder de 100% te blijven wordt dit risico opgevangen. Welke kosten toegerekend worden om de kostendekkendheid te berekenen moet duidelijk onderbouwd zijn.

Een aantal leges is niet kostendekkend. Volledig kostendekkend maken van alle leges is niet reëel te noemen. Zo zijn bijvoorbeeld evenementenvergunningen vanwege de maatschappelijke betekenis vaak niet kostendekkend. De legesopbrengst voor omgevingsvergunningen is sterk afhankelijk van grote projecten. De kostendekkendheid hiervan dient over de jaren heen gezien te worden.

De leges zijn onderverdeeld in drie titels:

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening,

Hoofdstuk 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen)

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Classificatie: Inte

Gemeente Wormerland Rapport Kostendekkendheid begroting 2027

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	952	19.325	23.745	39.811	90,43%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	129.904	85.506	105.066	221.734	69,19%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	19.829	37.305	45.838	72.932	70,83%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	2.429	4.337	5.330	10.061	83,18%
Paragraaf 1.5 - Vervallen					
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie					
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	4.185	5.317	6.534	12.702	79,20%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief					
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten		1.318	1.619	339	11,54%
Paragraaf 1.10 - Diversen		2.042	2.509	699	15,36%
Totaal hoofdstuk 1	**157.299**	**155.150**	**190.641**	**358.278**	**71,22%**
Hoofdstuk 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning					
Paragraaf 2.1 - Begripsomschrijvingen					
Paragraaf 2.2 - Vooroverleg EN INTAKETAFEL EN OMGEVINGSTAFEL					
Paragraaf 2.3 - BOUWACTIVITEITEN, HET GEBRUIKEN VAN EEN BOUWWERK OF GRONDEN EN HET SLOPEN VAN EEN BOUWWERK	64.603	153.720	188.883	404.339	99,30%
Paragraaf 2.4 - AANLEGACTIVITEITEN					
Paragraaf 2.5 - CULTUREEL ERFGOED					
Paragraaf 2.6 - ACTIVITEITEN IN DE OPENBARE RUIMTE EN OP OPENBARE WEGEN					
Paragraaf 2.7 - Milieubelastende activiteiten					
Paragraaf 2.9 - OVERIGE ACTIVITEITEN					
Paragraaf 2.10 - BODEMONDERZOEKEN					
Paragraaf 2.11 - ADVIES					
Paragraaf 2.12 - ADVIES MET INSTEMMING					
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaafals gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten					
Paragraaf 2.15 - VASTSTELLEN EN WIJZIGING OMGEVINGSPLAN					
Paragraaf 2.16 - Overschrijving vergunning op naam					
Paragraaf 2.17 - In deze titel niet benoemde beschikking					
Paragraaf 2.18 - Buiten behandeling omgevingsvergunning					
Totaal hoofdstuk 2	**64.603**	**153.720**	**188.883**	**404.339**	**99,30%**
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Exploitatie openbare inrichting	288	5.523	6.786	9.191	72,96%
Paragraaf 3.2 - Horecabedrijf/ Alcoholwet					
Paragraaf 3.3 - Seksbedrijven					
Paragraaf 3.4 - Ontheffing winkeltijden					
Paragraaf 3.5 - Evenement		3.294	4.048	5.415	73,75%
Paragraaf 3.6 - Artikel 3.6. Standplaatsen, marktplaatsen en overige vergunningen voor in gebruik te nemen gronden					
Paragraaf 3.7 - Artikel 3.7 Speelgelegenheid en kansspelautomaat					
Paragraaf 3.8 - Paragraaf 3.8. Overige vergunningen/ ontheffingen/vrijstellingen ex APV en aanverwante bijzondere wetten					
Paragraaf 3.9 - Paragraaf 3.9 Alle overige handeling gedurende/ na het besluitvormingstraject					
Paragraaf 3.10 - Paragraaf 3.10 Aanvullende voorwaarden en regels voor het heffen van vergoeding voor ingebruikneming van gemeentegronden					
Paragraaf 3.11 - Paragraaf 3.11 voorrang: dubbele grondslag					
Totaal hoofdstuk 3	**288**	**8.817**	**10.834**	**14.606**	**73,25%**
Totaal	**222.191**	**317.687**	**390.358**	**777.223**	**83,55%**

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	**157.299**	**155.150**	**190.641**	**358.278**	**71,22%**
Kostendekking Hoofdstuk 2	**64.603**	**153.720**	**188.883**	**404.339**	**99,30%**
Kostendekking Hoofdstuk 3	**288**	**8.817**	**10.834**	**14.606**	**73,25%**
Kostendekking totale tarieventabel	**222.191**	**317.687**	**390.358**	**777.223**	**83,55%**

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Vanaf die datum is er veel veranderd. Zo zijn er meer zaken vergunningsvrij en zijn er nieuwe (milieu)zaken waar juist leges voor geheven kunnen worden. Wat het effect hiervan op de begroting is vereist ervaringscijfers. We monitoren deze effecten nauwgezet. We informeren de raad actief hierover in de reguliere P&C-documenten en stellen bij waar nodig.

Lokale lastendruk

Om de lokale lastendruk te berekenen tellen 3 belastingtarieven mee: tarieven van de OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor huurders telt alleen het tarief van afvalstoffen- en rioolheffing mee omdat huurders geen OZB betalen. Voor eigenaren van woningen gelden wel alle drie de genoemde belastingen.

De gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2025 bedroegen €1.227 per woning. In 2026 bedroegen deze woonlasten €1.332. De woonlasten voor het jaar 2027 zijn nog niet bekend omdat het tarief voor afvalstoffenheffing en OZB pas in december 2026 vastgesteld wordt bij de Verordeningen 2027.

Vergelijking met omliggende gemeenten

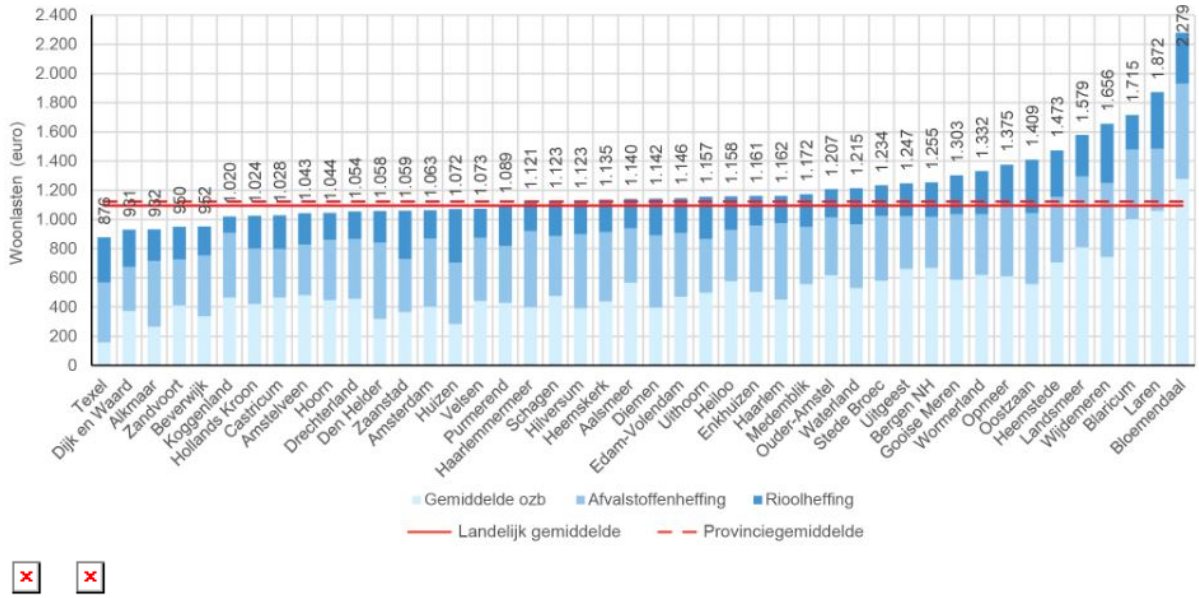
Classificatie: Inte

In de volgende tabellen worden de tarieven 2026 van Wormerland vergeleken met de tarieven van omliggende gemeenten. Of deze tarieven van deze omliggende gemeenten kostendekkend zijn is niet bekend.

Gegevens gemeenten 2026			Tarieven, bedragen en mutaties													
© COELO, Groningen			OZB					Afvalstoffenheffing		Rioolheffing huishoudens				Toeristenbel		Hondenbelasting
Provincie code	Gemeente code	Gemeentenaam	Tarief woningen	Tarief eigenaar niet-woning	Tarief gebruiker niet-woning	Tarief niet-woning eigenaar+gebruiker	Gemiddeld betaalde ozb woningen	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Toeristenbelasting overnachting camping	Toeristenbelasting hotelovernachting	Hondenbelasting
			%	%	%		euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro
7	0363	Amsterdam	0,0527	0,2525	0,1832	0	402	352	469	192	192	946	1.063	7,34	19,04	0
7	0385	Edam-Volendam	0,0911	0,1913	0,1613	0	471	325	437	238	238	1.034	1.146	2,10	4,60	0
7	0415	Landsmeer	0,1057	0,2658	0,2608	1	809	365	487	283	283	1.457	1.579	4,11	10,66	0
7	0431	Oostzaan	0,0829	0,2118	0,1810	0	559	409	486	365	365	1.332	1.409	5,00	5,00	52
7	0439	Purmerend	0,0824	0,2289	0,2055	0	430	313	391	268	268	1.011	1.089	2,85	2,85	96
7	0852	Waterland	0,0894	0,3803	0,2899	1	531	268	438	205	246	1.004	1.215	3,65	3,65	66
7	0880	Wormerland	0,1086	0,2075	0,2318	0	620	381	417	295	295	1.296	1.332	4,10	4,10	102
7	0479	Zaanstad	0,0743	0,3169	0,2417	1	367	363	363	329	329	1.059	1.059	geen camping	7,87	0

bron: https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2026/bijlagen-2026-en-databestanden/

Vergelijking woonlasten 2026 (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) van de gemeente Wormerland versus alle Noord-Hollandse gemeenten

Bron: https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2026/gemiddelde-woonlasten-benchmarks-en-rangnummers-2026/benchmark-vergelijking-gemeentelijke-woonlasten-per-provincie-2026

Classificatie: Inte

Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Wormerland is gebaseerd op twee uitgangspunten: inflatiecorrectie en kostendekkendheid. De belastingtarieven worden in 2027 verhoogd met 1,9% voor inflatie. Daarnaast heeft de WOZ-waardestijging een negatief effect op de Algemene Uitkering. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden is een compensatiestijging van het OZB-tarief noodzakelijk. Voor wat betreft de retributies wordt gestuurd op kostendekkendheid. De tarieven worden formeel door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingvoorstellen die in december voorafgaand aan het begrotingsjaar worden aangeboden.

Heffingssoort	2025	2026	2027
OZB en Roerende Zaakbelasting:			
-Woningen eigenaren	0,1092%	0,1086%	*)
-Niet-woningen eigenaren	0,2138%	0,2075%	*)
-Niet-woningen gebruikers	0,2419%	0,2318%	*)
Hondenbelasting:			
-1e hond	€ 100,05	€ 102,45	€ 104,40
-2e hond	€132,65	€ 135,85	€ 138,45
-Volgende hond	€ 64,05	€ 65,60	€ 66,85
-Kennel	€503,65	€515,75	€ 525,55
Afvalstoffenheffing :			
-Vast bedrag per huishouden	€ 305,05	€ 344,55	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 140 liter	€6,15	€ 7,00	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 240 liter	€9,45	€ 10,80	**)
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval, grote zak	€2,35	€ 2,70	**)
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval, kleine zak	€1,20	€ 1,35	**)
*Rioolrechten*** :*			
-Afvalwater 0 - 500 m3	€ 288,15	€ 295,05	€ 300,65
-Afvalwater 500 - 1.000 m3	€ 576,10	€ 589,95	€ 601,15
-Afvalwater 1.000 - 1.500 m3	€ 864,20	€ 884,95	€ 901,75

Classificatie: Inte

Heffingssoort	2025	2026	2027
-Iedere 500 m3 boven de 1500 m3	€ 288,15	€295,05	€ 300,65
-Afvoer hemelwater	€ 99,35	€ 101,75	€ 103,70
Grafrechten (particulier graf voor 20 jaar)	€ 1.424,20	€ 1.458,40	€ 1.486,10

*) Bij OZB en RZB wordt de opbrengst i.p.v. de tarieven verhoogd met het inflatiepercentage. De OZB- en RZB-tarieven zijn afhankelijk van de totale WOZ-waarden, die pas aan het eind van het jaar bekend zijn. De tarieven 2027 worden bij het samenstellen van de Verordeningen berekend, en via dat document vastgesteld.

**) De tarieven 2027 worden bij het samenstellen van de Verordeningen berekend, en via dat document vastgesteld.

***) In het oude Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 (GRP) steeg de rioolheffing jaarlijks met 2% bovenop het desbetreffende inflatiepercentage. In 2025 is het nieuwe Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma 2025-2029 (GRWP) vastgesteld. Daarin is besloten dat de 2% extra stijging niet meer noodzakelijk is en wordt het tarief vanaf 2027 uitsluitend met het inflatiepercentage verhoogd (2027: +1,9%).

Classificatie: Inte

Paragraaf Bedrijfsvoering

Waar gaat deze paragraaf over?

De activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering worden uitgevoerd door OVER-gemeenten. Dit is de gezamenlijke werkorganisatie van de gemeente Wormerland en de gemeente Oostzaan. In deze paragraaf leest u een beknopte samenvatting van de Begroting 2027-2030 van OVER-gemeenten. Voor meer informatie verwijzen wij naar de begroting van OVER-gemeenten 2027-2030.

Ontwikkelingen

Binnen het traject Duurzaam Begrotingsevenwicht handhaaft OVER-gemeenten in 2027 de eerdere structurele verlaging van het personeelsbudget met circa €900.000, waarbij verdere reducties niet mogelijk zijn zonder de continuïteit van de dienstverlening aan te tasten. Hoewel het ziekteverzuim een dalende trend laat zien, is er conform de bestaande afspraken vooraf geen voorschot opgenomen voor bovengemiddeld verzuim; dit incidentele budget wordt pas aangevraagd als de cijfers het landelijk gemiddelde overstijgen. Eventuele kosten voor specifieke plustaken zijn daarnaast budgettair neutraal in de begroting verwerkt en worden volledig door de betreffende gemeente vergoed.

Om de stijgende ICT-kosten en de hoge leveranciersinflatie op te vangen, wordt in 2027 het verbetertraject binnen automatisering afgerond. Hierbij worden concrete opties uitgevoerd om besparingen te realiseren in zowel het datacentrum als de digitale werkomgeving. Voor de begroting 2027 is het huidige automatiseringsbudget vooralsnog ongewijzigd voortgezet, waarna de definitieve financiële gevolgen en budgetherzieningen gedurende het jaar via de reguliere P&C-stukken inzichtelijk worden gemaakt.

Tot slot anticipeert de organisatie op een substantiële formatieve inzet voor een aantal grote, doorlopende projecten. Dit betreft enerzijds de aanhoudende ontheemdencrisis en de daarmee samenhangende huisvestingsopgave voor asielzoekers, AMV'ers en Oekraïense vluchtelingen. Anderzijds vereisen grote aanbestedingstrajecten voor onder andere de financiële applicatie, de personeelsadministratie en de arbodienst – die in samenwerking met Stichting RIJK worden uitgevoerd – veel capaciteit, waarvan de exacte financiële impact in de loop van het jaar duidelijk wordt.

Classificatie: Inte

Paragraaf Taakstellingen en Stelposten

Waar gaat deze paragraaf over?

Een stelpost is een begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt. Een taakstelling is een opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Onze toezichthouder, de Provincie stelt deze paragraaf verplicht in verband met de verslechterde financiële positie bij gemeenten. De oorzaak van deze verslechterde financiële positie ligt in het overdragen van taken vanuit het Rijk zonder voldoende financiële middelen om deze taken uit te kunnen voeren. De financiële positie van gemeenten is hierdoor steeds meer onder druk komen te staan. Gevolg hiervan bij gemeenten zijn dat er steeds vaker bezuinigingsmaatregelen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn om de meerjarenbegroting sluitend te maken. In deze paragraaf geven we een overzicht van deze stelposten.

In deze primaire programmabegroting 2027-2030 zijn de volgende zaken opgenomen:

Stelposten en taakstellingen zoals opgenomen begroting 2027	2027	2028	2029	2030
Stelposten				
1) Extra OZB i.v.m. areaaluitbreiding door nieuwe woningen	0	84.812	325.468	494.562
2) Stelpost algemene uitkering prognose onder het BCF-plafond	261.510	261.510	261.510	261.510
3) Stelpost algemene uitkering - verval korting eigen bijdrage jeugdzorg (meicirculaire 2025)	0	191.968	197.431	197.431
4) Stelpost algemene uitkering - verkorten trajectduur Jeugdzorg (meicirculaire 2025)	0	50.169	51.591	51.591
5) Stelpost huishoudelijk hulp Wmo (budgetneutraal)	0	0	-1.196.610	-1.234.948
6) Stelpost Vangnetregeling huishoudelijke hulp Wmo (budgetneutraal)	0	0	357.309	368.757
Taakstellingen				
7) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Raadhuis Jisp (KN2026)	0	0	7.500	7.500
8) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Beschuitstoren (KN2026)	0	0	10.000	10.000
9) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Heerenhuis (KN2026)	0	0	20.500	20.500
10) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Westertil (KN2026)	0	0	18.000	18.000
11) Kostendekkendheid pont Spijkerboor verhogen (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE))	0	0	48.000	48.000
Totaal	**261.510**	**588.459**	**100.699**	**242.903**

Toelichting:

Stelposten:

Classificatie: Inte

1) De stelpost voor OZB i.v.m. areaaluitbreiding is niet nieuw, die nemen we al langere tijd op in onze begroting, op basis van de verwachte nieuwbouw in de komende jaren. In de paragraaf Grondbeleid is een prognose opgenomen van gereedkomen van woningen. Woningen die gereedkomen tellen vanaf het jaar daarop mee in de OZB-opbrengst.

2) Gemeenten declareren jaarlijks hun compensabele btw bij het Rijk. Het Rijk heeft hier een fonds voor, het btw-compensatiefonds (BCF). Dit fonds heeft een plafond. Als alle gemeenten onder het plafond declareren en er dus een restfonds overblijft dan wordt dit restant verdeeld tussen alle gemeentes (via de algemene uitkering). Het is toegestaan hiervan stelpost op te voeren. De hoogte van deze stelpost mag maximaal gelijk zijn aan wat we het jaar ervoor terugkregen van dit overschot.

3+4) In de meicirculaire 2025 zijn bij de middelen voor het cluster Jeugd vanaf 2028 twee kortingen in de algemene uitkering verwerkt in verband met aanvullende maatregelen vanuit de Hervormingsagenda. Omdat de realisatie van deze kortingen afhankelijk is van de nadere uitwerking en wetgeving van het Rijk heeft de provincie toegestaan om een stelpost hiervoor op te nemen in de begroting om de korting neutraal in de begroting te verwerken. De gedachte hierachter is dat het Rijk de korting terug zal draaien als deze niet haalbaar blijkt te zijn.

5) Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, is er juist geld uit het gemeentefonds gehaald (Meicirculaire 2026). We gaan er op dit moment vanuit dat de kosten evenredig dalen met de dalende baten vanuit het rijk. Dit is echter afhankelijk van politieke keuzes.

6)Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks €430 miljoen extra via het gemeentefonds (Meicirculaire 2026). Deze regeling hangt samen het stopzetten van de huishoudelijke hulp via de Wmo. In samenhang gaan we ook bij deze nieuwe baten ervan uit dat er nieuwe lasten voor in de plaats zullen komen. We ramen deze gelden dan ook budgettair neutraal. Ook hier geldt dat dit afhankelijk is van politieke keuzes.

Taakstellingen:

7 t/m 10) Kostendekkendheid verhogen gemeentelijk vastgoed
Het college wenst de kostendekkendheid van het gemeentelijk vastgoed te verhogen. Er is een selectie van het gemeentelijk vastgoed gemaakt, die gebaseerd is op een negatieve kostendekkendheid van het gemeentelijk vastgoed. Deze selectie bestaat uit 4 objecten gezamenlijk (‘t Heerenhuis, de Westertil, de Beschuitstoren en het raadshuis Jisp). Om de kostendekkendheid van bovenstaand gemeentelijk vastgoed te verhogen is gekeken naar het jaarlijkse exploitatieverlies. Hierbij zijn de kosten van het beheer en onderhoud van het vastgoed groter dan de opbrengsten, zoals huurbaten. De gemeenteraad heeft in de Kadernota 2026 het college de opdracht te geven scenario’s te onderzoeken om tot een (meer) kostendekkende exploitatie vanaf 2029 te komen en het exploitatieverlies op deze 4 objecten gezamenlijk met 50% terug te dringen. Vanaf de begroting 2026 zijn stelposten opgenomen van 50% terugdringen van het exploitatieverlies (taakstelling). Indien er geen kostendekkende exploitatie mogelijk is, volgt een bestuurlijk oordeel of afstoten tot de mogelijkheden behoort.

11) Kostendekkendheid Pontje Spijkerboor
De pontveer Jan Hop zet fietsers, voetgangers en brommers/scooters/motors over de vaart ‘De Vinkenhop’ tussen Spijkerboor en De Rijp. Het veer is onderdeel van de pontjesroutes rondom het Alkmaarder- en Uitgeestermeer.
Het college werkt aan meerdere maatregelen om het exploitatieverlies van het Pontje Spijkerboor met 50 % te verminderen door:
1. Hogere bijdrage gemeente Alkmaar en recreatieschap Twiske-Waterland;
2. Tarieven pontgelden verhogen;
3. Exploitatiekosten verlagen.

Hiertoe is een taakstelling opgenomen van €48.000 vanaf 2029.

Classificatie: Inte

Paragraaf Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat een aantal financiële kengetallen in de begroting wordt opgenomen. Hieronder zijn deze kengetallen per programma weergegeven.

De opgenomen kengetallen zijn gebaseerd op de meest recente feitelijke cijfers uit aangewezen bronnen. Deze werkwijze sluit aan bij de uitgangspunten van het BBV en draagt bij aan een duidelijk en betrouwbaar beeld van de financiële positie van de gemeente.

Programma 1

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Functiemenging	%	2024	42,8	Waarstaatjegemeente.nl (CBS/LISA)
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2024	177,6	Waarstaatjegemeente.nl (LISA)

* Functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen banen).

Programma 2

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	12,1	Waarstaatjegemeente.nl (BAG)
Demografische druk*	%	2026	79,6	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)

*Demografische druk is het percentage van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65+ per 100 personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.

Programma 3

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	2024	524,1	Waarstaatjegemeente.nl (CBS/LISA)
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren 12-21 jaar	2022	1	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Kinderen in uitkeringsgezin	% van alle kinderen tot 18 jaar	2024	5	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2025	74,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Werkloze jongeren	% personen 16-22 jaar	2024	1	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2025	158,3	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)

Classificatie: Inte

Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2025	19,7	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	13,1	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	0,4	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-23 jaar	-	Gegevens niet beschikbaar	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2025	650	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)

Programma 4

Omschrijving	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2023	2,3	Waarstaatjegemeente.nl (DUO)
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	23	Waarstaatjegemeente.nl (DUO)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers VO en MBO	2024	2,5	Waarstaatjegemeente.nl (DUO)
Niet-sporters	% bevolking	2024	34,6	Waarstaatjegemeente.nl (GGD/CBS/RIVM)

Programma 5

Indicatoren	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren van 12-17 jaar	2025	8	Waarstaatjegemeente.nl (Stichting Halt)
Winkeldiefstal	Aantal per 1.000 inwoners	2025	5,48	Waarstaatjegemeente.nl (Politie)
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2025	2,5*	opendata.cbs.nl (CBS)
Diefstal uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,8**	opendata.cbs.nl (CBS)
Vernieling en beschadiging	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,5***	opendata.cbs.nl (CBS)
Fijn huishoudelijk restafval	Kg per inwoner per jaar	2024	123	opendata.cbs.nl (CBS)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2024	8,1	Waarstaatjegemeente.nl (RVO)

Classificatie: Inte

* Geweldsmisdrijven: Totaal 40 geregistreerde gevallen. Bij 16.328 inwoners (stand per 1 januari 2026) bedraagt de waarde 2,5 per 1.000 inwoners.
** Woningdiefstal: Totaal 30 geregistreerde gevallen. Bij 16.328 inwoners (stand per 1 januari 2026) bedraagt de waarde 1,8 per 1.000 inwoners.
*** Vernieling en beschadiging: Totaal 25 geregistreerde gevallen. Bij 16.328 inwoners (stand per 1 januari 2026) bedraagt de waarde 1,5 per 1.000 inwoners.

Programma 6

Omschrijving	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
Gemiddelde WOZ-waarde	€ x 1.000	2026	479	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ per jaar	2026	1.296	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	€ per jaar	2026	1.332	Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2026	0,4	Eigen administratie (HRM Rapportage)
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2026	0,4	Eigen administratie (HRM Rapportage)
Apparaatskosten	€ per inwoner	2025	939	Eigen administratie (Jaarrekening)
Externe inhuur*	%	2025	0	Eigen administratie (Jaarrekening)
Overhead**	%	2025	13	Eigen administratie (Jaarrekening)

* Overhead: % van de totale lasten.
** Externe inhuur: % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

Classificatie: Inte

Paragraaf Openbaarheid

Waar gaat deze paragraaf over?

De paragraaf betreffende openbaarheid, bedoeld in artikel 3.5 van de Wet open overheid, geeft ten minste inzicht in de beleidsvoornemens inzake de Wet open overheid en de wijze waarop toepassing is gegeven aan deze beleidsvoornemens. Deze verplichte paragraaf in de komende begrotingen en jaarstukken vloeit voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de jaarstukken dienen we verslag te doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de in de begroting genoemde beleidsvoornemens. Deze voorgeschreven rapportering over de uitvoering van deze wet is bedoeld om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid.

Wet open overheid (Woo)

De Woo bestaat uit twee soorten openbaarmaking, een passieve (openbaarmaking op verzoek) en een actieve (openbaarmaking uit eigen beweging). De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Woo.

Passieve openbaarmaking
De passieve openbaarmakingverzoeken worden behandeld door het cluster juridische zaken. De verwachting is dat de komende jaren binnenkomende Woo-verzoeken binnen de formatie van dit cluster afgehandeld kunnen worden.

Actieve openbaarmaking
De informatie die actief openbaar gemaakt moet worden, is onderverdeeld in 17 informatiecategorieën. De verplichting tot openbaarmaking van de informatiecategorieën is onderverdeeld in 4 delen (tranches).
In november 2024 diende de eerste informatiecategorieën (eerste tranche) actief openbaar gemaakt te worden. Hiervoor is een Woo-index redacteur aangesteld. De Woo-index redacteur is onder andere verantwoordelijk voor de publicatie van de organisatiegegevens, de werkwijze van de organisatie, en de bereikbaarheid van de organisatie. De gemeente voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting om de informatiecategorieën uit de eerste tranche actie openbaar te maken
Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer de volgende groep (tranche) informatiecategorieën actief openbaar gemaakt moet worden. De inwerkingtreding is opnieuw uitgesteld. De impact hiervan op onze organisatie wordt momenteel verder in kaart gebracht.

De besluiten die worden genomen op passieve openbaarmakingsverzoeken (Woo-verzoeken) worden sinds begin 2026 actief gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Classificatie: Inte

Paragraaf Oekraïnecrisis

Oekraïnecrisis

Vanaf begin maart 2022 is het oorlog in Oekraïne. Vele Oekraïense mensen zijn gevlucht, ook naar Nederland. Gemeenten hebben de taak om bij te dragen aan de opvang van Oekraïners. Dit doen we ook in Wormerland. De opvangopgave vraagt een flinke inzet van alle afdelingen van de organisatie. De inzet richt zich op het adequaat huisvesten en begeleiden van deze vluchtelingen. Ook voorzien we hen van financiële middelen en innen de eigen bijdrage van vluchtelingen met inkomen. Zolang de oorlog in Oekraïne voortduurt, moeten we de opvangopgave en dito intensieve extra werkzaamheden continueren.

EU-landen verlengen tijdelijke bescherming vluchtelingen Oekraïne
De EU-landen zijn overeengekomen de tijdelijke beschermingsstatus voor mensen die Oekraïne ontvluchten te verlengen tot en met 4 maart 2028. Daarmee toont de EU haar vaste voornemen Oekraïne en zijn bevolking zo lang dat nodig is te ondersteunen. Een verlenging van de bescherming met nog een jaar biedt de oorlogsvluchtelingen duidelijkheid en voorspelbaarheid.

Daarnaast besloten de EU-landen, in het besef dat ontheemden moeten worden beschermd en Oekraïne zich moet kunnen verdedigen tegen Ruslands illegale aanvalsoorlog, tijdelijke bescherming enkel toe te kennen aan degenen die hun militaire verplichtingen in Oekraïne vervullen.

Van korte termijn opvang naar langdurige huisvesting
Per 1 juni 2026 verblijven zo'n 135.000 Oekraïense oorlogsvluchtelingen bij gemeenten in Nederland die recht hebben op tijdelijke bescherming op basis van de RTB. Alle opvangplekken in de gemeentelijke opvanglocaties (GOO) zijn bezet. Nog steeds is de instroom van Oekraïense vluchtelingen hoger dan de uitstroom. Het Rijk blijft gemeenten oproepen om extra opvangplekken te realiseren. Het vinden van geschikte opvangplekken is echter een grote uitdaging. Nieuwe duurzame locaties hebben de voorkeur boven (crisis)noodopvangplekken. De ontwikkeling en realisatie daarvan vraagt om langere doorlooptijden en toekomstperspectief. Het Rijk financiert de kosten van de opvang voor 100%. Het Rijk werkt daarnaast aan een langetermijnhandelingsperspectief voor gemeenten bij deze opgave.

Opvang in Wormerland
Ook in Wormerland hebben we direct vluchtelingenopvang geboden. Vrij snel na het uitbreken van de oorlog zijn vier opvanglocaties gerealiseerd in Wormer. De afgelopen jaren hebben we het aantal locaties en opvangplekken uitgebreid. In totaal zijn er 185 plekken. Daarnaast vangen gastgezinnen een aantal Oekraïense vluchtelingen op.

De Oekraïense vluchtelingen zijn als volgt over de gemeente verdeeld:

Locatie		Aantal beschikbare plekken	Aantal personen in opvang
Bordwalserstraat	Er zijn 4 appartementen beschikbaar. Looptijd tot 31 dec 2027	18	18
Rigastraat	Voormalig kantoorpand wordt gehuurd door gemeente. Is verbouwd. Er zijn 11 kamers met gedeelde voorzieningen. Looptijd tot 01-4-2030, verlenging 2 jaar mogelijk	36	29
De Kleine Braak	Er zijn 32 woonunits aangeschaft waar 21 woningen van zijn gevormd. In gebruik per juli 2023. Looptijd tot oktober 2033.	62	51
B&B Lepelaar	Er worden 2 kamers gehuurd, deze zijn per 2 maanden opzegbaar	4	4
Vinkenstraat Wormerveer	Gemeente huurt deze locatie van WormerWonen. Betreft een woonlocatie in Zaanstad. Deze plekken vallen onder de telling van Wormerland	2	2

Classificatie: Inte

Peperboomstraat	Gemeente huurt deze locatie van WormerWonen. Betreft sloopwoning tot okt 2026	5	5
Pastorie	Gemeente huurt deze locatie van kerkbestuur. Huurovereenkomst met vaste looptijd tot juni 2027, daarna verlengbaar met 2 maanden opzegtermijn	20	19
Torenplein	Gemeente heeft deze locatie gekocht. Looptijd omgevingsvergunning tot april 2036	38	32
Totaal		**185**	**160**

Het verschil tussen het aantal beschikbare bedden en bezette bedden komt doordat gezinssamenstellingen het niet altijd mogelijk maken om een optimale bezetting te realiseren.

Particuliere opvang in Wormerland (stand per 1 augustus 2025)		**Aantal plekken**	**Aantal personen in opvang**
Particuliere opvang	Er zijn 7 particuliere gastgezinnen die vluchtelingen opvangen.	9	9

Overige zaken en inning eigen bijdrage
Naast de huisvesting zijn op verschillende onderdelen stappen gezet om de opvang zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Gezien de omvang van het aantal vluchtelingen is er dagelijks maatschappelijke begeleiding aanwezig. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over school, werk, taalles, activiteiten en vervoer. Het verstrekken van ‘leefgeld’ voor personen in de gemeentelijke opvang Oekraïne valt vanaf 2024 niet meer binnen het normbedrag voor de gemeentelijke opvang maar wordt apart afgerekend op basis van werkelijke kosten. Leefgeld is een vergoeding die de gemeente aan de ontheemde kan geven ten behoeve van voedsel en eerste levensbehoeften.

Vanaf 1 januari 2025 innen we de verplichte eigen bijdrage voor Oekraïense vluchtelingen met betaald werk. Diegenen ontvangen dan ook geen leefgeld. De implementatie voor het innen van de eigen bijdrage was een omvangrijk proces. Inmiddels lopen de inningen en worden de inningen maandelijks geactualiseerd. We zien dat veel Oekraïners werken met tijdelijke contracten. Er zijn veel fluctuaties in inkomen of werkgever.

Leerlingenvervoer Oekraïne
Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. Voor deze taak ontvangen we gelden via de algemene uitkering.

Financiën en bekostiging vanuit het Rijk
De bekostigingsregeling voor opvang Oekraïense ontheemden (BooO) wijzigt per 1 januari 2027. De BooO vergoedt de kosten op basis van een normbedrag per plek per dag. De BooO wordt vervangen door de Doelgroep Flexibele Regeling (DFR). De DRR vergoedt op basis van werkelijke exploitatiekosten. Uitgangspunt was en blijft dat alle kosten 100% declarabel zijn. De indirecte kosten voor overhead gemeente en projectteam worden nog wel vergoed met een normvergoeding. De afrekening vindt plaats via de SiSa-verantwoording.

Doorkijk naar 2027 en 2028
We continueren bovenstaande opvanglocaties en optimaliseren zoveel mogelijk de bezetting. Mochten er kansrijke nieuwe locaties beschikbaar komen, zullen die verkend dan wel ontwikkeld worden. Het Rijk werkt aan transitiebeleid voor 3 tot 4 jaar na afloop van de RTB. Het Rijk zet in op transitie van opvangplekken naar duurzame huisvesting. Ook Wormerland zal daarmee aan de slag moeten.

Classificatie: Inte

Financieel beeld

Financiële positie

Overzicht baten en lasten

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Overzicht van baten en lasten 2025 tot en met 2030

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 incl.wijz.	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
01 Dienstverlening						
Lasten	3.132.555	3.662.561	2.970.991	2.827.731	2.957.731	2.892.731
Baten	1.813.671	871.924	850.770	565.121	565.121	565.121
Totaal 01 Dienstverlening	**-1.318.884**	**-2.790.637**	**-2.120.221**	**-2.262.610**	**-2.392.610**	**-2.327.610**
02 Ruimtelijke ontwikkeling						
Lasten	2.898.969	1.679.901	1.103.556	1.097.846	1.069.865	1.070.969
Baten	2.612.335	55.876	102.862	102.274	101.683	101.089
Totaal 02 Ruimtelijke ontwikkeling	**-286.634**	**-1.624.025**	**-1.000.694**	**-995.572**	**-968.182**	**-969.880**
03 Sociaal domein						
Lasten	23.640.287	25.477.609	23.773.923	22.436.760	21.561.276	21.536.739
Baten	8.855.406	8.534.638	6.806.268	5.494.619	5.608.012	5.608.012
Totaal 03 Sociaal domein	**-14.784.881**	**-16.942.971**	**-16.967.655**	**-16.942.141**	**-15.953.264**	**-15.928.727**
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs						
Lasten	4.502.311	5.505.373	5.282.365	5.250.151	5.197.604	5.195.101
Baten	1.121.192	1.156.131	1.180.679	1.180.679	1.180.679	1.180.679
Totaal 04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	**-3.381.119**	**-4.349.242**	**-4.101.686**	**-4.069.472**	**-4.016.925**	**-4.014.422**
05 Leefomgeving						
Lasten	15.411.146	17.420.267	16.657.448	15.955.675	15.995.733	15.979.142
Baten	8.100.513	6.567.490	7.084.508	7.063.117	7.111.117	7.111.117
Totaal 05 Leefomgeving	**-7.310.633**	**-10.852.777**	**-9.572.940**	**-8.892.558**	**-8.884.616**	**-8.868.025**
06 Bestuur en organisatie						
Lasten	10.052.428	6.469.328	8.429.443	9.754.092	10.785.508	12.078.482
Baten	40.116.435	40.597.074	42.115.818	42.143.075	43.013.249	45.026.772
Totaal 06 Bestuur en organisatie	**30.064.007**	**34.127.746**	**33.686.375**	**32.388.983**	**32.227.741**	**32.948.290**
Resultaat van Baten minus Lasten	**2.981.856**	**-2.431.906**	**-76.821**	**-773.370**	**12.144**	**839.626**
40 Mutaties in reserves						
Stortingen	7.224.173	2.422.520	491.559	423.335	423.335	423.335
Onttrekkingen	5.725.390	4.652.043	781.532	706.722	785.576	720.576
Totaal 40 Mutaties in reserves	**-1.498.783**	**2.229.523**	**289.973**	**283.387**	**362.241**	**297.241**
Resultaat van mutatie in reserves	**-1.498.783**	**2.229.523**	**289.973**	**283.387**	**362.241**	**297.241**
Gerealiseerd resultaat	**1.483.073**	**-202.383**	**213.152**	**-489.983**	**374.385**	**1.136.867**

Classificatie: Inte

Overzicht van baten en lasten, jaren 2025 en 2026

Programma	2025 werkelijk lasten	2025 werkelijk baten	2025 werkelijk saldo	2026 begroot lasten	2026 begroot baten	2026 begroot saldo
01 Dienstverlening	3.132.555	1.813.671	-1.318.884	3.683.061	892.424	-2.790.637
02 Ruimtelijke ontwikkeling	2.898.969	2.612.335	-286.634	1.679.901	55.876	-1.624.025
03 Sociaal domein	23.640.287	8.855.406	-14.784.881	25.477.609	8.534.638	-16.942.971
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	4.502.311	1.121.192	-3.381.119	5.505.373	1.156.131	-4.349.242
05 Leefomgeving	15.411.146	8.100.513	-7.310.633	17.420.267	6.567.490	-10.852.777
06 Bestuur en organisatie	10.052.428	40.116.435	30.064.007	6.469.328	40.597.074	34.127.746
Saldo van baten en lasten	**59.637.697**	**62.619.553**	**2.981.856**	**60.235.539**	**57.803.633**	**-2.431.906**
40 Mutaties in reserves	7.224.173	5.725.390	-1.498.783	2.614.924	4.844.447	2.229.523
Saldo mutaties reserves	**7.224.173**	**5.725.390**	**-1.498.783**	**2.614.924**	**4.844.447**	**2.229.523**
Resultaat			**1.483.073**			**-202.383**

Overzicht van baten en lasten, jaren 2027 en 2028

Programma	2027 begroot lasten	2027 begroot baten	2027 begroot saldo	2028 begroot lasten	2028 begroot baten	2028 begroot saldo
01 Dienstverlening	2.970.991	850.770	-2.120.221	2.827.731	565.121	-2.262.610
02 Ruimtelijke ontwikkeling	1.103.556	102.862	-1.000.694	1.097.846	102.274	-995.572
03 Sociaal domein	23.773.923	6.806.268	-16.967.655	22.436.760	5.494.619	-16.942.141
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	5.282.365	1.180.679	-4.101.686	5.250.151	1.180.679	-4.069.472
05 Leefomgeving	16.657.448	7.084.508	-9.572.940	15.955.675	7.063.117	-8.892.558
06 Bestuur en organisatie	8.429.443	42.115.818	33.686.375	9.754.092	42.143.075	32.388.983
Saldo van baten en lasten	**58.217.726**	**58.140.905**	**-76.821**	**57.322.255**	**56.548.885**	**-773.370**
40 Mutaties in reserves	491.559	781.532	289.973	423.335	706.722	283.387
Saldo mutaties reserves	**491.559**	**781.532**	**289.973**	**423.335**	**706.722**	**283.387**
Resultaat			**213.152**			**-489.983**

29-okt-2026

Classificatie: Inte

Overzicht van baten en lasten, jaren 2029 en 2030

Programma	2029 begroot lasten	2029 begroot baten	2029 begroot saldo	2030 begroot lasten	2030 begroot baten	2030 begroot saldo
01 Dienstverlening	2.957.731	565.121	-2.392.610	2.892.731	565.121	-2.327.610
02 Ruimtelijke ontwikkeling	1.069.865	101.683	-968.182	1.070.969	101.089	-969.880
03 Sociaal domein	21.561.276	5.608.012	-15.953.264	21.536.739	5.608.012	-15.928.727
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	5.197.604	1.180.679	-4.016.925	5.195.101	1.180.679	-4.014.422
05 Leefomgeving	15.995.733	7.111.117	-8.884.616	15.979.142	7.111.117	-8.868.025
06 Bestuur en organisatie	10.785.508	43.013.249	32.227.741	12.078.482	45.026.772	32.948.290
Saldo van baten en lasten	**57.567.717**	**57.579.861**	**12.144**	**58.753.164**	**59.592.790**	**839.626**
40 Mutaties in reserves	423.335	785.576	362.241	423.335	720.576	297.241
Saldo mutaties reserves	**423.335**	**785.576**	**362.241**	**423.335**	**720.576**	**297.241**
Resultaat			**374.385**			**1.136.867**

29-okt-2026

Structureel evenwicht begrotingssaldi

Het saldo van de primaire begroting bestaat voor een deel uit budgetten van incidentele aard. Het *structurele* inzicht in de begroting is eigenlijk van groter belang. Daaruit blijkt in hoeverre de gemeente in staat is haar taken nu maar ook in de toekomst uit te voeren. Onderstaand overzicht start met het begrotingssaldo. Daar zijn de incidentele budgetten en incidentele mutaties in reserves uitgehaald. De onderste regel in de tabel geeft dan het structurele begrotingsevenwicht weer. Deze structurele exploitatieruimte is voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht.

Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat óf het eerste jaar óf het laatste jaar structureel sluitend is. Echter, bij de vorige begroting (2026) sloot het jaar 2029 structureel en daarmee voldeden we aan de eis van de provincie. Omdat we vorig jaar een structureel sluitende begroting vanaf 2029 hebben ingediend, moeten we dit continueren. Het jaar 2029 moet structureel en reëel sluitend blijven. Het is niet toegestaan dit steeds weer een jaar op te schuiven. Dus alleen 2030 structureel sluitend zou niet voldoen aan de eisen van de provincie. Als 2029 structureel en reëel sluitend is geldt dat uiteraard ook voor de jaren daarna, dus is het jaar 2030 ook structureel sluitend.

Eigenlijk is de begroting 2027 alle jaren structureel sluitend te noemen omdat de dip in 2028 veroorzaakt wordt door het dal in de algemene uitkering, het zogenaamde ravijnjaar. Dit mogen we echter conform regelgeving niet als incidentele dip beschouwen vandaar dat 2028 in onderstaand overzicht negatief is.

Structureel begrotingsevenwicht	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Lasten 2029	Baten 2029	Lasten 2030	Baten 2030
A. Begrotingssaldo (structureel en incidenteel)		**213.152**		**-489.983**		**374.385**		**1.136.867**
INCIDENTEEL: Programma 3 - Sociaal domein								
Inzet POK-middelen (Parl.Ondervr.comm.Kinderopvangtoeslag)	77.074							
Oekraïnecrisis	1.415.184	1.415.184						
Kinderopvang pleegouders (budget vanuit Meicirculaire 2026)	9.578							

Classificatie: Inte

INCIDENTEEL: Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs								
Opstellen Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP)			32.608					
INCIDENTEEL: Programma 5 - Leefomgeving								
Weerbare samenleving	40.000							
Opstellen bomenbeheerplan	33.000							
Klimaatprojecten (Specifieke uitkeringen, budgettair neutraal)	21.391	21.391						
CDOKE-gelden (Meicirculaire 2026)	599.874							
INCIDENTEEL: Programma 6 - Bestuur en organisatie								
College- en raadwissel (i.v.m. verkiezingen in 2030)							46.488	
Uitbreiding fte wethouders t/m juni 2030 (raadsbesluit 9 jun 2026)	50.000		50.000		50.000		25.000	
Incidentele dip in de algemene uitkering (ravijnjaar), niet gekwantificeerd				p.m.				
INCIDENTEEL: Programma 40 - mutaties in reserves								
Incidentele mutaties in reserves (zie de tabel hieronder)	491.559	387.804	423.335	312.994	423.335	408.094	423.335	343.094
Totale incidentele baten en lasten	2.737.660	1.824.379	505.943	312.994	473.335	408.094	494.823	343.094
B. Saldo incidenteel:	**913.281**		**192.949**		**65.241**		**151.729**	
Totaal structureel begrotingsevenwicht (A+B)		**1.126.433**		**-297.034**		**439.626**		**1.288.596**

Programma 40

Structurele mutaties reserves

In dit onderstaat overzicht maken we onderscheid in de incidentele en structurele mutaties in reserves. Alleen de reserves die ter dekking van kapitaallasten zijn gevormd en de inzet maximaal 10% van het surplus van de Algemene reserve mogen worden aangemerkt als structurele mutaties in reserves. Alle overige reservemutaties worden als incidenteel gezien.

	Toevoeging en 2027	Onttrekking en 2027	Toevoeging en 2028	Onttrekking en 2028	Toevoeging en 2029	Onttrekking en 2029	Toevoeging en 2030	Onttrekking en 2030
A. Mutaties in reserves	491.559	781.532	423.335	706.722	423.335	785.576	423.335	720.576

Classificatie: Inte

(structureel en incidenteel)								
Structurele onttrekkingen uit reserves:								
Reserve Zaanbrug (dekking kapitaallasten)		326.549		326.549		326.549		326.549
Reserve brandweerkazerne (dekking kapitaallasten)		27.201		27.201		27.201		27.201
Reserve uitbreiding lokalen De balk (dekking kapitaallasten)		39.978		39.978		39.978		39.978
B. Totaal structurele mutaties op reserves	**0**	**393.728**	**0**	**393.728**	**0**	**393.728**	**0**	**393.728**
C. Totaal incidentele mutaties in reserves (A-/-B)	**491.559**	**387.804**	**423.335**	**312.994**	**423.335**	**391.848**	**423.335**	**326.848**

Raming EMU-saldo

Het EMU-saldo (ook wel financieringssaldo van de totale Nederlandse overheid) is jaren negatief geweest. Het financieringssaldo van de gemeenten maakt hier onderdeel van uit. Om het financieringssaldo van de totale overheid te kunnen ramen, moeten de gemeenten een meerjarige raming van hun EMU-saldo in de begroting opnemen.

Voor Wormerland komt deze raming uit op de volgende bedragen:

Raming EMU-saldo	2027	2028	2029	2030
1. Exploitatie vóór donaties en onttrekkingen aan reserves	-76.821	-773.370	12.144	839.626
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.099.000	2.187.000	2.301.000	2.472.000
3. Dotaties aan voorzieningen	741.803	650.891	591.273	566.039
4. Investeringen in materiële vaste activa	-10.307.000	-4.643.000	-2.734.000	-9.283.000
5. Ontvangen investeringsbedragen van Rijk, Provincie, EU en ov. (niet via de exploitatie)	0	0	0	0
6. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vast activa (niet via de exploitatie)	0	0	0	0
7. Uitgaven aan aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken e.d.	-0	-0	-0	-0
8. Baten grondexploitaties, voor zover niet op de exploitatie is verantwoord	0	0	0	0

Classificatie: Inte

9. Betalingen t.l.v. de voorzieningen	-521.071	-472.963	-500.884	-581.937
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, niet via expl., maar rechtstreeks t.l.v. de reserves en niet hierboven al meegenomen	0	0	0	0
De berekeningen van het EMU-saldo wordt gecorrigeerd voor verkoop van deeln. en aandelen:				
11a. Worden er deelnemingen en aandelen verkocht?	nee	nee	nee	nee
11b. Zo ja, de bij verkoop verwachte boekwinst	-0	-0	-0	-0
Berekend EMU-saldo	**-8.064.089**	**-3.051.442**	**-330.467**	**-5.987.272**

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt dat er naar verwachting alle jaren sprake is van een financieringstekort. De voornaamste oorzaak hiervan zijn de hoge geplande investeringen uit het meerjarenplan 2027-2030. Welke nieuwe investeringen dit zijn vindt u in het Meerjarenplan 2027-2030 in de Paragraaf Kapitaalgoederen.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen
Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen voor huidig, dan wel voormalig personeel. Gemeenten moeten de verplichtingen in de begroting en de jaarrekening opnemen. De personeelskosten voor 2027 zijn gebaseerd op de huidige formatie van de gemeente Wormerland. Dit betreft de Raad, het college, de griffie, de secretaris, de verplichtingen aan oud-wethouders en de zogenaamde BABS'en (Buitengewone Ambtenaren van de Burgerlijke stand) en bedragen €1.683.475. Het ambtelijk personeel is verder in dienst van OVER-gemeenten.

Geldleningen

Ontwikkeling langlopende geldleningen

In het volgende overzicht geven we de verwachting weer van de ontwikkeling van de langlopende geldleningen. In de paragraaf Financiering bij het onderdeel Solvabiliteit wordt nader ingegaan op de vraag hoe onze schuldpositie gewaardeerd kan worden in verhouding tot het totale vermogen.

Staat van opgenomen langlopende geldleningen:

Nr.	Jaar laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag geldleningen/ Voorschot begin van dienstjaar 2027	Bedrag in de loop van het dienstjaar 2027 op de te nemen/opgenomen len./ vervr. afgelost	Te betalen rente 2027	Aflossing 2027	Restantbedrag geldlening / voorschot aan het eind van het dienstjaar 2027
185	2039	0,55%	936		5	70	866
186	2030	0,075%	544		0	136	408
202	2034	3,08%	800		25	100	700
203	2044	3,40%	1.800		61	100	1.700
204	2048	1,55%	2.200		34	100	2.100

Classificatie: Inte

205	2039	0,19%	650		1	50	600
206	2049	0,68%	2.300		16	100	2.200
207	2051	0,685%	1.667		11	67	1.600
208	2052	1,17%	2.600		30	100	2.500
209	*2030*	*2,75%*	1.600		44	400	1.200
210	*2055*	3,30%	2.900		96	100	2.800
211	*2027*	0,00%	3		0	3	0
	nieuw'26		0		0	0	0
	nieuw'27		0	7.000	0	0	7.000
			18.000	**7.000**	**324**	**1.326**	**23.675**

(bedragen x €1.000)

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de opgenomen leningen er als volgt uit:

Per 31 december (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Langlopende geldleningen	18.000	23.675	26.119	25.362	30.555

Reserves en voorzieningen

In het volgende overzicht wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2027 weergegeven:

Classificatie: Inte

Staat van reserves en voorzieningen	Saldo begin 2027	Vermeerderingen	Geplande uitgaven	Overige verminderingen	Saldo eind 2027
Algemene reserve	10.212.177	0	0	0	10.212.177
Algemene reserve - Totaal	**10.212.177**	**0**	**0**	**0**	**10.212.177**
Reserve Nog uit te voeren werken	407.388	0	0	0	407.388
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	489.619	0	0	-27.201	462.418
Bestemmingsreserve Verkiezingen	41.284	70.000	0	-65.000	46.284
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan	305.494	24.000	0	-15.000	314.494
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	561.409	0	0	0	561.409
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	20.002	0	0	0	20.002
Fonds Volkshuisvesting	955.754	0	0	0	955.754
Ontwikkelingsfonds	0	0	0	0	-0
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	9.810	0	0	-9.810	0
Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen	10.523	20.000	0	-18.000	12.523
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	434.130	0	0	0	434.130
Bestemmingsreserve Onderhoud wegen (HHNK)	0	0	0	0	0
Fonds Duurzaamheidsleningen	842.049	0	0	0	842.049
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	30.465	0	0	0	30.465
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	652.814	0	0	-30.000	622.814
Reserve Zaanbrug	7.510.625	0	0	-326.549	7.184.076
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.014.006	0	0	-33.790	980.216
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	0	0	0	0	-0
Bestemmingsreserve Armoedebestrijding	301.012	0	0	-34.900	266.112
Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)	27.080	0	0	-600	26.480
Bestemmingsreserve Collegewissel	10.790	15.000	0	0	25.790
Bestemmingsreserve onderh. beeldende kunst in de openbare ruimte	55.284	0	0	0	55.284
Bestemmingsreserve Opvang Ontheemden	1.874.100	0	0	0	1.874.100
Bestemmingsreserve Bruggen en kunstwerken	1.051.194	294.335	0	-180.704	1.164.825
Bestemmingsreserve Asielzoekers	57.272	0	0	0	57.272
Bestemmingsreserve uitbreiding lokalen De Balk	127.173	68.224	0	-39.978	155.419
Realisatiestimulans woningbouw (Sisa J17)	0	0	0	0	0
Reserves - Totaal	**16.789.277**	**491.559**	**0**	**-781.532**	**16.499.304**
Meerjarenonderhoudsplannen MOP	1.524.559	447.899	-310.571	0	1.661.887
Voorziening Pensioenen wethouders	2.933.901	143.015	-138.500	0	2.938.416
Voorziening Egalisatie riolering	3.759.230	150.889	0	0	3.910.119
Voorziening Egalisatie afval	0	0	0	0	0
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	170.000	0	-72.000	0	98.000
Voorziening verlofsparen	12.484	0	0	0	12.484
Voorzieningen - Totaal	**8.400.174**	**741.803**	**-521.071**	**0**	**8.620.906**
Geheel - Totaal	**35.401.628**	**1.233.362**	**-521.071**	**-781.532**	**35.332.387**

29-okt-2026

Meerjarig totaalsaldi

Per ultimo	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene Reserve	10.044.899	10.212.177	10.212.177	10.212.177	10.212.177	10.212.177
Bestemmingsreserves	17.765.519	16.789.277	16.499.304	16.215.917	15.853.676	15.556.435
Voorzieningen	9.411.126	8.400.174	8.620.906	8.798.834	8.889.223	8.873.325
	37.221.544	**35.401.628**	**35.332.387**	**35.226.928**	**34.955.076**	**34.641.937**

29-okt-2026

Classificatie: Inte

Balans

(bedragen x €1.000)	Balans per 31-12-2027	Balans per 31-12-2028	Balans per 31-12-2029	Balans per 31-12-2030
ACTIVA				
Vaste activa:				
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	57.321	59.713	62.028	61.310
Financiële vaste activa	3.766	3.547	3.329	3.109
Vlottende activa:				
Voorraden	789	0	0	0
Vorderingen (uitzet.<1jr)	10.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen	300	300	300	300
Overlopende activa	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal Activa	**74.176**	**75.560**	**77.656**	**76.720**
PASSIVA				
Vaste passiva:				
Algemene Reserve	10.212	10.425	9.935	10.310
Bestemmingsreserves	16.499	16.216	15.854	15.556
Resultaat (t.l.v. de Algemene Reserve)	213	-490	374	1.137
Voorzieningen	8.611	8.779	8.859	12.789
Vaste schulden	23.675	26.119	25.362	30.555
Vlottende passiva:				
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Overige schulden	2.500	2.500	2.500	2.500
Overlopende passiva	12.465	12.011	14.772	3.873

Classificatie: Inte

Totaal Passiva	**74.176**	**75.560**	**77.657**	**76.720**

Classificatie: Inte

Bijlagen

Taakvelden

Vanuit de financiële regelgeving (BBV) is een financieel overzicht per taakveld verplicht. De taakvelden zijn voor alle decentrale overheden gelijk en zijn bedoeld om landelijke vergelijkingen te kunnen maken.

Taakvelden begroting

Exploitatie	Begroting 2027 Lasten	Begroting 2027 Baten	Begroting 2027 saldo
Geen Taakveld	**-2.772.687**	**2.772.687**	**0**
0.1 Bestuur	**-1.753.170**	**17.081**	**-1.736.089**
0.10 Mutaties reserves	**-491.559**	**781.532**	**289.973**
0.2 Burgerzaken	**-1.480.688**	**378.367**	**-1.102.321**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**-182.461**	**145.813**	**-36.648**
0.4 Overhead	**-7.923.709**	**579.360**	**-7.344.349**
0.5 Treasury	**306.406**	**315.420**	**621.826**
0.61 OZB woningen	**0**	**4.043.304**	**4.043.304**
0.62 OZB niet-woningen	**0**	**1.486.819**	**1.486.819**
0.64 Belastingen overig	**-368.769**	**151.440**	**-217.329**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**-6.786**	**35.973.607**	**35.966.821**
0.8 Overige baten en lasten	**603.775**	**0**	**603.775**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	**-1**	**0**	**-1**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**-2.065.919**	**0**	**-2.065.919**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**-839.625**	**42.358**	**-797.267**
2.1 Verkeer en vervoer	**-3.521.008**	**49.821**	**-3.471.187**
2.4 Economische havens en waterwegen	**-364.457**	**0**	**-364.457**
2.5 Openbaar vervoer	**-149.006**	**44.840**	**-104.166**
3.1 Economische ontwikkeling	**-27.597**	**0**	**-27.597**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**-38.260**	**16.679**	**-21.581**
3.4 Economische promotie	**-1.487**	**140.048**	**138.561**
4.1 Openbaar basisonderwijs	**-104.418**	**0**	**-104.418**
4.2 Onderwijshuisvesting	**-508.606**	**0**	**-508.606**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**-1.398.079**	**492.126**	**-905.953**
5.1 Sportbeleid en activering	**-108.674**	**0**	**-108.674**
5.2 Sportaccommodaties	**-1.230.073**	**197.531**	**-1.032.542**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**-756.012**	**491.022**	**-264.990**
5.5 Cultureel erfgoed	**-196.711**	**69.261**	**-127.450**
5.6 Media	**-393.035**	**0**	**-393.035**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**-1.308.702**	**15.955**	**-1.292.747**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**-2.876.879**	**1.885.371**	**-991.508**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**-1.704.074**	**0**	**-1.704.074**
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	**-1.518.831**	**0**	**-1.518.831**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**-264.785**	**0**	**-264.785**
6.3 Inkomensregelingen	**-6.238.980**	**4.780.430**	**-1.458.550**
6.4 WSW en beschut werk	**-83.854**	**0**	**-83.854**
6.5 Arbeidsparticipatie	**-359.634**	**0**	**-359.634**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**-662.532**	**9.215**	**-653.317**
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	**-2.331.910**	**131.252**	**-2.200.658**
6.712 Begeleiding (WMO)	**-822.850**	**0**	**-822.850**
6.713 Dagbesteding (WMO)	**-561.856**	**0**	**-561.856**
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**-9.630**	**0**	**-9.630**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	**-383.950**	**0**	**-383.950**
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**-3.553.469**	**0**	**-3.553.469**

Classificatie: Inte

Exploitatie	Begroting 2027 Lasten	Begroting 2027 Baten	Begroting 2027 saldo
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	**-7.931**	**0**	**-7.931**
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	**-26.734**	**0**	**-26.734**
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**-700.619**	**0**	**-700.619**
6.791 PGB WMO	**-225.000**	**0**	**-225.000**
6.792 PGB Jeugd	**-227.142**	**0**	**-227.142**
6.821 Jeugdbescherming	**-245.254**	**0**	**-245.254**
6.91 Coördinatie en beleid WMO	**-172.084**	**0**	**-172.084**
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	**-337.373**	**0**	**-337.373**
7.1 Volksgezondheid	**-1.189.439**	**0**	**-1.189.439**
7.2 Riolering	**-2.357.798**	**2.357.798**	**0**
7.3 Afval	**-3.696.688**	**3.696.688**	**0**
7.4 Milieubeheer	**-1.447.399**	**21.391**	**-1.426.008**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**-486.098**	**188.797**	**-297.301**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**-575.718**	**12.165**	**-563.553**
8.3 Wonen en bouwen	**-1.332.143**	**406.946**	**-925.197**
Resultaat baten minus lasten	**-61.481.972**	**61.695.124**	**213.152**

Begrotingsrichtlijnen 2027

Gemeenten zijn verplicht een begroting en een meerjarenraming voor ten minste drie jaar volgend op het begrotingsjaar op te stellen. Voor het opstellen van de begroting 2027-2030 zijn richtlijnen vastgesteld in de Kadernota 2027.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is om alle taken en activiteiten met betrekking tot de gemeentelijke huishouding op te nemen in de Begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. Het doel is vervolgens een structureel sluitende meerjarenbegroting vast te stellen.

Richtlijnen

Voor het opstellen van de Begroting 2027 hanteren wij de volgende richtlijnen:

Classificatie: Inte

Beleid
a. De acties in de begroting 2027 zijn gebaseerd op de reeds eerder ingezette zaken. De uitwerking van de nog op te stellen raadagenda 2026-2029 zal financieel gezien in een afzonderlijk aan de Raad aan te bieden document vormgegeven worden, welke tegelijk met de basisbegroting wordt behandeld in de Raad. In de basisbegroting worden de volgende zaken opgenomen: Welke doelstellingen hebben we? Wat gaan we doen om deze doelstellingen te bereiken? en Wat kost het?;
b. Raadsbesluiten tot en met de vergadering van juni 2026 inclusief de vermelde posten in het voorjaarsbericht 2026 worden verwerkt in de programmabegroting 2027;
c. Raadsbesluiten van juli tot en met december 2026, met meerjarige (structurele) gevolgen, worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2027;

Kostenontwikkeling
d. Er is rekening gehouden met een inflatie van 1,9% voor de zgn. 'prijzen' (= 'inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)' vlgs opgave CPB- prognose van maart 2026). Dit betreffen de directe uitgaven- en inkomstenbudgetten; e. Rekening is gehouden met een interne loonkostenstijging van 4,2% (= 'loonvoet sector overheid' vlgs opgave CPB-prognose van maart 2026). Het betreft hier dus alleen de loonkosten van het bestuur van Wormerland. Deze indexatie is noodzakelijk om periodieken, verhoging sociale lasten en pensioenlasten te dekken;
f. Voor de gemeenschappelijke regelingen is eveneens een inflatie van 1,9% gehanteerd. Prijsstijgingen hoger dan dit percentage, zijn slechts opgenomen voor zover daar contracten, bestuurlijke afspraken of andere 'bewijsstukken' aan ten grondslag liggen;
g. De begrotingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dienen we uiterlijk 31 mei te hebben ontvangen, zodat deze kunnen worden verwerkt in de programmabegroting 2027-2030. Mocht dit niet het geval zijn dan stijgen de lasten voor de Begroting 2027-2030 met de in f voorgestelde stijgingen;

Renteontwikkeling
h. De rekenrente wordt sinds 2022 jaarlijks opnieuw berekend en bij de Kadernota vastgesteld. Dit is opgenomen in de nota 'waardering vaste activa, afschrijvingen en rente', die in december 2020 is vastgesteld. Deze wordt gebruikt voor diverse berekeningen zoals afkoopsommen, contante waarden, maar met name voor de kapitaallasten over investeringen. Voor 2027 is de rekenrente, net als voor de vorige paar jaar 1,5%. Voor het opstellen van de Begroting 2027 wordt daarom een rekenrente van 1,5% gehanteerd.

Overige
i. In de vergaderingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dient ons gemeenschappelijk standpunt met betrekking tot de loon- en prijsstijgingspercentages en de aanleverdatum van de begrotingen te worden ingebracht;
j. De jaarschijf 2027 van het meerjarenplan (MJP) 2027-2030 wordt vastgesteld bij de Kadernota 2027, voor wat betreft vervangingsinvesteringen, areaaluitbreiding en intensivering bestaand beleid. De consequenties ervan worden direct verwerkt in de programma's van de Programmabegroting 2027-2030.

Gemeentelijke belastingen en retributies
k. Voor de tarieven gaan wij uit van een stijging gelijk aan het inflatiepercentage, in dit geval van 1,9%. Uitzonderingen op de algemene regel van de toegestane stijging zijn:

- Reisdocumenten / rijbewijzen: de tarieven van de reisdocumenten / rijbewijzen zijn aan een wettelijk maximum gebonden;
- Afvalstoffenheffing / rioolrecht: met betrekking tot deze tarieven geldt, met uitzondering van de BCF-component, een kostendekking van 100%;
- Voor wat betreft de OZB en de RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het genoemde inflatiepercentage. Daarbij komt, sinds de Begroting 2021, dat de korting op de Algemene Uitkering naar aanleiding van de WOZ-waardestijging, bij de geraamde onroerendezaakbelasting opbrengst wordt opgeteld.

Classificatie: Inte

Overzicht begrotingssubsidies 2027

Organisatie	max. subsidiebedrag
Halt	€ 6.492
Alert4You	€ 23.780
Kinderboerderij	€ 36.832
Team Sportservice	€ 51.174
Stichting Sportbedrijf Zaanstad	€ 7.500
Muziekschool Waterland	€ 99.700
Kledingbank	€ 5.218
Voedselbank	€ 5.218
Beter Buren	€ 9.480
Stichting Scwo – alle overige activiteiten incl. jongerenwerk, Westertil en buurtcamping	€ 676.108
Samenwerkingsverband VO Zaanstreek (Smw)	€ 23.858
Samenwerkingsverband PO Zaanstreek (Smw)	€ 10.649
GGD – Centrum Jong	€ 80.000
Slachtofferhulp	€ 7.343
WelzijnWonenPlus	€ 487.213
SMD – PM – extra sociaal team – sociaal raadslieden – geldmarkt	€ 270.025
Mee Dichtbij	€ 103.704
Bibliotheek	€ 369.835
Theater de Kaasfabriek	€ 85.154
Het Jisper Concert	€ 3.689
Veldwerk Expo W'land	€ 1.930
De Orkaan	€ 12.279
Discriminatie.nl Zaanstreek Waterland	€ 23.671
TOTAAL BEGROTINGSSUBSIDIES 2027	**€ 2.400.852**

Classificatie: Inte